

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TARİH BİLİM DALI

OSMANLI BÜROKRASİSİNDE GİRESUNLU DEVLET ADAMLARI
(1879-1909)

HAZIRLAYAN
AHMET YADI
20112004004

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. SEZAI BALCI

MART 2014
GİRESUN

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	II
ÖZET	VIII
ABSTRACT	VIII
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR	X
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
GİRESUNLU MEMURLARIN AİLE, EĞİTİM VE MEMURİYET DURUMLARI	3
1.1. Giresunlu Memurların Doğum Tarihleri ve Aile Durumları.....	3
1.2. Giresunlu Memurların Eğitim Durumları	5
1.3. Giresunlu Memurların Memuriyet Durumları	11
1.3.1. Giresunlu Memurların İşledikleri Suçlar ve Aldıkları Cezalar	13
İKİNCİ BÖLÜM	18
GİRESUNLU MEMURLARIN BİYOGRAFİLERİ	18
2.1. Abdullah Rıfat Bey	18
2.2. Abdullah Tevfik Efendi	18
2.3. Abdullah Zühtü Efendi	19
2.4. Abdülhalim Paşa	19
2.5. Abdülkadir Efendi (1844-1886).....	21
2.6. Abdülvahit Efendi	22
2.7. Ahmet Cemal Efendi.....	22
2.8. Ahmet Hamdi Efendi	23
2.9. Ahmet Hamdi Efendi	23
2.10. Ahmet Hamdi Efendi	24
2.11. Ahmet Hamdi Efendi	24
2.12. Ahmet Hilmi Efendi.....	24
2.13. Ahmet Rahmi Efendi	25
2.14. Ali Akif Efendi	26
2.15. Ali Efendi.....	26
2.16. Ali Rıza Efendi	27
2.17. Ali Rıza Efendi	27
2.18. Ali Rıza Efendi	27
2.19. Ali Şefik Efendi	28

2.20.	Aram Efendi.....	29
2.21.	Artin Efendi	29
2.22.	Aziz Efendi	30
2.23.	Bekir Müştak Efendi.....	31
2.24.	Hacı Ömer Efendi	31
2.25.	Hafız Mustafa Efendi.....	32
2.26.	Hasan Fevzi Efendi.....	32
2.27.	Hasan Fevzi Efendi.....	33
2.28.	Hidayet Efendi	34
2.29.	Hüseyin Avni Efendi.....	34
2.30.	Hüseyin Hüsnü Efendi	35
2.31.	Hüseyin Naci Efendi.....	36
2.32.	Hüsnü Efendi	37
2.33.	İbrahim Ethem Efendi.....	37
2.34.	İbrahim Efendi	38
2.35.	İshak Bey	38
2.36.	İsmail Efendi.....	39
2.37.	İsmail Efendi.....	39
2.38.	İsmail Efendi.....	40
2.39.	İsmail Hakkı Efendi	40
2.40.	İsmail Hakkı Efendi	41
2.41.	Kirkor Efendi	41
2.42.	Mazhar Tevfik Efendi.....	42
2.43.	Mehmet Emin Efendi.....	42
2.44.	Mehmet Fuat Efendi	43
2.45.	Mehmet Hamdi Efendi.....	43
2.46.	Mehmet İhsan Efendi.....	44
2.47.	Mehmet Kemal Efendi.....	45
2.48.	Mehmet Murat Efendi.....	46
2.49.	Mehmet Rasim Efendi	46
2.50.	Mehmet Rasim Efendi	46
2.51.	Mehmet Rıfat Efendi.....	47
2.52.	Mehmet Şevket Efendi.....	47

2.53.	Mehmet Temel Efendi	48
2.54.	Mehmet Temel Efendi	48
2.55.	Mehmet Tefvik Efendi.....	49
2.56.	Mehmet Tefvik Efendi.....	50
2.57.	Mesut Ferdi Efendi	52
2.58.	Muharrem İlhami Efendi.....	52
2.59.	Mustafa Asım Efendi (1845-1904)	53
2.60.	Mustafa Behçet Efendi.....	54
2.61.	Mustafa Nuri Efendi	54
2.62.	Mustafa Nuri Efendi	55
2.63.	Mustafa Suphi Bey.....	55
2.64.	Osman Efendi	56
2.65.	Osman Efendi	57
2.66.	Osman Nuri Efendi	57
2.67.	Osman Remzi Efendi	58
2.68.	Osman Sabri Efendi	58
2.69.	Ömer Şevki Efendi.....	59
2.70.	Rasim Efendi.....	59
2.71.	Salahaddin Efendi	60
2.72.	Salih Sıtkı Efendi	60
2.73.	Salih Sıtkı Efendi	61
2.74.	Süleyman Efendi.....	61
2.75.	Süleyman Sima Efendi.....	61
2.76.	Süleyman Şevki Efendi.....	62
2.77.	Şevki Şevket Efendi.....	63
2.78.	Yani Konstantinidi Efendi	64
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		65
ŞEBİNKARAHİSARLI MEMURLARIN AİLE, EĞİTİM VE MEMURİYET DURUMLARI		65
3.1.	Şebinkarahisarlı Memurların Doğum Tarihleri ve Aile Durumları	65
3.2.	Şebinkarahisarlı Memurların Eğitim Durumları	68
3.3.	Şebinkarahisarlı Memurların Memuriyet Durumları	72
3.3.1.	Şebinkarahisarlı Memurların İşledikleri Suçlar ve Aldıkları Cezalar.....	74
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		79

ŞEBİNKARAHİSARLI MEMURLARIN BİYOGRAFİLERİ	79
4.1. Abdullah Hilmi Efendi.....	79
4.2. Abdurrahman Rahmi Efendi (1863-1913)	79
4.3. Agop Efendi	80
4.4. Ahmet Burhaneddin Efendi	80
4.5. Ahmet Cevdet Efendi.....	81
4.6. Ahmet Efendi	81
4.7. Ahmet Efendi	81
4.8. Ahmet Faik Efendi.....	82
4.9. Ahmet Galip Efendi	82
4.10. Ahmet Hamdi Efendi	82
4.11. Ahmet Hamdi Efendi	84
4.12. Ahmet Hamdi Efendi	85
4.13. Ahmet Haşim Efendi.....	85
4.14. Ahmet Kazım Efendi	86
4.15. Ahmet Muhtar Efendi	86
4.16. Ahmet Ragıp Efendi	86
4.17. Ahmet Tevfik Efendi	87
4.18. Ali Galip Efendi.....	87
4.19. Ali Ratip Efendi	88
4.20. Ali Rıza Efendi	88
4.21. Ali Ulvi Efendi.....	89
4.22. Âlim Efendi.....	89
4.23. Arif Hikmet Efendi	90
4.24. Artin Çerkesyan Efendi.....	90
4.25. Bekir Sıtkı Efendi	91
4.26. Esat Muhlis Efendi.....	91
4.27. Hacı Halil Efendi	92
4.28. Hacı Niyazi Bey (1819-1887).....	92
4.29. Hafız Mahmut Rıza Efendi	93
4.30. Halil Rifat Efendi.....	94
4.31. Hasan Efendi.....	95
4.32. Hasan Hilmi Efendi.....	95

4.33.	Hasan Tahsin Ağa (1834-1894).....	96
4.34.	Hasan Tevfik Efendi	96
4.35.	Hürrem Efendi	98
4.36.	Hüseyin Ağa	99
4.37.	Hüseyin Hamdi Efendi.....	99
4.38.	Hüseyin Hüsnü Efendi	99
4.39.	Hüseyin Hüsnü Efendi	100
4.40.	Hüseyin Tahsin Efendi.....	100
4.41.	Karabet Fehmi Efendi	101
4.42.	Mehmet Adil Efendi	101
4.43.	Mehmet Ali Efendi	102
4.44.	Mehmet Ali Efendi	103
4.45.	Mehmet Asım Efendi.....	103
4.46.	Mehmet Cemal Efendi	103
4.47.	Mehmet Esat Efendi.....	104
4.48.	Mehmet Hayri Efendi	105
4.49.	Mehmet Hayrullah Efendi.....	105
4.50.	Mehmet Münip Efendi.....	105
4.51.	Mehmet Nazif Efendi.....	106
4.52.	Mehmet Ragıp Bey (1869-1908)	106
4.53.	Mehmet Rahmi Efendi	106
4.54.	Mehmet Rasim Efendi	107
4.55.	Mehmet Rıza Efendi	108
4.56.	Mehmet Rıza Efendi	108
4.57.	Mehmet Sami Efendi	109
4.58.	Mehmet Şerif Efendi.....	109
4.59.	Mehmet Talat Efendi	110
4.60.	Mehmet Tevfik Efendi.....	110
4.61.	Mehmet Tevfik Efendi.....	111
4.62.	Mehmet Zikri Efendi.....	111
4.63.	Mehmet Zühtü Efendi	112
4.64.	Mehmet Zühtü Efendi	113
4.65.	Mehmet Zühtü Efendi.....	113

4.66.	Mustafa Asım Efendi	114
4.67.	Mustafa Celal Efendi	114
4.68.	Mustafa Efendi.....	116
4.69.	Mustafa Kazım Efendi	116
4.70.	Mustafa Nayap Efendi	117
4.71.	Osman Efendi (1862-1900).....	117
4.72.	Ömer Adil Efendi.....	118
4.73.	Parunak Küçükyan Efendi	119
4.74.	Recep Efendi.....	119
4.75.	Salih Lütfi Efendi (1867-1912).....	119
4.76.	Şakir Efendi	120
4.77.	Yakup Fahri Efendi.....	121
4.78.	Yani Gevanidi Efendi	121
4.79.	Yusuf Efendi	122
SONUÇ	.....	123
KAYNAKLAR	.....	125
ÖZGEÇMİŞ	.....	128

ÖZET

XIX. yüzyılda yapılan reformlardan biri de memurlar üzerinde olmuştur. II. Abdülhamit'in tahta çıkmasından sonra Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun kurulmasıyla birlikte devlet kademesinde yer alan memurların sicil kayıtları tutulmaya başlanmıştır. Bu çalışmada sicill-i ahvâl kayıtlarında yer alan 157 Giresunlu memurun biyografisi incelenmiştir. Böylece Giresunlu memurların Osmanlı bürokrasisindeki yeri ve önemi daha iyi anlaşılacaktır. Son olarak bu çalışma, Giresun'un yerel tarihi ve aile tarihi araştırmalarına da katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Giresun, Şebinkarahisar, Sicill-i Ahvâl, II. Abdülhamit

ABSTRACT

The one of the reforms in the 19. century is related with the civil servants. After accession to the throne of Abdulhamit II personnel records of the civil servants was started to be kept by means of the foundation of Commission for the Personnel Records. In this study the biographies of 157 civil servants from Giresun in register of Commission for the Personnel Records were searched. By this way position and importance of civil servants from Giresun in Ottoman bureaucracy would be better understood. Finally this study would lead the researches in local history and family history.

Keywords: Giresun, Sebinkarahisar, Personal Registry, II. Abdulhamit

ÖNSÖZ

Bu tezde Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Dâhiliye Nezareti Sicill-i Ahvâl İdare-i Umumiyesi tasnifinde yer alan Giresunlu memurların dosyaları incelenmiştir. Söz konusu tasnifte yer alan sicil dosyalarının 157'si Giresunlulara aittir.

Tezimizde Giresun ve Şebinkarahisarlı memurlar iki ayrı bölüm halinde incelenmiştir. Tirebolu ve Görele doğumlu memurlar daha önce çalışıldığı için; teze dâhil edilmemiştir. Sicil dosyalarındaki bilgiler, sadeleştirilerek günümüz Türkçesi'ne aktarılmıştır.

Birinci bölümde Giresunlu ve üçüncü bölümde ise Şebinkarahisarlı memurların aile, eğitim ve memuriyet durumları hakkında değerlendirmeler yapılarak tablolara yer verilmiştir. İkinci bölümde Giresunlu ve dördüncü bölümde ise Şebinkarahisarlı memurların biyografileri verilmiştir. Bu bölümlerde sicil dosyaları sadeleştirilerek daha anlaşılır hale getirilmiştir. Memurlar alfabetik sıraya göre sıralanmıştır.

Tezin amacı, Osmanlı bürokrasisinde yer alan Giresunlu memurların eğitimlerini, statülerini ve mesleki faaliyetlerini ortaya koymaktır. Bunun yanında bu tez, aile ve yerel tarih araştırmalarına da katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu şekilde Giresunlu memurların Osmanlı bürokrasisindeki yeri ve önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Giresun Üniversitesi tarafından bu çalışma, bilimsel araştırma projesi olarak desteklenmiştir. Bana her konuda yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Sezai Balcı'ya ve aileme müteşekkirim.

Ahmet YADİ

Giresun 2014

KISALTMALAR

a.g.e	: Adı geçen eser
a.g.m	: Adı geçen makale
BDAGM	: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
bkz	: Bakınız
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C	: Cilt
DH.SAİD.MEM	: Dahiliye Nezareti Memur Sicil Zarfları
DH.SAİDd	: Dahiliye Nezareti Sicill-i Ahvâl Defterleri
DİA	: <i>Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi</i>
Haz	: Hazırlayan
HH.SAİD.MEM	: Hazine-i Hassa Nezareti Memur Sicil Zarfları
İ.DH	: İradeler Dâhiliye
N	: Ramazan
s	: Sayfa
ŞD.SAİD	: Şûrâ-yı Devlet Sicilleri
TDAV	: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
TVS	: <i>Trabzon Vilayeti Salnamesi</i>
TVYY	: Tarih Vakfı Yurt Yayınları
vb	: Ve benzeri
Yay	: Yayınları
YVOA	: <i>Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi</i>

GİRİŞ

II. Abdülhamit'in saltanat yıllarında yapılan düzenlemelerden biri de memurların sicil kayıtlarının tutulmasıdır. Devlet hizmetinde çalışan memurların biyografilerinin kaydedilmesi ve görevlerindeki değişiklikleri gösteren sicillerin tutulması işlemine 6 Şubat 1879'da *Sicill-i Ahvâl Komisyonu*'nun kurulması ile başlanmıştır.¹ Osmanlı devlet teşkilâtında görev alan memurlara ait resmi belgelerin kaydedildiği defterlerin tescili işlemine *Sicill-i Ahvâl*, meydana gelen defterlere de *Sicill-i Umumî* adı verilmiştir.² Tercüme-i hâl varakalarındaki Sicill-i Ahvâl tanımı da şu şekildedir: “*Sunûf-ı me'mûrîn ve müstahdemîn-i Devlet-i Aliyye'nin asıl tercüme-i ahvâl-i zâtiyyeleriyle sair vukû'ât-ı mütenevvîâ-i resmîyelerinin müteselsilen kayd ve tahrir ve zabt ve tesciline mahsûs olmak ve me'mûrîn ve ketebe ve müstahdemîn-i saire haklarında intihâbât ve terakkîyât ile mükâfât ve mücâzât ve saire her nev'-i muâmelât ve icrââtda ma'mûl bih tutulmak üzere vaz' ve te'sis buyrulmuştur.*”³

Sicill-i Ahvâl Komisyonu, 1887'de tespit edilen bir tarifeye göre, ilmiye ve askeriye dışındaki mülkiye ve adliye memurlarının sicil kayıtları hülâsalarını (özetlerini) toplamıştır.⁴ 1896'da *Sicill-i Ahvâl Komisyonu* lağvedilmiş ve yerine *Memurîn-i Mülkiye Komisyonu* kurulmuştur.⁵ Bu komisyonun amacı ise memurların atama, nakil, azil, seçimi ve teftişleri ile ilgili iş ve işlemleri yerine getirmektir. Ayrıca mülkiye ve maliye müfettişleri de memurların görevlerini doğru yapıp yapmadıklarını teftiş edecekler ve tuttukları raporları da her üç ayda bir Memurîn-i

¹ Atilla Çetin, “Sicill-i Ahvâl Defterleri ve Dosyaları”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, TDAV Yay., İstanbul 1992, s. 34.

² Yusuf İhsan Genç ve diğerleri, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, İkinci Baskı, BDAGM Yay., İstanbul, 2000, s. 240.

³ Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), Hazine-i Hassa Nezareti Sicill-i Ahval İdaresi Memur Zarfi (HH.SAİD.MEM), No: 45/5, 46/1.; Dahiliye Nezareti Sicill-i Ahvâl İdaresi Memur Zarfi (DH.SAİD.MEM), No: 8/13.; Şûrâ-yı Devlet Sicill-i Ahvâl İdaresi (ŞD.SAİD), No: 7/13, 14/2.

⁴ Bekir Kütükoğlu, “Son Devir Osmanlı Biyografik Kaynakları”, *Vekayi'nüvis Makaleler*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yay., İstanbul, 1994, s. 214.

⁵ Gülden Sarıyıldız, *Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun Kuruluşu ve İşlevi(1879-1909)*, Der Yay., İstanbul, 2004, s. 89-90.

Mülkiye Komisyonu'na göndereceklerdi. Kısacası bu komisyon, memurların hem atamalarını hem de personel sicil sistemini düzenlemekten sorumluydu.⁶

1908'de II. Meşrutiyet'in ilanının ardından *Memurîn-i Mülkiye Komisyonu*'nun yerine *Sicill-i Ahvâl İdaresi* adıyla Dâhiliye Nezareti'ne bağlı ayrı bir daire kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar devam eden Dâhiliye Nezareti Memurîn ve Sicill-i Ahvâl İdaresi tescil işlemleri, defterlere ek olacak şekilde ilave edilmiş, Memurîn Muamelât Dosyaları halinde tanzim edilerek saklanmıştır. Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun 1879'da kurulmasından 1909'a kadar süren 30 yıllık zaman dilimi içinde yaklaşık 92 bin memurun sicil kayıtları 201 defterde toplanmıştır.⁷ Ancak mükerrer kayıtların çıkarılması sonucu memur sayısı 51.698 olarak tespit edilmiştir.⁸

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Dâhiliye Nezareti Sicill-i Ahvâl dosyalarında 78 Şebinkarahisarlı, 73 Giresunlu, 44 Tirebolulu,⁹ 15 Göreleli,¹⁰ 2 Akköylü (Bulancak), 2 Keşaplı, 1 Pirazizli ve 1'de Alucralı memur bulunmaktadır. Tirebolu ve Görele doğumlu memurlar Ayhan Yüksel tarafından çalışıldığı için kapsam dışında bırakılmıştır.

Tezin kapsamında başta Giresun olmak üzere ilçelerinde doğmuş devlet adamlarının memuriyetinde bulunduğu zaman dilimi içerisindeki faaliyetleri yer almaktadır. Bunun dışında aslen Giresunlu olup başka yerde doğmuş memurlar da bu çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu doğrultuda Giresunlu memurların Osmanlı bürokrasisinde yeri ve önemi de tezin amacı niteliğindedir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden alınan belgeler Latin harflerine aktarıldıktan sonra değerlendirmelerle birlikte memurların biyografileri en sade şekliyle çalışmada yer almıştır.

---

⁶ Kemal Daşcıoğlu, "Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Buldanlı Memurlar" *Buldan Sempozyumu (23-24 Kasım 2006)*, s. 561.

⁷ Genç ve diğerleri, *a.g.e.*, s. 240-241.

⁸ Gülden Sarıyıldız, "Sicill-i Ahvâl Defterleri", *DİA*, C.37, DİA., İstanbul 2009, s. 135.

⁹ Tirebolulu memurlar için bkz; Ayhan Yüksel, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Döneminde Tirebolulu Memurlar (1879-1909)*, Kitabevi Yay., İstanbul 2004.

¹⁰ Göreleli memurlar için bkz; Ayhan Yüksel, *Göreleli Memurlar, (Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre 1879-1909)*, Melisa Matbaacılık, İstanbul 2005.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRESUNLU MEMURLARIN AİLE, EĞİTİM VE MEMURİYET DURUMLARI

1.1. Giresunlu Memurların Doğum Tarihleri ve Aile Durumları

Sicill-i Ahvâl kayıtlarında 78 Giresunlu memurun doğum tarihleri 1807-1891 yılları arasında değişmektedir. Bunlar arasında doğum tarihine göre en erken doğumlu memur 1807’de doğan Abdülhalim Paşa¹¹ ve en geç doğan memur ise 1891 doğumlu olan Kirkor Efendi’dir.¹² Memurlardan 1’i III. Selim, 6’sı II. Mahmut, 32’si Abdülmecit, 27’si Abdülaziz ve 12’si ise II. Abdülhamit’in saltanat yıllarında doğmuştur. Kullandıkları unvanlara göre memurların 1’i *paşa*, 2’si *bey* diğerleri ise *efendi* olarak anılmışlardır.

Giresunlu memurların 43’ünün baba meslekleri kayıtlara yansımıştır. Bunların 9’u esnaf (*sandalcı*, *arzuhalcı*, *ekmekçi*, *terzi*), 6’sı tüccar ve 3’ü kaptan diğerleri ise devlet memurudur. Devlet memurluğu yapanlar içinde 3’ü öğretmen, 2’si kâtip diğerleri ise mültezim, tahrirat müdürü, naip, kondüktör, mal müdürü, asker, zabtiye alay emini, kolağası, meclis azası, rüsûmât memuru, muhtar, müderris, nahiye müdürü, vilayet mektupçusu, tahsildar ve mahkeme reisi gibi değişik meslek gruplarından. Memurların 36’sının baba meslekleri ise bilinmemektedir. Babalarının kullandıkları unvanların, 38’i *efendi*, 25’i *ağa*, 3’ü *bey*, 2’si *kaptan* ve 1’i de *reist*. Abdülvahit Efendi’nin babası Tekbaşzâde Talip Efendi’nin mesleği sicil kaydında belirtilmemiştir. Bununla birlikte Tekbaşzâde Talip Efendi’nin Giresun Aşar Mültezimliği’nde¹³ ve Keşap Belediye Başkanlığı’nda bulunduğunu görmekteyiz.¹⁴

Memurlar içerisinde Dizdarzâde, Aykutzâde, Bayezitzâde, Bayraktaroğlu, Çolakımamoğlu, Dumanzâde, Gümüşreiszâde, Hacıömerzâde, Hacıveyselendizâde, Haffâfzâde, Hasanyazıcızâde, Hatipzâde, Hıdırzâde, Hüseyinyazıcızâde, İlyaszâde, İshakbeyzâde, Kadızâde, Karabrahimzâde, Karamustafazâde, Kumaşoğlu,

¹¹ BOA, Dâhiliye Nezareti Sicill-i Ahvâl Defterleri (DH.SAİD.d), No: 1/526. Tezimizde Rumi ve Hicri tarihleri Miladi tarihe çevirmek için Türk Tarih Kurumu’nun resmi internet sitesindeki <http://193.255.138.2/takvim.asp> (13.05.2013) linkinden yararlanılmıştır.

¹² BOA, DH.SAİD.d, No: 188/55.

¹³ BOA, İ.DH., No: 1270/99908, 27 N. 1309/25 Nisan 1892.

¹⁴ Trabzon Vilayeti Salnâmesi(1309/1892), Trabzon Vilayeti Matbaası, Trabzon 1309/1892, s. 224.

Mevlevizâde, Sakaoğlu, Sarımahmutzâde, Tacalioğlu, Tekbaşzâde, Topçuoğlu, Yunuszâde ve Zaferizâde gibi şehrin ileri gelen sülalelerine mensup olanlar da bulunmaktadır. 78 memurun 4'ü gayrimüslimdir. Bunlardan Aram, Artin ve Kırkor Efendiler Ermeni, Yani Konstantinidi Efendi ise Rum milletine mensuptur.

Giresunlu memurların büyük bir çoğunluğu Giresun merkezde doğmuştur. Bunların dışında Abdülvahit Efendi¹⁵ ve İsmail Hakkı Efendi¹⁶ Keşap'ta; Hacı Ömer Efendi,¹⁷ Mazhar Tevfik Efendi¹⁸ ve Şevki Şevket Efendi¹⁹ İstanbul'da; Hasan Fevzi Efendi Akköy'ün Ahmetli köyünde;²⁰ Hidayet Efendi²¹ ve Mehmet Tevfik Efendi²² Akköy'de; İsmail Efendi Talipli köyünde,²³ Mustafa Asım Efendi Uzundere köyünde²⁴ ve Osman Nuri Efendi ise Piraziz'de²⁵ dünyaya gelmişlerdir.

Memurun Adı	Doğum Tarihi	Baba Adı	Baba Mesleği
Abdullah Rıfat Efendi	1839	Ahmet Bey	Istabl-ı Amire Payelisi
Abdullah Tevfik Efendi	1855	İbrahim Efendi	-
Abdullah Zühtü Efendi	1853	Hafız Salih Efendi	Hoca
Abdülhalim Paşa	1807	Ali Ağa	Sandalcı
Abdülkadir Efendi	1844	Mehmet Ağa	-
Abdülvahit Efendi	1872	Talip Efendi	-
Ahmet Cemal Efendi	1871	Mehmet Raşit Efendi	Tahrirat Müdürü ²⁶
Ahmet Hamdi Efendi	1861	Mahmut Efendi	Kondüktör
Ahmet Hamdi Efendi	1874	Rasim Efendi	Mal Müdürü
Ahmet Hamdi Efendi	1874	Necip Efendi	Kâtip
Ahmet Hamdi Efendi	1874	İsmail Hakkı Efendi	-
Ahmet Hilmi Efendi	1861	İbrahim Ağa	Esnaf
Ahmet Rahmi Efendi	1855	İsmail Ağa	Asker (Emekli)
Ali Akif Efendi	1852	Musa Efendi	-
Ali Efendi	1860	Mustafa Ağa	-
Ali Rıza Efendi	1860	Şükrü Efendi	Hoca
Ali Rıza Efendi	1875	Abdullah Efendi	-
Ali Rıza Efendi	1876	Hacı Hüseyin Ağa	Esnaf
Ali Şefik Efendi	1850	Hacı İbrahim Efendi	-
Aram Efendi	1859	Kigork Ağa	-
Artin Efendi	1874	Kevork Ağa	Tüccar
Aziz Efendi	1871	Hacı Yusuf Mahir Efendi	Zabtiye Alay Emini
Bekir Müştak Efendi	1854	Hasan Tahsin Efendi	-
Hacı Ömer Efendi	1854	Mehmet Ağa	Bahriye Kolağası
Hafız Mustafa Efendi	1829	Ömer Efendi	-
Hasan Fevzi Efendi	1852	Ömer Efendi	-
Hasan Fevzi Efendi	1861	Ali Efendi	-

¹⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 41/149.

¹⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 8/233.

¹⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 82/91.

¹⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 173/257.

¹⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 170/501.

²⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 55/191.

²¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 109/153.

²² BOA, DH.SAİD.d, No: 2/330.

²³ BOA, DH.SAİD.d, No: 8/277.

²⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 145/197.

²⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/255.

²⁶ Gümüşhane Sancağı Tahrirat Müdürlüğü'nden emekli olmuştur.

Hidayet Efendi	1879	Mehmet Rüşdi Efendi	Hoca/Öğretmen
Hüseyin Avni Efendi	1842	Mehmet Reis	-
Hüseyin Hüsnü Efendi	1875	Halil Efendi	-
Hüseyin Naci Efendi	1855	Hüseyin Ağa	-
Hüsnü Efendi	1838	Hüseyin Ağa	-
İbrahim Ethem Efendi	1860	Ali Ağa	Tüccar
İbrahim Efendi	1817	Mehmet Ağa	-
İshak Bey	1857	Ali Raif Bey	Meclis Azası
İsmail Efendi	1883	İzzet Efendi	-
İsmail Efendi	1858	Emin Ağa	-
İsmail Efendi	1877	Hacı Mehmet Efendi	-
İsmail Hakkı Efendi	1828	Ali Efendi	-
İsmail Hakkı Efendi	1871	Mustafa Efendi	-
Kirkor Efendi	1891	Mıgırdiç Cevheryan Ağa	-
Mazhar Tevfik Efendi	1881	Ahmet Bey	Kâtip
Mehmet Emin Efendi	1863	Ömer Efendi	Tüccar
Mehmet Fuat Efendi	1859	Mahmut Ağa	-
Mehmet Hamdi Efendi	1843	Süleyman Hilmi Efendi	-
Mehmet İhsan Efendi	1874	Ahmet Ağa	Esnaf
Mehmet Kemal Efendi	1873	Hacı Raşit Efendi	Tahrirat Müdürü
Mehmet Murat Efendi	1868	Hacı Hüseyin Efendi	-
Mehmet Rasim Efendi	1867	Mustafa Efendi	Rüsûmât Memuru
Mehmet Rasim Efendi	1869	Hüseyin Ağa	Muhtar
Mehmet Rifat Efendi	1875	Süleyman Efendi	Mal Müdürü
Mehmet Şevket Efendi	1869	Mehmet Hamdi Efendi	Müdürris
Mehmet Temel Efendi	1871	Ali Efendi	Tüccar
Mehmet Temel Efendi	1881	Mustafa Efendi	-
Mehmet Tevfik Efendi	1843	Hüseyin Ağa	Nahiye Müdürü
Mehmet Tevfik Efendi	1869	Mustafa Efendi	-
Mesut Ferdi Efendi	1847	Ahmet Efendi	-
Muharrem İlhami Efendi	1865	Hacı İbrahim Efendi	Tüccar
Mustafa Asım Efendi	1845	Ahmet Efendi	-
Mustafa Behçet Efendi	1853	Hacı İbrahim Kaptan	Kaptan
Mustafa Nuri Efendi	1865	Mustafa Ağa	Terzi
Mustafa Nuri Efendi	1880	Hüseyin Efendi	-
Mustafa Suphi Bey	1882	Ali Rıza Efendi	Vilayet Mektupçusu
Osman Efendi	1844	İbrahim Efendi	-
Osman Efendi	1865	Osman Ağa	-
Osman Nuri Efendi	1836	Salih Efendi	Nahiye Naibi
Osman Remzi Efendi	1872	Mahmut Sabri Efendi	-
Osman Sabri Efendi	1889	Hüseyin Avni Efendi	Tahsildar
Ömer Şevki Efendi	1852	Abdülkerim Ağa	Ekmekçi
Rasim Efendi	1853	Hacı Hasan Efendi	Arzuhalci
Salahaddin Efendi	1883	Mehmet Ağa	Sandalcı
Salih Sıtkı Efendi	1846	Hacı Salih Efendi	-
Salih Sıtkı Efendi	1884	Ahmet Ağa	Tüccar
Süleyman Efendi	1851	Mahmut Efendi	-
Süleyman Sima Efendi	1868	İzzet Efendi	Giresun Mahkeme-i Ticaret Reisi
Süleyman Şevki Efendi	1843	Feyzullah Kaptan	Kaptan
Şevki Şevket Efendi	1881	Mustafa Ağa	Esnaf
Yani Konstantinidi Efendi	1874	Lefter Efendi	Kaptan

Tablo-1: Giresunlu Memurların Doğum Tarihleri ve Aile Durumları

1.2. Giresunlu Memurların Eğitim Durumları

Sicill-i Ahvâl kayıtlarında memurların eğitim durumları hakkında ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır. Giresunlu memurların tamamına yakını ilköğrenimlerini o zamanın ilkokulu olarak adlandırılan sıbyân/ibtidaī/millet mekteplerinde tamamlamışlardır. İsmail,²⁷ Mazhar Tevfik,²⁸ Mehmet Hamdi,²⁹ Osman Remzi³⁰ ve

²⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/185.

Süleyman Efendilerin³¹ ilköğrenimleri ile ilgili bilgiler kayıtlarda belirtilmemiştir. Ancak bunların orta ve yüksek öğrenimleri hakkında sicil kayıtlarında bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca Mehmet Tevfik³² ile İsmail Efendiler³³ okula gitmeyerek hususî hocalardan ders almışlardır. Memurlar ilköğrenimlerinde *esasî İslamiyet olan mukaddime-i ulûm-ı diniye*,³⁴ *mukaddime-i ulûm*³⁵ olarak adlandırılan temel bilgileri okumuşlardır. Bunun yanında fenn-i hesap, Arapça ve Farsça derslerini görmüş olanlar da bulunmaktadır.³⁶ Aziz Efendi, Fransızca öğrenmek için bir süre Giresun Ermeni Mektebi'ne de devam etmiştir.³⁷

Giresunlu memurların 46'sı ortaöğrenim görmüştür. Bunların 32'si Giresun Rüşdiyesi'ne devam etmiştir. Abdullah Tevfik Efendi (Giresun Rüşdiyesi'ni bitirdikten sonra),³⁸ Mehmet Emin Efendi³⁹ ve Mustafa Asım Efendi,⁴⁰ Darülmuallimîn; Hacı Ömer⁴¹ ve Mehmet Tevfik⁴² Efendiler, Galata; Ahmet Cemal⁴³ ve Mehmet Kemal⁴⁴ Efendiler, Gümüşhane; Hidayet Efendi Akköy;⁴⁵ Ahmet Hamdi Efendi, Trabzon Askerî;⁴⁶ Ahmet Hamdi Efendi, İnebolu;⁴⁷ Ali Rıza Efendi, Kasımpaşa;⁴⁸ Salahaddin Efendi, Soğukçeşme Askerî;⁴⁹ Şevki Şevket

---

²⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 173/257.

²⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 10/915.

³⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 118/477.

³¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 64/127.

³² BOA, DH.SAİD.d, No: 2/330.

³³ BOA, DH.SAİD.d, No: 19/13.

³⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 1/526; 17/223; 24/37; 41/149; 90/257; 109/153; 134/421.

³⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 9/593; 9/967; 11/327; 12/49; 12/197; 12/199; 12/255; 15/183; 95/155; 108/123; 129/491; 137/353; 144/191; 151/437; 161/39.

³⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 24/37; 17/223.

³⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/413.

³⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 127/175.

³⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 200/115.

⁴⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 145/197.

⁴¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 82/91.

⁴² BOA, DH.SAİD.d, No: 95/155.

⁴³ BOA, DH.SAİD.d, No: 130/351.

⁴⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 72/61.

⁴⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 109/153.

⁴⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 52/201. Trabzon Askerî Rüşdiyesi 1880'de açılmıştır. (Milli Savunma Bakanlığı, *Osmanlı Döneminde Askerî Okullarda Eğitim*, Milli Savunma Bakanlığı Yay., Ankara 2000, s. 16.)

⁴⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 89/53.

⁴⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 144/413.

⁴⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 123/89.

Efendi, Gülhane Askerî⁵⁰ ve Mehmet Rıfat Efendi, Ünye Rüşdiyeleri'ne⁵¹ devam etmişlerdir. Mehmet Kemal Efendi, Trabzon İdadisi ile Halkalı Ziraat Mektebi'ne,⁵² İsmail Efendi, Darüşşafaka'ya,⁵³ Mustafa Suphi Bey, Erzurum İdadisi'ne⁵⁴ ve Kırkor Efendi ise Frer Mektebi'ne devam etmiştir.⁵⁵ Abdülkadir, Ali Şefik, İsmail ve Osman Efendiler ise okula gitmeyerek özel hocalardan ders alarak ortaöğrenimlerini tamamlamışlardır.

Rüşdiye mekteplerinde eğitim alan memurlar Arapça (*İzhar, Sarf ve Nahv*), Farsça (*Gülistan*),⁵⁶ fenni hesap, coğrafya, hendese ve tarih derslerini görmüşlerdir.⁵⁷ Özel hocadan ders alanlar ise Arapça (*Sarf*), Farsça (*Tuhfe*), fenni hesap, coğrafya ve tarih derslerini okumuşlardır.⁵⁸ Giresunlu memurların bazıları gittikleri okullarda iyi dereceler elde etmişlerdir. Giresun Rüşdiyesi'ne devam edenlerden Hüseyin Naci,⁵⁹ Mehmet Murat⁶⁰ ve Mehmet Temel⁶¹ Efendiler pekiyi (*aliyyülâlâ*); Ali Rıza,⁶² Mustafa Nuri,⁶³ Osman Sabri⁶⁴ ve Salih Sıtkı⁶⁵ Efendiler ise iyi (*âlâ*) dereceden diploma almışlardır. Bunların dışında Hüseyin Avni Efendi Akköy Rüşdiyesi'nden pekiyi (*aliyyülâlâ*),⁶⁶ Mehmet Kemal Efendi Gümüşhane Rüşdiyesi'nden iyi (*âlâ*)⁶⁷ ve Mustafa Suphi Bey, Erzurum İdadisi'nden pekiyi (*aliyyülâlâ*)⁶⁸ derecelerde diploma almaya hak kazanmışlardır. Okullarını başarıyla bitirenlerin yanında çeşitli

⁵⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 170/501. Gülhane Askerî Rüşdiyesi Eylül 1875'te açılmıştır. Ancak Soğuk Çeşme Askerî Rüşdiyesi'ne yakınlığından dolayı kapatılarak Bitlis Askerî Rüşdiyesi'ne nakledilmiştir. (Milli Savunma Bakanlığı, a.g.e, s. 27.)

⁵¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 148/427.

⁵² BOA, DH.SAİD.d, No: 72/61.

⁵³ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/185.

⁵⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 111/239.

⁵⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 188/55.

⁵⁶ *Gülistan*, Sâdi-i Şirâzî'nin eseridir. Asıl adı Ebu Abdullah Müşerrifüddin bin Muslih eş-Şirâzî olan İranlı şair 1213'te Şiraz'da doğmuştur. *Gülistan* çok tanınmış bir eser olup mekteplerde ders kitabı olarak uzun yıllar okutulmuştur. *Gülistan*, hikâye anlatma tarzıyla nesir biçiminde kaleme alınmış bazı bölümlerde manzum parçalara yer verilmiştir. Sekiz bölümden oluşmaktadır. Eser batı dillerine de çevrilmiştir. (Sâdi-i Şirâzî, *Gülistan*, (Haz. Can Alpgüvenç) Karanfil Yay., İstanbul 2011, s. 7-8.)

⁵⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 65/85; 90/257; 102/413; 144/413.

⁵⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 8/277; 12/49; 12/197; 15/183.

⁵⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 129/281.

⁶⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 97/113.

⁶¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 161/39.

⁶² BOA, DH.SAİD.d, No: 130/33.

⁶³ BOA, DH.SAİD.d, No: 134/421.

⁶⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 151/437.

⁶⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 118/353.

⁶⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 109/153.

⁶⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 72/61.

⁶⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 111/239.

nedenlerden dolayı okullarını bırakmak zorunda olanlar da olmuştur. Bunlardan Ahmet Hamdi Efendi, Trabzon Askerî Rüşdiyesi'nde 3 sene⁶⁹ ve İsmail Efendi de Darüşşafaka'nın 4. sınıfına kadar eğitim gördüyse de hastalıklarından dolayı okula devam edemeyerek bırakmak zorunda kalmıştır.⁷⁰ Yine Şevki Şevket Efendi Gülhane Askerî Rüşdiyesi'nin son sınıf öğrencisi iken okulun kapatılmasıyla ayrılmak zorunda kalmıştır.⁷¹

Giresunlu memurların 19'u ise yüksek öğrenim görmüştür. Bunların büyük bir çoğunluğunu medrese mezunları oluşturmaktadır. Medreseye devam edenlerden Abdullah Rıfat⁷² ve Ömer Şevki⁷³ Efendiler, Giresun Mehmet Paşa Medresesi'nde; Hafız Mustafa, Hacı Hüseyin Medresesi'nde;⁷⁴ Hasan Fevzi, Akköy Ömer Efendi Medresesi'nde;⁷⁵ Mustafa Asım Efendi, Hacı Yusuf Medresesi'nde;⁷⁶ Mehmet Şevket Efendi, İstanbul Fatih'te Bahr-i Sefid Çifte Baş Kurşunlu Medresesi'nde;⁷⁷ Mehmet Hamdi Efendi, Darülhadis Medresesi'nde⁷⁸ ve Osman Nuri Efendi ise Tokat ve Trabzon Medreseleri'nde okumuşlardır.⁷⁹ Ayrıca Mazhar Tevfik Efendi ile Mustafa Suphi Bey, Mekteb-i Hukuk'a,⁸⁰ Mehmet Tevfik Efendi, Mekteb-i Mülkiye'ye,⁸¹ medreseden mezun olan Mehmet Hamdi Efendi de Mekteb-i Maarif-i Mülkiye'ye⁸² ve Mehmet Şevket Efendi ise medreseyi bitirdikten sonra Darülfünun'a⁸³ devam etmişlerdir.

Medreselerde eğitim alanlar Arapça'dan *İzhar, Sarf ve Nahv*, Farsça'dan ise *Molla Cami, Gülistan, Tuhfe-i Vehbi ve Pend-i Attar* derslerini görmüşlerdir.⁸⁴ Medreselerin dışında Beyazıt Camii Şerifi'nde ve değişik dersiamlardan Arapça ve Farsça dersi alan memurlar da mevcuttur. Mustafa Asım Efendi, Beyazıt Camii

---

⁶⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 52/201.

⁷⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/185.

⁷¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 170/501.

⁷² BOA, DH.SAİD.d, No: 22/313.

⁷³ BOA, DH.SAİD.d, No: 82/341.

⁷⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/199.

⁷⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 55/191.

⁷⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 145/197.

⁷⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 148/427.

⁷⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 90/257.

⁷⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/255.

⁸⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 111/239; 173/257.

⁸¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 95/155.

⁸² BOA, DH.SAİD.d, No: 10/915.

⁸³ BOA, DH.SAİD.d, No: 148/427.

⁸⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/564; 8/233; 9/967; 12/199; 12/255; 22/313; 40/111; 55/191; 82/341.

Şerifi'nde Batumlu Emin Efendi'den;⁸⁵ Mehmet Emin Efendi, Fatih dersiamlarından Ejderhanlı Eyüp Efendi'den;⁸⁶ Hasan Fevzi Efendi, Sultan Beyazıt Camii Şerifi'nde Trabzonlu Ahmet Raşit Efendi'den icazetnâme almıştır.⁸⁷ Yükseköğrenimine devam edenlerden başarılı olanlar okullarını iyi derecelerde bitirmişlerdir. Mehmet Şevket Efendi Darülfünun'un Dinî İlimler Şubesi'nden pekiyi (*aliyyülâlâ*) derecede diploma aldıktan sonra 1902'de Bâb-ı Vâlâ-yı Meşihat'ça yapılan imtihanı kazarak dersiamlığa seçilmiştir.⁸⁸ Yine Mazhar Tevfik Efendi'de Mekteb-i Hukuk'tan iyi (*âlâ*) derecede diploma almıştır.⁸⁹

Memurun Adı	İlköğrenim	Ortaöğrenim	Yüksek Öğrenim
Abdullah Rifat Efendi	Sıbyan	-	Mehmet Paşa Medresesi
Abdullah Tevfik Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi ve Darümuallimîn Rüşdiyesi	-
Abdullah Zühtü Efendi	İptidaî	-	Medrese
Abdülhalim Paşa	Sıbyan	-	-
Abdülkadir Efendi	Sıbyan	Muallim-i mahsus	-
Abdülvahit Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Ahmet Cemal Efendi	Sıbyan	Gümüşhane Rüşdiyesi	-
Ahmet Hamdi Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Ahmet Hamdi Efendi	İptidaî	Trabzon Askeri Rüşdiyesi	-
Ahmet Hamdi Efendi	Sıbyan	İnebolu Rüşdiye	-
Ahmet Hamdi Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Ahmet Hilmi Efendi	Sıbyan	-	-
Ahmet Rahmi Efendi	İptidaî	-	Medrese
Ali Akif Efendi	İptidaî	-	Medrese
Ali Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Ali Rıza Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Ali Rıza Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Ali Rıza Efendi	İptidaî	Kasımpaşa Rüşdiyesi	-
Ali Şefik Efendi	Sıbyan	Muallim-i mahsus	-
Aram Efendi	Ermeni Mektebi	-	-
Artin Efendi	Ermeni Mektebi	-	-
Aziz Efendi	Sıbyan ve Ermeni Mektebi	Giresun Rüşdiyesi	-
Bekir Müştak Efendi	-	Giresun Rüşdiyesi	-
Hacı Ömer Efendi	Sıbyan	Galata Rüşdiyesi	-
Hafız Mustafa Efendi	Sıbyan	-	Hacı Hüseyin Medresesi
Hasan Fevzi Efendi	Sıbyan	-	Akköy Ömer Efendi Medresesi
Hasan Fevzi Efendi	Sıbyan	-	Medrese
Hidayet Efendi	İptidaî	Akköy Rüşdiye	-
Hüseyin Avni Efendi	Sıbyan	-	Medrese
Hüseyin Hüsnü Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Hüseyin Naci Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Hüsnü Efendi	Mahalle Mektebi	-	-
İbrahim Ethem Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
İbrahim Efendi	Sıbyan	-	Medrese
İshak Bey	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
İsmail Efendi	İptidaî	Muallim-i mahsus	-
İsmail Efendi	Muallim-i mahsus	-	-

⁸⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 145/197.

⁸⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 200/115.

⁸⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 55/191.

⁸⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 148/427.

⁸⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 173/257.

İsmail Efendi		Darüşşafaka	-
İsmail Hakkı Efendi	İptidaî	-	Medrese
İsmail Hakkı Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Kirkor Efendi	Ermeni Mektebi	Frer Mektebi	-
Mazhar Tevfik Efendi	-	-	Mekteb-i Hukuk
Mehmet Emin Efendi	Sıbyan	Darülmuallimîn	-
Mehmet Fuat Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Mehmet Hamdi Efendi	-	-	Darülhadis Medresesi ve Mekteb-i Maarif-i Mülkiye
Mehmet İhsan Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Mehmet Kemal Efendi	Sıbyan	Gümüşhane Rüşdiyesi Trabzon İdadisi ve Halkalı Ziraat Mektebi	-
Mehmet Murat Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Mehmet Rasim Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Mehmet Rasim Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Mehmet Rifat Efendi	Sıbyan	Ünye Rüşdiyesi	-
Mehmet Şevket Efendi	İptidaî	-	Fatih Bahr-i Sefid Çifte Baş Kurşunlu Medresesi ve Darülfünûn
Mehmet Temel Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Mehmet Temel Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Mehmet Tevfik Efendi	Muallim-i Mahsus	-	-
Mehmet Tevfik Efendi	Sıbyan	Galata Rüşdiyesi	Mekteb-i Mülkiye
Mesut Ferdi Efendi	Sıbyan	-	-
Muharrem İlhami Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Mustafa Asım Efendi	Sıbyan	Darülmuallimîn	Hacı Yusuf Medresesi
Mustafa Behçet Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Mustafa Nuri Efendi	İptidaî	-	-
Mustafa Nuri Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Mustafa Suphi Bey	İptidaî	Erzurum İdadisi	Mekteb-i Hukuk
Osman Efendi	Sıbyan	Muallim-i mahsus	-
Osman Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Osman Nuri Efendi	Sıbyan	-	Tokat ve Trabzon Medreseleri
Osman Remzi Efendi	-	Giresun Rüşdiyesi	-
Osman Sabri Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Ömer Şevki Efendi	Sıbyan	-	Mehmet Paşa Medresesi
Rasim Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Salahaddin Efendi	İptidaî	Soğukçeşme Askeri Rüşdiyesi	-
Salih Sıtkı Efendi	Sıbyan	-	-
Salih Sıtkı Efendi	Sıbyan	Giresun Rüşdiyesi	-
Süleyman Efendi		Giresun Rüşdiyesi	-
Süleyman Sima Efendi	İptidaî	Giresun Rüşdiyesi	-
Süleyman Şevki Efendi	Sıbyan	-	Medrese
Şevki Şevket Efendi	İptidaî	Gülhane Askeri Rüşdiyesi	-
Yani Konstantinidi Efendi	Rum Mektebi	Giresun Rüşdiyesi	-

Tablo-2: Giresunlu Memurların Eğitim Durumları

Sicill-i Ahvâl kayıtlarından memurların bildikleri yabancı diller hakkında da bilgi sahibi olmaktadır. Memurların bildikleri diller için genellikle; *aşınadır, okuryazar, tekellüm ve kitabet eder ve yalnızca tekellüm eder* gibi ifadeler kullanılmıştır. 79 Giresunlu memurdan yedisi Fransızca, ikisi Arapça, Farsça ve Fransızca, ikisi Ermenice ve Fransızca, biri Fransızca ve Rumca, biri Farsça ve Rumca, biri Arapça ve Farsça ve biri de Farsça bilmektedir.

1.3. Giresunlu Memurların Memuriyet Durumları

Giresunlu memurlar, sicil dosyalarından edindiğimiz bilgilere göre II. Mahmut, Abdülmecit, Abdülaziz, II. Abdülhamit ve V. Mehmet Reşat dönemlerinde devlet hizmetinde bulunmuşlardır. Giresunlu memurların işe giriş yaşları 11 ila 35 arasında değişmektedir. Memuriyete 11 yaşında başlayan Abdülhalim Paşa devlet hizmetine en erken yaşta başlayan kişidir. III. Selim döneminde doğan Abdülhalim Paşa, II. Mahmut, Abdülmecit, Abdülaziz ve II. Abdülhamit dönemlerinde Osmanlı bürokrasisinde yer almıştır.⁹⁰ Yaşı itibariyle devlet hizmetine en geç giren iki kişi bulunmaktadır. Bunlar 35 yaşında işe başlayan Abdullah Zühtü ve İbrahim Efendilerdir.⁹¹ Giresunlu memurların 42'si Giresun'da iş hayatlarına başlamışlardır. Diğerleri ise Abana, Keşap, Akköy (Bulancak), İstanbul, Çarşamba (Bolu), Edirne, Eskişehir, Gümüşhane, Manisa, Malkara, Ordu, Trabzon ve Ünye gibi Osmanlı Devleti'nin değişik coğrafyalarında memuriyetlerine başlamışlardır. Giresunlu memurların ilk memuriyetleri genellikle Enderûn-ı Hümâyûn, Rüsûmât Nezareti, Düyûn-ı Umumiye Nezareti, Ziraat Bankası, Telgrafhane, Tersane-i Amire, Bâb-ı Vâlâ-yı Meşihât, Orman ve Maadin Nezareti, Fatih Camii Şerifi, Rüsûm-ı Sitte İdaresi, Bâbıali Evrak Odası, Ziyet-i Derya Vapurı, Şûrâ-yı Devlet, Ticaret ve Bidâyet Mahkemesi ve Balıkxane'dir.

Giresunlu memurlar içerisinde en dikkat çeken Osmanlı ordusunda paşalık rütbesine kadar yükselen ve Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanı başta olmak üzere birçok önemli olayda bulunmuş olan Abdülhalim Paşa'dır.⁹² İkinci olarak dikkatimizi çeken diğer bir memur ise *Milli Mücadele* yıllarında mücadelenin Rusya görüşmeleri ayağını yürüten ve Türkiye Komünist Partisi'nin kurucusu olan Mustafa Suphi'dir.⁹³

Memurların çalıştıkları kurumlar genellikle; Şûrâ-yı Devlet, Bâb-ı Vâlâ-yı Meşihât, Maarif Nezareti, Polis Teşkilatı, Düyûn-ı Umûmiye İdaresi, Ziraat Bankası, Rüsûm-ı Sitte İdaresi ve Telgraf ve Posta Merkezleri gibi yerlerdir. Giresunlu

⁹⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 1/526.

⁹¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 57/169; 9/967.

⁹² BOA, DH.SAİD.d, No: 1/526.

⁹³ Mete Tunçay, "Mustafa Suphi", *YYOA C.2*, Yapı Kredi Yay., İstanbul 1999, s. 324-325.

memurlar başta Giresun olmak üzere Abana, Abdal (Piraziz), Ab-ı Safi,⁹⁴ Adana, Akçaabat, Aksaray, Alaçam, Amasya, Ankara, Aybastı, Bafra, Bağdat, Bartın, Batum, Beyoğlu, Beypazarı, Beyrut, Bolaman, Bolu, Boyabat, Bulancak, Bükreş, Büyükkada, Büyükdere, Cısr-i Ergene,⁹⁵ Çarşamba, Çıldır, Çürüksu, Darıca, Devrek, Diyadin, Diyarbakır, Durağan, Düzce, Edirne, Eğrikapı, Erzurum, Eskişehir, Fatsa, Galata, Gebze, Gemlik, Gerece, Girit, Gözleve, Gümüşhane, Halep, Hapsamana,⁹⁶ Havsa, İnebolu, İskenderun, İstanbul, İşkodra, İzmir, Kabataş, Karaağaç, Karahisar-ı Şarki, Kasaba, Kastamonu, Kelkit, Kesriye,⁹⁷ Keşap, Kırık (Dereli) Kırkkilise (Kırklareli), Konya, Kozağzı, Malkara, Mamuretülaziz (Elazığ), Manisa, Of, Ordu, Pazarköy, Perşembe, Preveze, Pirizrin, Raşka (Sırbistan), Rize, Samsun, Saruhan, Selanik, Sinop, Sirkeci, Sivastopol, Süveydiye,⁹⁸ Şıbka, Şile, Şumnu, Taraklı, Taşlıca, Teşvikiye, Tırnova, Tirebolu, Tosya, Trabzon, Ulubey, Unkapanı, Ünye, Üsküdar, Van, Varna, Yanya, Yemen, Yomra ve Yozgat gibi İmparatorluğun değişik yerlerinde görevlerde bulunmuşlardır.

Giresunlu memurların 36'sı memuriyetlerine mülâzemeten yani stajyer olarak başlamışlardır. İlk görevlerine maaşlı başlayan memurların maaşları 20 ila 900 kuruş arasında değişmektedir. Devlet hizmetine en düşük maaş ile başlayan memur Şevki Şevket Efendi 20 kuruş,⁹⁹ en yüksek maaşla başlayan ise 900 kuruş almış olan Mehmet Hamdi Efendi'dir.¹⁰⁰ Bunların dışında 12 kişinin ise memuriyete mülâzemeten ya da maaşlı olarak başladıkları hakkında bilgi verilmemiştir.

Memurların vazifelerini hakkıyla yerine getirdikleri sicil kayıtlarındaki, *hüsn-i hâl ve liyâkati tasdik kılınmıştır*,¹⁰¹ *hüsn-i ifâ-yı vazife etmekte olduğu*,¹⁰² *hidmetini hüsn-i ifâ eylediği*,¹⁰³ *hüsn-i ifâ-yı hidmet eylemekte idüğü*¹⁰⁴ gibi ifadelerden anlaşılmaktadır. Yine vazifelerinde üstün başarı gösteren memurlara

⁹⁴ Ab-ı Safi/Alpsofu/Karapürçek; Sakarya'nın Akyazı Nahiyesi'dir. (Tahir Sezen, *Osmanlı Yer Adları*, BDAGM Yay., Ankara 2006, s. 4.)

⁹⁵ Uzunköprü. (Nuri Akbayar, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, II. Baskı, TVYY, İstanbul 2003, s. 33, 164.)

⁹⁶ Ordu'nun Gököy ilçesidir. (Akbayar, *a.g.e.*, s. 66.)

⁹⁷ Manastır İlbasan (Kastoria). (Akbayar, *a.g.e.*, s. 97.)

⁹⁸ Hatay'ın Samandağı ilçesidir. (Akbayar, *a.g.e.*, s. 150.)

⁹⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 170/501.

¹⁰⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 10/915.

¹⁰¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/564; 12/197; 12/199; 38/129; 57/73; 57/169; 64/197; 106/111; 127/175.

¹⁰² BOA, DH.SAİD.d, No: 8/277; 41/149; 49/275; 130/351.

¹⁰³ BOA, DH.SAİD.d, No: 52/201; 138/299.

¹⁰⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 17/223.

nişan ve madalyalar da verilmiştir. Abdülhalim Paşa'ya İşkodra ve Trablusgarp isyanlarının bastırılmasında gösterdiği yararlılıktan dolayı 2 Altın Madalya ve Fransa tarafından ayrıca bir madalya verilmiştir.¹⁰⁵ Yine İsmail Efendi'ye Yunan Muharebe Madalyası ile Gümüş Liyakat Madalyası¹⁰⁶ ve Osman Nuri Efendi'ye ise İstanbul'daki kolera salgının önlenmesindeki yararlılığından dolayı madalya verilmiştir.¹⁰⁷

Giresunlu memurların aldıkları nişanlara baktığımızda ise Abdülhalim Paşa'ya birinci ve ikinci rütbeden Mecidî, birinci rütbeden Osmanî, Rusya nişanı ve Avusturya tarafından *Commander Leopold* nişanı takdim edilmiştir.¹⁰⁸ Bunun dışında Mustafa Asım Efendi'ye dördüncü rütbeden Mecidî¹⁰⁹ ve Mehmet İhsan Efendi'ye ise beşinci ve dördüncü rütbeden Mecidî nişanları verilmiştir.¹¹⁰

1.3.1. Giresunlu Memurların İşledikleri Suçlar ve Aldıkları Cezalar

Memurlar içinde görevlerini hakkıyla yerine getirenlerin yanında görevinde dikkatsizlik ve görevini kötüye kullanmaktan dolayı ceza alanların da olduğu incelediğimiz sicil kayıtlarından anlaşılmaktadır. Bunlardan ilki İsmail Efendi'nin Raşka (Sırbistan) Rüsûmât Nezareti'nde iken ticaretle ilgili bilgileri deftere yanlış yazması ve kurşun mühür makinesini değişik yerlere göndermesinden,¹¹¹ Salih Sıtkı Efendi Süveydiye Rüsûmat memuriyetinde bulunduğu esnada sandık defterlerinin yazılmasını ertelemesinden ve idareten işe yetersiz görüldüğünden 1888'de azledilmiştir.¹¹² Giresun Mal Müdürlüğü'ne atandıktan sonra heyet-i teftişiyeye tarafından yolsuz hareketleri tespit edilen Hüseyin Avni Efendi, 1891 yılında görevinden alınmıştır.¹¹³ Yine Ahmet Hilmi Efendi, Giresun Tuz Ambar memurluğuna atandıktan sonra meydana gelen 16 ton tuz açığından dolayı 1891'de görevinden alınmıştır. Açığa alındıktan 9 ay sonra Bolaman Düyûn-ı Umûmiye memurluğuna atanmıştır.¹¹⁴ Bulancak Rüsûmât memurluğuna atanan Ahmet Rahmi

---

¹⁰⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 1/526.

¹⁰⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/185.

¹⁰⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/255.

¹⁰⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 1/526.

¹⁰⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 145/197.

¹¹⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 65/85.

¹¹¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 19/13.

¹¹² BOA, DH.SAİD.d, No: 17/223.

¹¹³ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/564.

¹¹⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/355.

Efendi, 32701 kuruş tuz hâsılatını zimmetine geçirmesinden dolayı 1893'te azledilmiş; Giresun Kazası Meclis İdaresi'nce yapılan muhakeme neticesinde zimmetin kendisinden tahsiline ve ceza kanununun 90. maddesi gereğince 3 ay hapsine karar verilmiştir.¹¹⁵ Mehmet İhsan Efendi, Eskişehir Telgraf ve Posta Merkezi memurluğuna atandıktan sonra 1901'de *ifâ-yı vazife husûsunda tesamühkârane hareketinden* (memuriyeti esnasında arkadaşlarının yaptıklarını görmezden gelmek, müsamaha göstermek), 1904 ise Eskişehir'den İstanbul'a gönderilecek olan 26.500 kuruş kıymetli bir mektuptan eksik bedel almasından¹¹⁶ ve Aziz Efendi ise Yozgat Telgrafhanesine gelen bir telgraftan eksik posta ücreti almak gibi dikkatsizliğinden dolayı kınama cezası almıştır.¹¹⁷ Mehmet Tevfik Efendi, Preveze Rüsûmat Nezareti'nde bulunduğu *adab-ı ubudiyete mugayir herakatından dolayı* (memuriyetine aykırı hareket etme) Erzurum Rüsûmat Nezareti'ndeyken ise halka kötü muamele ve amirine itaatsizlik ettiğinden dolayı azledilmiştir. Mehmet Tevfik Efendi'nin bir başka görev ihlali ise İskenderun Rüsûmat Nezareti'nde bulunduğu sırada İskenderun kaymakamıyla arasındaki anlaşmazlığı halka yansıtması ve *hükümetin tebligat-ı resmîyesini tanımamasıydı*.¹¹⁸ Süleyman Şevki Efendi, İnebolu Rüsûmat memurluğunda bulunduğu sırada Anderya adındaki tüccarın Rusya'dan getirdiği buğdayı kaydetmediğinden dolayı azledilmiştir. Yine Fatsa Mal Müdürlüğü'nde bulunduğu sırada teçhizat-ı askeriye ve Hicaz Demir Yolu evrakı hâsılatından fazla para harcadığından dolayı 1904'te azledilmiştir.¹¹⁹ Giresun İdare-i Mahsusa Acentesi kâtipliğine atanan Hasan Fevzi Efendi, acenteye gelen kömürleri incelemeyen tezkere vermesi ve limana gelen kiremitler için yapılması gereken işleri yapmaması gibi nedenlerden dolayı 1904'te azledilmiştir.¹²⁰ Bir başka görevini suiistimal eden kişi ise Beypazarı Telgraf ve Posta Başmüdürü olan Mehmet Fuat Efendi'di. Mehmet Fuat Efendi, bulunduğu merkezde izinsiz adam istihdam etme ve vergi gelirini fazla sarf etme gibi hareketlerde bulunmuştur. Ancak yaptığı fazla harcama kendisinden tahsil edilmişse de yaptığı diğer hareketlerden dolayı ceza alıp

---

¹¹⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 64/197.

¹¹⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 65/85.

¹¹⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/413.

¹¹⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/330.

¹¹⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 40/111.

¹²⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 111/435.

almadığı sicil kaydında belirtilmemiştir.¹²¹ Son olarak Muharrem İlhami Efendi ise Fatsa Duyûn-ı Umûmiye memurluğunda iken izinsiz olarak, hâsılatı ve satılan tuzu günü gününe kaydetmemesi, bazı memurları gereksiz yere kadro dışında bırakması ve sandığa açıktan para koymasından dolayı 1889'da azledilmiştir. Muharrem İlhami Efendi'nin bir başka suçu ise Üsküdar Çinili merkezi polislerinden olduğu sırada Kumkapı'da sarhoş olarak dolaşmasıydı. Bu yüzden 1909'da memuriyetten çıkarılmıştır.¹²²

Memurun Adı	Memuriyete Giriş Yaşı	İlk Memuriyeti	İlk Maaşı	Son Memuriyeti
Abdullah Rifat Efendi	14	Ordu Mal ve Tahrirat Kalemleri	Mülâzemeten	Gümüşhane Mutasarıf Vekili
Abdullah Tefik Efendi	33	Malkara Rüşdiyesi Hat Muallimi	64	Malkara Rüşdiyesi Başhocası
Abdullah Zühtü Efendi	35	Ağnâm ve Tadâd Memuru	600	Keşap Düyûn-ı Umûmiye Memûru
Abdülhalim Paşa	11	Enderûn-ı Hümâyûn Kiler Hademesi	85	Şeyhü'l-haremlik
Abdülkadir Efendi	20	Giresun Rüsûmât Dairesi	Mülâzemeten	Abdal Rüsûmât Memuru
Abdülvahit Efendi	18	Keşap Nahiyesi Kâtibi	140	Giresun Sandık Emni
Ahmet Cemal Efendi	15	Gümüşhane Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Giresun Ziraat Bankası
Ahmet Hamdi Efendi	22	Giresun Pikörü ¹²³	200	Bolu Sancağı Üçüncü sınıf Kondüktörü
Ahmet Hamdi Efendi	18	Trabzon Mektubi Kalemi	Mülâzemeten	Trabzon Evrak Kalemi Arzuhal Mukayyidi
Ahmet Hamdi Efendi	21	Edirne Rüsûmât Nezareti Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Edirne Rüsûmât Nezareti Tahrirat Kalemi Mübeyyizi
Ahmet Hamdi Efendi	18	Giresun Tahrir ve Vergi Kalemi	-	Of Kazası Mal Müdürü Yardımcısı
Ahmet Hilmi Efendi	18	Giresun Balıkhanesi	Mülâzemeten	Bolaman Düyûn-ı Umumiye Memuru
Ahmet Rahmi Efendi	19	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti	Mülâzemeten	Bulancak Düyûn-ı Umumiye Memuru
Ali Akif Efendi	23	Giresun Tarik Kâtibi	400	Giresun Üçüncü Sınıf Kondüktörü
Ali Efendi	21	Giresun Ticaret Mahkemesi Üçüncü Kâtibi	200	Yomra Düyûn-ı Umumiye İdaresi Aşar Kâtibi
Ali Rıza Efendi	20	Giresun Rüsûm-ı Sitte İdaresi	Mülâzemeten	Abdal Düyûn-ı Umumiye Memuru
Ali Rıza Efendi	23	Giresun Ziraat Bankası Sandığı	Mülâzemeten	Giresun Ziraat Bankası Sandık Muhasebe Kâtibi
Ali Rıza Efendi	15	Bahr-i Sefid Boğazı Topçu Askeri	-	Yanya Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuru
Ali Şefik Efendi	20	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Müskirât Kâtibi	250	Bağdat Rüsûmât Başmüdüriyeti Muhasebe Başkâtibi
Aram Efendi	23	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Kâtibi ve Tercümanı	240	Perşembe Rüsûmât Memuriyeti Vekâleti
Artin Efendi	22	Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti Muhasebe	Mülâzemeten	Büyük Liman Düyûn-ı Umumiye Aşar Kâtibi

¹²¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 90/257.

¹²² BOA, DH.SAİD.d, No: 186/225.

¹²³ Pikör/Piqueur, Fransızca bir kelime olup yol veya demiryolu inşaatlarında işçileri kontrol eden görevli, ustabaşı anlamına gelmektedir. (Doğan Yurdakul, *Güncel Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük (Grand Dictionnaire Français-Turc)*, Kurmay Yay., Ankara 2011, s. 1260-1261.)

		Kalemi		
Aziz Efendi	12	Giresun Telgrafhanesi	Mülâzemeten	Halep Vilayeti Telgraf Merkezi Müdüriyeti
Bekir Müştak Efendi	20	Keşap Aşar Kâtibi	500	Giresun Kazası Nüfus Memuru
Hacı Ömer Efendi	13	Tersane-i Amire Yoklama Kalemi	-	Tersane-i Amire Yoklama Kalemi
Hafız Mustafa Efendi	33	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Dairesi	Mülâzemeten	Keşap Rüsûmât Müdüriyeti
Hasan Fevzi Efendi	24	Mahfil-i Şer'iyat Kâtibi	-	Pazarköy Naibi
Hasan Fevzi Efendi	22	Giresun Kazası Rüsûmât Müdüriyeti Kolcusu	150	Giresun İdare-i Mahsusa Acente Kâtibi
Hidayet Efendi	18	Mesarifât Kalemi	Mülâzemeten	Havsa Kazası Tahsilât Müfettişi
Hüseyin Avni Efendi	19	Giresun Kazası Mal Kalemi	Mülâzemeten	Fatsa Kazası Mal Müdürü
Hüseyin Hüsnü Efendi	20	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Kolcusu	240	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Kolcusu
Hüseyin Naci Efendi	19	Giresun Kazası Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Keşap ve Giresun Kazası Tahsilatı
Hüsnü Efendi	34	Kerç kapısı Gümrüğü Nezareti	Mülâzemeten	İstanbul Emtia Gümrüğü Yolcu İskelesi Kâtibi
İbrahim Ethem Efendi	22	Giresun Mahkeme-i Bidâyet İcra Mübaşiri	160	Giresun Düyûn-ı Umumiye İdaresi Kâtibi
İbrahim Efendi	35	Ordu ve Hapsamana Aşar Memuru	200	Akköy Tahrir ve Vergi Kâtibi
İshak Bey	18	Giresun Kazası Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Giresun Tahrirat Kâtibi
İsmail Efendi	33	Akköy Nahiyesi Kâtibi	200	Akköy Nahiyesi Kâtibi
İsmail Efendi	15	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti	Mülâzemeten	Karaağaç Rüsûmât Başkâtibi
İsmail Efendi	19	Dersaadet Polis Neferi	300	Gebze Kazası Savcı Yardımcılığı Vekâleti
İsmail Hakkı Efendi	20	Asker	-	Keşap Nahiyesi Kâtibi
İsmail Hakkı Efendi	17	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti	Mülâzemeten	Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Muayene Memuru
Kirkor Efendi	18	Trabzon Telgraf Merkezi Memur Yardımcısı	150	Trabzon Merkezi Memur Yardımcısı
Mazhar Tevfik Efendi	22	Şûrâ-yı Devlet Mazbata Kalemi	-	Beyoğlu Polis Komiseri
Mehmet Emin Efendi	33	Abana Nahiyesi Rüşdiye Mektebi Başhocası	400	Eğrikapı Rüşdiyesi Başhocası
Mehmet Fuat Efendi	23	Giresun Kasabası Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Beypazarı Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti
Mehmet Hamdi Efendi	31	Çarşamba Nahiyesi (Bolu) Müdüriyeti	900	Prizrin Sancağı Tahrir-i Vergi Memuru
Mehmet İhsan Efendi	19	Giresun Telgrafhanesi	Mülâzemeten	Eskişehir Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'yle Muhaberat-ı Ecnebiye Başmemuriyeti
Mehmet Kemal Efendi	24	Orman ve Madin Nezareti Tatbik Kalemi	150	Sanayi Mektebi İktisat ve Coğrafya Muallimi
Mehmet Murat Efendi	28	Giresun Ziraat Bankası Muhasebe Kâtibi	250	Giresun Ziraat Bankası Muhasebe Kâtibi
Mehmet Rasim Efendi	17	Keşap Rüsûmât Memuru	Mülâzemeten	Tosya Düyûn-ı Umumiye Memuru
Mehmet Rasim Efendi	22	Asker	-	Kolcu
Mehmet Rifat Efendi	17	Ünye Telgrafhanesi	Mülâzemeten	Suriye ve Trabzon Telgraf ve Posta Merkezleri Muhabere Memuru
Mehmet Şevket Efendi	34	Fatih Camii Şerifi	-	İstanbul Müderrisi
Mehmet Temel Efendi	18	Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti	Mülâzemeten	Kelkit Düyûn-ı Umumiye Kâtibi
Mehmet Temel Efendi	18	Giresun Telgrafhanesi	Mülâzemeten	Rize Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuru
Mehmet Tevfik Efendi	17	Ordu Tahrirat Kâtibi	150	İskenderun Rüsûmât Nezareti
Mehmet Tevfik Efendi	22	Manisa Mekteb-i İdadisi Coğrafya ve Hesap Muallimi	550	Sivas Maarif Müdürü

Mesut Ferdi Efendi	20	Giresun Rüşmât Müdüriyeti Dairesi	Mülâzemeten	Müskirât Kâtibi
Muharrem İlhami Efendi	18	Giresun Kazası Rüşm-ı Sitte İdaresi Mukayyid ve Mübeyyizi	150	Üsküdar Çinili Merkezi Polis Neferi
Mustafa Asım Efendi	33	Giresun Rüşdiyesi İkinci Muallimi	360	Giresun Müftüsü
Mustafa Behçet Efendi	29	Giresun Aşar Memuru	800	Giresun Sandık Emini
Mustafa Nuri Efendi	28	İstanbul Balıkxhane ve Tuz Nezaretİ	Mülâzemeten	Müskirât Satış Memuru
Mustafa Nuri Efendi	15	Giresun Tahrir ve Vergi Kalemİ	Mülâzemeten	Trabzon Tadilat-ı Umumiye Birinci Fırkası Messahı ¹²⁴
Mustafa Suphi Bey	19	Babîalı Evrak Odası	-	Dersaadet Ticaret Mektebi Malumat-ı Ticariye Muallimi
Osman Efendi	26	Giresun Rüşmât Müdüriyeti Dairesi	Mülâzemeten	Giresun Sandık Emini
Osman Efendi	24	Ziyet-i Derya Vapuru Hümâyûnu (Asker)	-	Giresun Sandık Emini
Osman Nuri Efendi	17	Trabzon Vilayeti Tahrirat Kalemİ	Mülâzemeten	Konya Vilayeti Birinci Sınıf Kondüktörü
Osman Remzi Efendi	15	Giresun Kazası Nüfus Kalemİ	Mülâzemeten	Giresun Nüfus Kâtibi
Osman Sabri Efendi	14	Giresun Telgraf Merkez	Mülâzemeten	Rize Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuru
Ömer Şevki Efendi	29	Giresun Kazası Tapu ve Nüfus Kalemleri	Mülâzemeten	Giresun Sandık Emini
Rasim Efendi	22	Giresun Rüşmât Müdüriyeti Müskirât Kâtibi	235	Ordu Rüşmât Memuru
Salahaddin Efendi	16	Muhafaza Müdüriyeti Kalemİ	-	Sahil Muhafaza Memuru
Salih Sıtkı Efendi	20	Giresun Rüşmât Müdüriyeti Tezkere Kâtibi	190	Süveydiye Rüşmât Memuriyeti
Salih Sıtkı Efendi	19	Eskişehir Kazası Telgraf Merkezİ	Mülâzemeten	Küplü Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuru
Süleyman Efendi	21	Trabzon Kale Topçusu	-	Kozağzı Düyûn-ı Umumiye Memuru
Süleyman Sima Efendi	22	Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti	Mülâzemeten	Abdal Düyûn-ı Umumiye İdaresi Kantarcısı
Süleyman Şevki Efendi	19	Giresun Rüşmât Müdüriyeti Kalemİ	Mülâzemeten	Ünye Kazası Mal Müdürü
Şevki Şevket Efendi	16	Bahriye Nizam Dairesi Kalemİ	20	Üçüncü Daire Fabrikalar İnşaat-ı Muhasebe Kalemİ
Yani Konstantinidi Efendi	19	Giresun Kazası Pasaport Fransızca Kâtibi	200	Giresun Kazası Pasaport Fransızca Kâtibi

Tablo-3: Giresunlu Memurların Görevleri

¹²⁴ Messah; arazi ölçen mühendis. (Şemsettin Sami, *Kâmus-i Türki*, Çağrı Yay., İstanbul 2007, s. 1332.)

İKİNCİ BÖLÜM

GİRESUNLU MEMURLARIN BİYOGRAFİLERİ

2.1. Abdullah Rifat Bey

İstabl-ı Amire payelilerinden Dizdarzâde Ahmet Bey'in oğludur. 25 Mart 1839'da Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Mehmet Paşa Medresesi'nde Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

Ocak 1853'te mülâzemeten Ordu Sancağı Mal ve Tahrirât Kalemleri'ne girmiştir. 27 Ocak 1861'de 500 kuruş maaş ile Ordu ve 23 Eylül 1861'de 250 kuruş maaş ile Giresun Sancağı Tapu kâtipliklerine tayin olunmuştur. 14 Ekim 1863'te istifa etmiştir. 14 Nisan 1866'da 500 kuruş maaş ile Giresun Tahrirat Kalemî kâtipliğine tayin olunarak müteakiben sancağın kazaya dönüştürülmesiyle aynı maaşla memuriyetine devam etmiştir. 23 Kasım 1871'de 600 kuruş maaşla Trabzon Divan-ı Temyizi ikinci kâtipliğine başlamış ise de Babıâli'ce kabul olunmadığından açıkta kalmıştır. 14 Şubat 1872'den 13 Mart 1874 tarihine kadar 200 kuruş maaş ile Trabzon Deavi Meclisi başkâtipliğinde ve 19 Mayıs 1875'ten 29 Ağustos 1876 tarihine kadar 950 kuruş maaş ile Karahisar-ı Şarki Tahrirat Müdüriyeti'nde görev yapmıştır. 3-17 Ekim 1876 ve 16 Haziran-16 Temmuz 1877 tarihleri arasında Giresun, 29 Eylül 1879 - 8 Ekim 1879 tarihleri arasında 1700 kuruş maaşla Ordu ve 5 Ekim 1880 - 29 Ocak 1881 tarihleri arasında ise Giresun Kazaları Kaymakamlıkları'nda bulunmuştur. Giresun Kaymakamlığı vekâletinde gönüllü olarak (*hasbî*) çalışmıştır. 11 Şubat 1884'te Of Kaymakamlığı'na tayin olunmuş ise de gitmemiştir. 4 Mayıs 1884'te 2250 kuruş maaş ile vekâleten Gümüşhane Mutasarrıflığı'na tayin ve 27 Eylül 1885'te asaleten tayin olan mutasarrıfın gelmesiyle açıkta kalmıştır. 23 Nisan 1884'te sâlise rütbesine layık görülmüştür.¹²⁵

2.2. Abdullah Tevfik Efendi

İbrahim Efendi'nin oğludur. 1855'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve üç sene kadar da Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Bu müddet

¹²⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 22/313.

zarfında *hattı sülüs* ve *nesih*ten icazetnâme aldıktan sonra İstanbul'a gelerek medreseye devam etmiştir. Darülmüallimîn Rüşdiyesi'ne devam ederek orta derecede diploma almıştır. Türkçe yazar ve Fransızca'ya aşinâdır.

21 Eylül 1887 tarihinde 64 kuruş maaşla Malkara Rüşdiyesi hatt öğretmenliğine tayin olunmuştur. Daha sonra ayrıca 480 kuruş maaş ile Malkara Rüşdiyesi'nin başhocalığına tayin olundu. 13 Mart 1897'de başhocalık maaşı 400 kuruşa indirildi ve hatt öğretmenliği maaşı ise 85 kuruşa çıkarılmıştır.

11 Kasım 1889 tarihinde Bursa müderrisliği payesi verilmiştir.¹²⁶

2.3. Abdullah Zühtü Efendi

Hoca Hafız Salih Efendi'nin oğludur. 25 Ekim 1853'te Giresun'da doğmuştur. İptidâî Mektebi'nde ve medresede eğitim görmüştür. Türkçe okuryazar.

Nisan 1878'de 600 kuruş maaşla Ağnâm ve Tadâd memurluğuna tayin olunmuştur. 13 Eylül 1886'da 300 kuruş maaşla Keşap Düyûn-ı Umûmiye memuru olmuştur. 21 Şubat 1895 tarihinde görevine devam etmekteydi.¹²⁷

2.4. Abdülhalim Paşa

Kayıkhâne ocağında sandalcı Sakaoğlu Ali Ağa'nın oğludur. 1807'de Giresun'da doğmuştur. Gümrükçü Osman Paşa'nın yardımıyla Sıbyan Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

1818'de Enderûn Kiler-i Hassa hademesi olmuş ve haftan akçesi namıyla 85 kuruş sâliye ve beratiye ve nisaniye ve ramazaniye namlarıyla da 20'şer kuruş almıştır. Padişahın doğum günlerinde çeşitli hediyeler almıştır. 1825'te açılan Asâkir-i Nizamiye Süvari Bölüğü'ne 30 kuruş maaş ile girmiştir. Burada sırasıyla 36 kuruş maaşla onbaşı vekili, üç ay sonra 40 kuruş maaşla çavuş vekili, iki ay sonra 50 kuruş maaşla çavuş ve daha sonra terfi ederek yüzbaşı olmuştur. 1827'de 500 kuruş maaş ve beş nefer tayiniyle Süvari Sipahi Alayı'na kaymakam ağası 1829'da 900 kuruş maaş ve 12 nefer tayiniyle Süvari Alayları'na kaymakam olarak atanmıştır. 1829'da Sadrazam Reşit Paşa ve İşkodralı Mustafa Paşa ile Rus Harbi'ne katıldı. 1831'de ise Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı'nın bastırılmasında bulunmuştur.

¹²⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 127/175.

¹²⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 57/169.

Ardından İşkodra'da isyan eden isyancıları kontrol altına almıştır. 1834'de miralaylık rütbesine terfi etmiş ve bir kıta Altın Madalya almıştır. Yine Trablusgarp İhtilali'nin kontrol altına alınmasından sonra bir adet madalyaya layık görülmüştür. 1837'de 2.500 kuruş maaş ve 24 nefer tayiniyle mirliwa olmuştur. 1840'da 10.000 kuruş maaş ile Kastamonu Zabtiye Nezareti'ne atanmıştır. 1842'de maaşıyla Varna Umûr-ı Zabita Nezareti Muhassıllığı'na nakledilmiştir. 1843'te 7.500 kuruş maaş ile Edirne ve Şumnu'da bulunan Rumeli Ordusu Süvari Mirlivalığı'na; 1848'de Eflâk'ta toplanan askeri firkanın kumandanlığına tayin olunmuştur. Ardından Bükreş'e gönderilmiş ve Bosna'daki olayların bertaraf edilmesi için 35.000 kuruş maaş ile Serdar-ı Ekrem Ömer Paşa yerine askeri firkaya ferik olarak tayin edilmiştir. Daha sonra 35.000 kuruş maaş ile İstanbul'da Zabtiye Kaymakamlığı'na nakledilmiştir. 9 ay sonra Havran'da çıkan isyanın bastırılması için dört tabur Nizamiye askeriyle Havran'a giderek asayiş sağlamıştır. 1853 Kırım Savaşı'nda İsakçı ve Maçın kumandanlığına tayin edilmiştir.

Rusya'dan kıymetli taşlarla işlenmiş birinci rütbe Saint George,¹²⁸ İsakçı ve Maçın'deki başarısından üçüncü ve Kalafat'taki başarısından dolayı da ikinci rütbeden Mecîdî nişânları verilmiştir. 1854'te Sivastopol ve Gözleve olaylarında bulunduğundan dolayı 1855'te Fransa tarafından bir kıta madalya ve Avusturya tarafından *Commander Leopold* Nişânı'na layık görülmüştür. 1855'te ferikliğe mahsus maaş ve nefer tayiniyle Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî azâlığına nakledilmiştir. 1859'da maaşıyla Karadağ'a atanmışsa da 9 ay sonra hasta olduğu için İstanbul'a dönmüştür. 1860'da 22.000 kuruş maaş ve ferik tayiniyle Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Riyaseti'ne atanmış ve dört ay sonra Şam'da bazı olayların baş göstermesiyle 45.000 kuruş maaş ve müşir rütbesiyle V. orduya tayin edilmiştir. Daha sonra Suriye'de askerlik kurasını icra etmesiyle birinci rütbeden Mecîdî ve Osmânî nişânları kendisine verilmiştir. 1863'te maaşıyla ve nefer tayiniyle Zabtiye Müşiriyeti'ne atanmış ve aynı yıl içerisinde 20.000 kuruş maaş ile Meclis-i Vâlâ azâlığına nakledilmiştir. Daha sonra 45.000 kuruş maaş ile ikinci defa V. ordu müşirliğine tayin edilmişse de dokuz ay sonra hastalanmasıyla İstanbul'a dönmüştür. Ardından

---

¹²⁸ Belgede nişanın adından bahsedilmemiştir. Ancak Talip Mert *Saint George* nişanı olarak zikretmektedir. Talip Mert, "Abdülhalim Paşa", *Giresun Tarihi Sempozyumu 24-25 Mayıs 1996*, Giresun Belediyesi Kültür Yay., İstanbul 1997. s. 326.

20.000 kuruş maaşla selamlık törenlerini düzenlemeye memur edilmiştir. 1868'te 30.000 kuruş maaş ile Yanya Askerî Fırkası kumandanlığına atanmıştır. İstanbul'a gelerek 20.000 kuruş maaş ile selamlık törenlerindeki görevine dönmüştür. 1871'de 45.000 kuruş maaş ve nefer tayiniyle Dördüncü Ordu Müşiriyeti'ne nakledilmiştir. Bir sene sonra görevinden ayrılarak İstanbul'a dönmüş ve 16.000 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir. 1874'te Meclis-i Tanzîmât-ı Askeriye ve birkaç ay sonra Şûrâ-yı Devlet azâlığına tayin edilmiştir. 1876'da 15.000 kuruş maaş ve ferik tayiniyle Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî ikinci başkanlığına ve birkaç ay geçtikten sonra ilave-i memuriyet olarak Anadolu Divân-ı Harp riyâsetine memur olmuştur. Daha sonra ayan sınıfına dâhil olarak maaşı 20.000 kuruşa yükselmiştir. Bir zaman sonra bulunduğu görevlerden istifa ederek 1880'de maaşı 14.400 kuruşa düşürülmüştür. 11 Mart 1882'de Şeyhü'l-haramlık görevine tayin kılınmış ise de yaşlılığından dolayı görevine gidememiştir

Abdülhalim Paşa, 15 Nisan 1885 tarihinde vefat etmiştir.¹²⁹

2.5. Abdülkadir Efendi (1844-1886)

Mehmet Ağa'nın oğludur. 1844'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve özel hocadan Arapça, Farsça, fenni hesap, tarih ve coğrafya okumuştur. Türkçe okuryazar.

1864'te mülâzemetle Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Dairesi'ne girmiştir. Nisan 1865'te 100 kuruş maaş ile aynı müdüriyetin kolculuğuna tayin edilmiştir. Bir sene sonra istifa ederek, Kasım 1865'ten Ekim 1866'ya kadar Bulancak Müskirât memurluğunda bulunmuştur. 3 ay daha aynı memuriyette bulunduktan sonra açıkta kalmıştır. Eylül-Ekim 1868'de 120 kuruş maaşla Bulancak Tuz Ambarı memur yardımcılığına tayin olunmuş, iki sene sonra istifa etmiştir. Ocak 1871'de 120 kuruş maaş ile yine Giresun Rüsûmât Müdüriyeti kolculuğuna atanmışsa da bir müddet

---

¹²⁹ BOA, *DH.SAİD.d*, No: 1/526. 15 Nisan 1885'te vefat eden Abdülhalim Paşa Eyüp Sultan Bahariye'ye defnedilmiştir. Adam yokluğunun had safhada olduğu bir zamanda verilen bütün vazifeleri hakkıyla yapan Abdülhalim Paşa'nın XIX. yüzyıl Osmanlı Devlet ricali arasında çok önemli bir yeri bulunmaktadır. Hacı Ahmet Recai isminde (1853-1894) bir oğlu bulunmaktadır. Talip Mert, *a.g.m*, s. 328. Abdülhalim Paşa, kısa boylu, güler yüzlü, cesur, derviş-meşrep ve alçak gönüllü biriydi. Mehmet Süreyya, *Sicill-i Osmanî*, (Haz. Nuri Akbayar) C. I, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996, s. 111-112. Oğlu Hacı Ahmet Recai Bey 28 Ocak 1895 tarihinde 41 yaşındayken vefat etmiştir. Mehmed Süreyya, *a.g.e*, C. IV, s. 1363.

sonra istifa etmiştir. Haziran 1871’de 120 kuruş maaş ile Bulancak Tuz Ambarı memur yardımcılığına geri dönmüştür. Eylül/Ekim 1871’de maaşı 110 kuruşa indirilmiştir. Nisan-Mayıs 1872’de 180 kuruş maaş ile Ordu Rüsûmât Memuriyeti kâtipliğine nakledilmiştir. 14 ay sonra bu görevinden de istifa etmiştir. Haziran 1873’te 190 kuruş maaş ile Giresun Tuz Ambarı memur yardımcılığına geri dönmüştür. Nisan – Mayıs 1874’te 250 kuruş maaş ile Giresun Tütün Fabrikası memuriyetine ve 4 ay sonra Bulancak Rüsûmât İdaresi kâtipliğine atanmıştır. Mayıs 1878’de aynı maaşla Abdal Rüsûmât memurluğuna tayin edilmiştir. Temmuz 1878’de maaşı 300 kuruşa çıkarılmışsa da daha sonra kesilerek maaşı 240 kuruşa düşürülmüştür. Mart 1883’te yine 300 kuruşa çıkarılmıştır. 12 Mayıs 1886 tarihinde vefat etmiştir.¹³⁰

2.6. Abdülvahit Efendi

Tekbaşzâde Talip Efendi’nin oğludur. 1872 senesinde Keşap’ta doğmuştur. Sıbyân Mektebi’nde ve Giresun Rüşdiyesi’nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

27 Ekim 1889’da 140 kuruş maaşla Keşap Nahiyesi kâtipliğine ve 14 Temmuz 1891’de ise 350 kuruş maaşla Giresun Sandık Eminliği’ne tayin olunmuştur.

Abdülvahit Efendi, yaşının küçük olmasından dolayı 23 Nisan 1892 tarihinde azledilmiştir.¹³¹

2.7. Ahmet Cemal Efendi

Gümüşhane Sancağı Tahrirât Müdürlüğü’nden emekli Zaferizâde Mehmet Raşit Efendi’nin oğludur. 1871’de Giresun’da doğmuştur. Gümüşhane Sıbyân Mektebi’nde ve Rüşdiye Mektebi’nde okuduktan sonra 17 Temmuz 1884’te orta (vasat) derecede diploma almıştır.

7 Şubat 1886’da Gümüşhane Tahrirat Kalemi’ne mülâzemetle girmiştir. 27 Şubat 1887’de 150 kuruş maaşla Gümüşhane Muhasebe Kalemi masraf kâtibi yardımcılığına tayin olunmuştur. 26 Kasım 1887’de istifa etmiştir.

¹³⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/197.

¹³¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 41/149. 1309 (1892) Trabzon Vilayeti Salnamesi’ne göre Abdülvahit Efendi Keşap’ta Mal katipliği yapmaktadır. TVS (1309/1892), s. 224.

13 Kasım 1889'da 100 kuruş maaşla Trabzon Maarif kâtipliğine tayin edilmiştir. 23 Eylül 1892'de maaşı 150 kuruşa çıkarılmış ve 24 Ekim 1893'te 200 kuruş maaşla Trabzon Maarif-i Muhasebe memuru yardımcılığına nakledilmiştir. 30 Mart-13 Temmuz 1894 ve 13 Mayıs-12 Temmuz 1896 tarihleri arasında 200 kuruş maaşla Muhasebe memuru vekâletliklerinde bulunmuştur. 200 kuruş maaşla Giresun Ziraat Bankası Sandığı Muhasebesi kâtibî ikinci yardımcılığına tayin olmuştur. 23 Temmuz 1899 tarihinde görevine başlamıştır. 2 Temmuz 1903'te 300 kuruş maaşla birinci yardımcılığa terfi etmiştir.¹³²

2.8. Ahmet Hamdi Efendi

Sivas kondüktörlerinden Mahmut Efendi'nin oğludur. 1861'de Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidâî Mektebi'nde ve Giresun Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

5 Ağustos 1883'te 250 kuruş maaşla Giresun Pikörlüğü'ne tayin edilmiştir. 25 Haziran 1884'te maaşı 300 kuruşa çıkarılmış fakat sene sonunda açıkta kalmıştır. Ağustos-Eylül 1885'te 350 kuruş maaşla Ünye Kazası Tarik Pikörlüğü'ne memur edilmiştir. Daha sonra inşaatın bitmesinden dolayı işinden ayrılmıştır. Temmuz 1886'da 300 kuruş maaşla ikinci defa Giresun Pikörlüğü'ne getirilmiştir. 12 Ağustos – 10 Eylül 1885'te inşaatın tatile girmesinden dolayı yine açlıkla kalmıştır. 28 Haziran 1888 tarihinde 500 kuruş maaşla Bolu Sancağı Üçüncü Sınıf Kondüktörlüğü'ne tayin edilmiştir.¹³³

2.9. Ahmet Hamdi Efendi

Mal müdürlüklerinde bulunmuş Haffâzâde Rasim Efendi'nin oğludur. 1874'te Giresun'da doğmuştur. İptidâî Mektebi'nde temel bilgileri gördükten sonra Trabzon Askerî Rüşdiyesi'ne girerek 3 sene eğitim görmüşse de hastalığından dolayı okuldan ayrılmıştır. Türkçe yazar.

¹³² BOA, DH.SAİD.d, No: 130/351.

¹³³ BOA, DH.SAİD.d, No: 24/141.

13 Aralık 1891'de Trabzon Mektubî Kalemi'ne mülâzemetle girmiştir. 14 Ekim 1892'de 58 kuruş maaşla Vilayet Evrak Kalemi Arzuhal mukayyidliğine tayin edilmiştir.¹³⁴

2.10. Ahmet Hamdi Efendi

İnebolu Rüsûmât Müdüriyeti Başkâtipliği'nde bulunmuş olan Necip Efendi'nin oğludur. 14 Ağustos 1874'te Giresun'da doğmuştur. İnebolu Sıbyân Mektebi'nde temel bilgileri okuduktan sonra Rüşdiye Mektebi'ne devam ettikten sonra diploma almışsa da kaybetmiştir. Türkçe okuryazar.

12 Haziran 1895'te mülâzemetle Edirne Rüsûmât Nezareti Tahrirat Kalemi'ne girmiştir. 8 Temmuz 1895'te 500 kuruş maaş ile Edirne Rüsûmât Nezareti Tahrirat Kalemi mübeyyizliğine tayin olunmuştur. Maaşı, 5 Kasım 1902 tarihinde 150 kuruşa çıkarılmıştır.¹³⁵

2.11. Ahmet Hamdi Efendi

Bayezitzâde İsmail Hakkı Efendi'nin oğludur. 1874'te Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidâî Mektebi'nde temel bilgileri gördükten sonra Giresun Rüşdiye Mektebi'ne devam etmiştir. Diploma almışsa da kaybetmiştir. Türkçe okuryazar.

28 Nisan 1892'de Giresun Tahrir ve Vergi Kalemi'ne atanmıştır. 13 Nisan 1896'da 250 kuruş maaşla Dereli (Kırık) Nahiyesi Vergi kâtipliğine tayin edilmiştir. 27 Ağustos 1896'da 200 kuruş maaş ile Of Kazası Mal Müdürü yardımcılığına nakledilmiştir. 1 Ekim 1896'da Of'taki işine başlamış ve 6 Temmuz 1899'da 500 kuruş maaşla terfii ederek Of Mal Müdürü yardımcılığına tayin edilmiştir. Ancak memuriyetinin onaylanmamasından dolayı 20 Mayıs 1900 tarihinde eski görevine iade edilmiştir.¹³⁶

2.12. Ahmet Hilmi Efendi

Esnaf İbrahim Ağa'nın oğludur. Ağustos 1861'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

¹³⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 52/201.

¹³⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 89/53.

¹³⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 144/191.

Aralık 1879'da mülâzemetle Giresun Balıkhanesi'ne girmiştir. Eylül 1880'de ismine kura isabet ettiğinden askere alınmıştır. Şubat 1882'de 47 buçuk kuruş maaşla başçavuş olmuştur. Aralık 1886'da tezkeresini alarak askerliğini tamamlamıştır. Ocak 1887'de Giresun Düyûn-ı Umûmiye-i Osmaniye Müdüriyeti dairesine mülâzemetle girdikten sonra 26 Mart – 4 Nisan 1887'de 200 kuruş aylıkla aynı müdüriyetin ikinci kâtipliğine atanmıştır. Ocak 1889'da 300 kuruş maaşla Tuz Ambar memurluğuna nakledilmiştir.

Memuriyeti esnasında 16 ton tuz açığı meydana gelmesinden dolayı 29 Mart 1891 tarihinde açığa çıkarılmıştır. Tuz açığından meydana gelen zararı ödedikten sonra 24 Aralık 1891 tarihinde 300 kuruş aylıkla Bolaman Düyûn-ı Umûmiye memurluğuna tayin edilmiştir.¹³⁷

2.13. Ahmet Rahmi Efendi

Askeriyeden emekli İsmail Ağa'nın oğludur. 20 Mart 1855'te Giresun'da doğmuştur. İptidâî mekteplerde ve medresede eğitim görmüştür. Türkçe okuryazar.

29 Mayıs 1873'te Giresun Rüsûmât Müdüriyeti'ne; 13 Ocak 1875'te 90 kuruş maaşla Rüsûmât kolculuğuna girmiştir. 6 Mayıs 1875'te istifa etmiştir. 29 Haziran 1875'te 110 kuruş maaşla Bulancak Rüsûmât İdaresi tuz yamaklığına, 28 Ocak 1876'da 250 kuruş maaşla Giresun Tütün Fabrikası kâtipliğine atandı. 24 Mayıs 1876'da fabrikanın kapanmasıyla açığa kaldı. 14 Mart 1878'te 150 kuruş maaşla Giresun Rüsûmât Müdüriyeti memurluğuna tayin edilmiştir. 13 Şubat 1880'de istifa etmiştir. 13 Ekim 1880'de 200 kuruş maaşla Giresun Rüsûm-ı Sitte Müdüriyeti ikinci kâtipliğine atandı ve daha sonra Rüsûm-ı Sitte'nin Düyûn-ı Umumiye-i Osmaniye'ye dönüştürülmesiyle 20 Aralık 1882 tarihinde 350 kuruş aylıkla Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti Sandık Eminliği'ne nakledilmiştir. 14 Ocak 1887'de mevcut maaşıyla Bulancak Düyûn-ı Umumiye memurluğuna nakledildi ve 12 Ekim 1888'de maaşı 400, 13 Eylül 1892'de ise 450 kuruşa çıkartılmıştır. 32701 kuruş tuz bedelini zimmetine geçirmesinden dolayı 18 Temmuz 1893'te azledilmiştir. Giresun Meclis

---

¹³⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/355.

İdaresi'nce yapılan muhakeme neticesinde zimmeti tahsil edilerek ve Ceza Kanununun 90. maddesine göre 3 ay hapis cezasına çaptırılmıştır.¹³⁸

2.14. Ali Akif Efendi

Musa Efendi'nin oğludur. 1852'de Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde ve daha sonra Giresun Medresesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

12 Nisan 1875'te 400 kuruş maaşla Giresun Tarik kâtipliğine tayin olunmuştur. 13 Mart 1877'de yol inşaatının bitmesinden dolayı açıkta kalmıştır. 29 Mayıs 1877'de 100 kuruş maaşla Piraziz Nahiyesi kâtipliğine tayin olmuştur. 20 Mart 1878'de istifa ederek 13 Nisan 1878'te 100 kuruş maaşla Piraziz Aşar kâtipliğine tayin olunmuşsa da 13 Nisan 1879'da görevinden istifa etmiştir. 13 Nisan 1879'da 250 kuruş maaşla Giresun Belediye kâtipliğine tayin olunmuş ve 28 Eylül 1879'da 475 kuruş maaşla ilave-i memuriyet olarak Giresun Ticaret kâtipliğine de atanmıştır. 22 Ekim 1879'da Ticaret kâtipliğinden istifa etmiştir. 1 Ekim 1879'da 250 kuruş maaşla Giresun Tarik kâtipliğiyle Belediye Sandık Eminliği'ne tayin olunmuştur. 15 Mart 1881'de zikrolunan Belediye kâtipliğiyle Sandık Eminliği'nden istifa ederek 16 Mart 1881'de 300 kuruş maaşla Giresun Tarik kâtipliğine tayin edilmiştir. 29 Mayıs 1883'te 450 kuruş maaşla Giresun Tarik Pikörlüğü'ne ve 16 Mayıs 1884'te 500 kuruş maaşla Giresun üçüncü sınıf Kondüktörlüğü'ne terfii ederek 28 Mayıs 1884 tarihinde görevine başlamıştır. 6 Şubat 1910 tarihinde 600 kuruş maaşla Trabzon Nafia İkinci Sınıf Kondüktörlüğü'ne nakledilmiştir.¹³⁹

2.15. Ali Efendi

Tacalioğlu Mustafa Ağa'nın oğludur. 1860'da Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

2 Eylül 1881'de 200 kuruş maaşla Giresun Ticaret Mahkemesi üçüncü kâtipliğine atanmıştır. 14 Aralık 1886'da 300 kuruş maaşla ikinci kâtipliğe terfii etmiştir. 11 Nisan 1888'de mahkemenin lağvedilmesiyle açıkta kalmıştır. 28 Kasım-19 Aralık 1890 tarihleri arasında 100 kuruş maaşla geçici olarak Ordu Düyûn-ı Umumiye İdaresi kâtipliğinde istihdam olunmuştur. 18 Haziran 1894'te 150 kuruş

¹³⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 64/197.

¹³⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 129/219.

aylıkla Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti Piyade kolculuğuna tayin edilmiştir. 7 Haziran 1898'de 300 kuruş maaş ile Yomra Düyûn-ı Umumiye İdaresi Aşar kâtipliğine nakledilmiştir.¹⁴⁰

2.16. Ali Rıza Efendi

Hoca Şükrü Efendi'nin oğludur. 28 Eylül 1860 tarihinde Giresun'da doğmuştur. İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

28 Kasım 1880'de Giresun Rüsûm-ı Sitte İdaresi'ne mülâzemetle girip 30 Temmuz 1881'de 200 kuruş maaşla mubassırlığa alınmıştır. 5 Aralık 1883'te aynı maaşla ikinci kâtipliğe nakledilmiştir. Reji idaresindeki memur fazlalığından dolayı 14 Nisan 1884'te 250 kuruş maaşla eski memuriyetine dönmüştür. 400 kuruş maaşla Tirebolu'ya memur olmuş ise de bu memuriyeti kabul etmediğinden açığa çıkarılmıştır. 13 Ağustos 1885'te 200 kuruş maaşla Giresun Düyûn-ı Umûmiye Müdüriyeti'nin mubassır ve ikinci kâtipliğine atanmıştır. 13 Ekim 1886 tarihinde istifa ederek görevinden ayrılmıştır. 17 Ocak 1889'da aynı maaşla ikinci kâtipliğe geri dönmüştür. 4 Mayıs 1890'da 250 kuruş aylıkla Abdal Düyûn-ı Umûmiye Memuriyeti'ne nakledilmiştir.¹⁴¹

2.17. Ali Rıza Efendi

Bayraktaroğlu Abdullah'ın oğludur. 1875 senesinde Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde okuduktan sonra Giresun Rüşdiyesi'nde okuyarak 22 Temmuz 1885 tarihinde iyi (*âlâ*) derecede diploma almıştır.

Bir müddet Giresun Ziraat Bankası Sandığı'na mülâzemetle devam etmiştir. 13 Ocak 1898'de 250 kuruş maaşla Ziraat Bankası Sandığı'nın Muhasebe kâtipliği yardımcılığına tayin edilmiştir. 13 Mayıs 1898'de maaşı 500 kuruşa çıkarılmıştır.¹⁴²

2.18. Ali Rıza Efendi

Esnaftan Hacı Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1876 senesinde Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri ve Kasım Paşa Rüşdiyesi'nde

¹⁴⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 137/353.

¹⁴¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 57/73.

¹⁴² BOA, DH.SAİD.d, No: 130/33.

Arapça, Farsça, fenni hesap ve coğrafya okumuştur.

1891’de gönüllü olarak Tophane-i Amire’ye mensup Bahr-i Sefid Boğazı II. Topçu Alayı’nın I. Taburu’na kaydolmuştur. 1 Ağustos 1901’de askerliğinin bitmesiyle ihraç edilmiştir. 1905’de Ankara Telgraf Merkezi’ne; 14 Haziran 1906’da 250 kuruş geçici maaşla Kesriye Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluğuna tayin edilmiştir. 11 Ekim 1906’da aynı maaşla Yanya Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluğuna nakledilmiştir.¹⁴³

2.19. Ali Şefik Efendi

Hacı İbrahim Efendi’nin oğludur. 1850’de Giresun’da doğmuştur. Sıbyan Mektebi’nde ve özel hocadan Arapça ve Farsça ve fenn-i hesap okumuştur. Türkçe okuryazar.

13 Şubat 1870’de 250 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Müskirât kâtipliğine girmiştir. Eylül – Ekim 1871’de maaşı %5 kesilerek 235 kuruşa indirilmiştir. 7 Haziran 1874’te 475 kuruş maaş ile Samsun Duhân Memuriyeti başkâtipliğine atanmış ve 19 Kasım 1874’te ise 600 kuruş maaş ile Samsun Rüsûmât Nezareti ikinci yardımcılığına nakledilmiştir. Ağustos 1878’de maaşı 400 kuruşa indirilmiştir. 14 Kasım 1879’da 450 kuruş maaş ile Samsun Armis Duhân Fabrikası’na ve 19 Aralık 1879’da ise Tirebolu Rüsûmât Nezareti’ne memur olmuştur. Bir süre sonra asaleti tasdik edilmemesinden dolayı 3 Mayıs 1880’de açığa kalmıştır. 14 Mayıs 1880’de 350 kuruş maaş ile Trabzon Rüsûm-ı Sitte Müdüriyeti muhasebe mukayyidliğine, 27 Temmuz 1880’de 500 kuruş maaş ile aynı müdüriyetin başkâtipliğine nakledilmiştir. Ekim 1880’de maaşı 550 kuruşa artırılmıştır. 16 Eylül 1881’de azledilmesinin ardından 400 kuruş maaş ile Trabzon Rüsûm-ı Sitte Müdüriyeti tarafından 1881 tütün mahsulünün teftişine tayin edilmiştir. 24 gün sonra buradaki görevini bitirerek işinden ayrılmıştır. 23 Mart 1882’de 320 kuruş maaş ile Trabzon Rüsûmât Memuriyeti’ne tayin edilmiş 18 Kasım 1882’de ise ihraç edilmiştir. 13 Mayıs 1883’te 300 kuruş maaş ile Rüsûmât Emaneti Muhasebe Kalemi’nde muhasebat kâtibi yardımcılığına, 22 Şubat 1884’te 600 kuruş maaş ile Ser Mutfak kâtipliğine nakledilmiştir. 19 Ekim 1884’te 1500 kuruş maaş ile

¹⁴³ BOA, DH.SAİD.d, No: 144/413.

Preveze Rüsûmât Nezareti Muhasebesi başkâtipliğine; 22 Ağustos 1885'te 600 kuruş maaş ile Rüsûmât Emaneti Kuyud-ı Umumiye kâtip yardımcılığına atanmıştır. 27 Ağustos 1890'da 1750 kuruş maaş ile Girit Rüsûmât Nezareti Muhasebe başkâtipliğine; 12 Aralık 1895'te 1050 kuruş maaşla Muhasebe-i Emanet-i Devair Miri kâtipliğine nakledilmiştir. 13 Mart 1897'de maaşı 945 kuruşa indirilmiştir. 15 Ağustos 1898'de 1300 kuruş maaşla Sirkeci Müdüriyeti başkâtipliğine atanmıştır. Maaşı 2 Kasım 1902'de 1400 ve 15 Nisan 1903'de ise 1500 kuruşa çıkarılmıştır. 30 Mayıs 1908'de maaşıyla Evkaf Muhasebe Kalemi Emanet kâtipliğine nakledilmiştir. 14 Nisan 1909'da maaşı 1200 kuruşa indirilmiş ve 14 Ağustos 1909'de ise açığa çıkarılmıştır. 5 Eylül 1909 tarihine kadar maaşını tam olarak almış fakat bu tarihten itibaren 710 kuruş mazuliyet maaşı almıştır. 8 Temmuz 1910'da 2250 kuruş maaşla Bağdat Rüsûmât Müdüriyeti Muhasebesi başkâtipliğine tayin edilmiştir.

Hanya'da inşa olunan gümrük binalarının yapılmasında gösterdiği hizmet ve gayretlerinden dolayı 29 Haziran 1892'de hamse ve 13 Mart 1895'de ise rabia rütbeleri verilmiştir.¹⁴⁴

2.20. Aram Efendi

Ermeni Milleti'nden Kigork Ağa'nın oğludur. 1859'da Giresun'da doğmuştur. Ermeni Mektebi'nde Arapça, Farsça, fenni hesap, coğrafya ve Fransızca okumuştur. Türkçe okuryazar ve Fransızca'ya aşinâdır.

20 Nisan-18 Mayıs 1882'de 240 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdüriyeti kâtip ve tercümanlığına girmiştir. 13 Mart 1883'te maaşı 250 kuruşa çıkarılmış ve 13 Kasım 1884'te 300 kuruş maaşla Perşembe Rüsûmat Memuriyeti vekâletine tayin olunmuştur. 22 Aralık 1884'te ise eski görevine iade edilmiştir.¹⁴⁵

2.21. Artin Efendi

Ermeni Milleti'nden tüccar Ohannesoğlu Kevork Ağa'nın oğludur. 2 Şubat 1874'te Giresun'da doğmuştur. Giresun Ermeni Mektebi'nde rüşdiye derecesinde olan dersleri okumuştur. Türkçe Ermenice okuryazar ve Fransızca'ya aşinâdır.

¹⁴⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 15/183.

¹⁴⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 38/129.

17 Şubat 1896'de yapılan imtihanla mülâzemetle Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti Muhasebe Kalemi'ne girmiştir. 15 Temmuz 1896'da 200 kuruş maaşla Bulancak Düyun-ı Umumiye kantarcılığına vekâleten nakledilmişse de 31 Ekim 1896'da yine mülâzemetle başladığı Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti Muhasebe Kalemi'ne geri dönmüştür. 9 Şubat 1897'de 300 kuruş aylıkla Büyük Liman Düyûn-ı Umumiye aşar kâtipliğine atanmıştır.¹⁴⁶

2.22. Aziz Efendi

Trabzon Zabtiye Alay Emni Hacı Yusuf Mahir Efendi'nin oğludur. 1871'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde Arapça sarf ve nahv, Farsça *Gülistan*, hesap, coğrafya ve hendese okumuştur. Giresun Ermeni Mektebi'nde ise Fransızca öğrenmiştir. Türkçe ve Fransızca okuryazar.

1882'de Giresun Telgrafhanesine mülâzemetle girmiştir. 9 Aralık 1886'da 380 kuruş maaşla İnebolu Telgraf Merkezi Türkçe ve Fransızca haberleşme memurluğuna; 13 Ocak 1890'da 475 kuruş maaşla Yozgat Telgraf Merkezi Türkçe ve Fransızca haberleşme memurluğuna atanmıştır. Maaşı 23 Temmuz 1890'da 505 kuruşa çıkarılmıştır. 24 Ağustos 1892'de 700 kuruş maaşla Yozgat Telgraf Merkezi'ne haberleşme başmemurluğuna atanmıştır. 2 Ağustos 1895'te 1200 kuruş maaşla Yozgat Telgraf Merkezi müdür ve şefliğine atanmıştır. 13 Mart 1897'de maaşı 1080 kuruşa indirilmiştir. Yozgat Postanesi'ne teslim edilen 14 liralık bir emanetten eksik posta ücreti aldığından dolayı 7 Ocak 1900'de Meclis-i İdare-i Nezaret kararıyla uyarı cezası almıştır.

Aziz Efendi, kötü sözler kullanmasından dolayı da soruşturma geçirmiştir. İntihap Komisyonu Nezareti kararıyla 20 Ocak 1902 tarihinde açığa alınmıştır. Daha sonra Ankara Bidayet, İstinaf ve Temyiz Mahkemeleri'nce devam eden yargılama neticesinde beraatına karar verilmiştir. 28 Eylül 1902'de memuriyetine iade edilmiştir. Açıkta kaldığı süre içinde alamadığı maaşların yarısı da kendisine verilmiştir. 18 Nisan 1903'te maaşı 1560 kuruşa çıkarılmıştır. 11 Kasım 1905'de

---

¹⁴⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 106/111.

1500 kuruş maaşla Halep Telgraf Merkezi Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. 30 Ekim 1897'de salise rütbesi almıştır.¹⁴⁷

2.23. Bekir Müştak Efendi

Hasan Tahsin Efendi'nin oğludur. 1854'te Giresun'da doğmuştur. Giresun Rüşdiye Mektebi'nde okuyarak diploma almıştır. Türkçe okuryazar.

19 Ekim 1874'te 500 kuruş maaş ile Keşap Nahiyesi aşar kâtipliğine atanmıştır. 12 Şubat 1875'te işinden ayrıldıktan sonra dört sene dört ay açıkta kalmıştır. 14 Haziran 1879'da 350 kuruş maaş ile ve 24 ay müddetle Giresun Sandık Eminliği'nde istihdam edilmiştir. 21 Aralık 1881'de 300 kuruş aylıkla Giresun Bidayet Mahkemesi Müstantik yardımcılığına tayin edilmiştir. Sorgu parası olan 20 kuruşun gelir olarak kaydedildiği ihbarı üzerine 18 Ağustos 1884'te azledilmiştir. Suçlamanın asılsız olduğu anlaşılınca beraat etmiştir. 26 Eylül 1885'te 400 kuruş maaş ile Gümüşhane aşar ambar memurluğuna atanmıştır. 13 Nisan 1886'da memuriyetinin lağvıyla işinden ayrılarak 5 Ağustos 1887'de 250 kuruş aylıkla Giresun Nüfus memurluğuna atanmıştır. 7 Şubat 1889 - 25 Ekim 1893 tarihleri arasında Giresun Meclis-i İdare müstantikliğini gönüllü olarak (*hasbî*) yaptıktan sonra Giresun Evkaf Muhasebeciliği vekâletinde de bulunmuştur.¹⁴⁸

2.24. Hacı Ömer Efendi

Bahriye Kolağası Giresunlu Mehmet Ağa'nın oğludur. 13 Kasım 1854'te İstanbul'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Galata Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe yazar.

13 Haziran 1867'de Tersane-i Amire Yoklama Kalemi'ne girmiştir. 31 Mart 1870'te 500 kuruş maaş almaya başlamıştır. Maaşı, 13 Ekim 1871'de %5'i olan 25 kuruş kesilerek 475 kuruşa düşmüştür. 13 Mart 1877'de 50 ve 14 Mart 1879'da 62 buçuk kuruşluk zamlarla maaşı 587 buçuk kuruşa yükselmiştir. 14 Mart 1880'de zam olunan 117 buçuk kuruş kesilerek maaşı 470 kuruşa düşmüştür. 14 Şubat 1887'de 80 ve 14 Şubat 1890'da 20 kuruş zam ile maaşı 570 kuruşa yükselmiştir. Maaşı 13 Nisan 1894'te 600 kuruşa ve 21 Mayıs 1895'te 650 kuruşa çıkarılmıştır. 13 Mart

¹⁴⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/413.

¹⁴⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 52/197.

1897’de ise maaşı 585 kuruşa düşmüştür. Maaşı 22 Aralık 1906’da 605 kuruşa ve 11 Ekim 1907’de 627 kuruşa çıkarılmıştır. 1 Eylül 1909 tarihinde Tersane-i Amire Yoklama Kalemi’nin lağvedilmesiyle 800 kuruş maaşla ikinci sınıfa terfi ederek Üçüncü Daire’nin üçüncü ve dördüncü şubesi kalemine nakledilmiştir. 14 Aralık 1911’de maaşı 1000 kuruşa çıkarılmıştır.¹⁴⁹

2.25. Hafız Mustafa Efendi

Gümüšreiszâde Ömer Efendi’nin oğludur. 1829’da Giresun’da doğmuştur. Sıbyân Mektebi’nde ve daha sonra Hacı Hüseyin Medresesi’nde Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

1866’da mülâzemetle Giresun Rüsûmât Müdüriyeti’ne girdi. 1869’ta 180 kuruş maaş ile Bulancak Rüsûmât İdaresi Tuz Ambarı memuriyetine tayin edilmiştir. 1871’de 250 kuruş maaşla Ordu Rüsûmât Tuz Ambarı memuriyetine becayiş suretiyle tayin olunmuştur. 1874’te istifa ederek Aralık 1877’de 300 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki (Şebinkarahisar) Duhân Fabrikası memurluğuna tayin edilmiştir. Mayıs 1879’da fabrikanın kapatılmasından dolayı açıkta kalmıştır. 1879 senesinde 200 kuruş maaşla Keşap Nahiyesi Aşar Ambarı memuriyetine nakledildi. Temmuz 1880’de memuriyet süresinin dolmasıyla görevinden ayrılmıştır. 1883 başında 250 kuruş maaşla Keşap Rüsûmât Müdüriyeti’ne tayin olunarak Kasım 1883’te maaşı 300 kuruşa çıkarılmıştır. 2 Mart 1889’da vefat etmiştir.¹⁵⁰

2.26. Hasan Fevzi Efendi

Ömer Efendi’nin oğludur. 1852 senesinde Akköy (Bulancak) Nahiyesi’nin Ahmetli köyünde doğmuştur. Sıbyan Mektebi’nde ve Akköy Ömer Efendi Medresesi’nde *Molla Cami*’ye kadar Arapça okumuştur. Daha sonra İstanbul’da Beyazıt Camii Şerifi’nde Trabzonlu Ahmet Raşit Efendi’den ders gördükten sonra icazetname almıştır. Türkçe yazar.

1876’da Bâb-ı Vâlâ-yı Fetva’da Mahfil-i Şeriyât kâtipliğine tayin olduktan sonra 23 Mayıs 1887’de istifa etmiştir. Mahfil-i Şeriyat kâtipliğindeyken yapılan imtihanla 22 Şubat 1887 tarihli ve 129 numaralı naiplik tezkeresi almıştır. 24 Mayıs

¹⁴⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 82/91.

¹⁵⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/199.

1887 - 1 Mayıs 1889 tarihleri arasında 750 kuruş maaşla Düzce; 28 Ağustos 1889 - 23 Kasım 1890 tarihleri arasında Musluca ve 5 Nisan 1891 - 14 Mart 1893 tarihleri arasında ise Gerede kazaları naipliklerinde bulunmuştur. 8 Ocak 1894'te 750 kuruş maaşla Aksaray naipliğine tayin olunmuştur.

Hasan Fevzi Efendi'ye 19 Nisan 1894 tarihinde Bursa Müderrisliği payesi verilmiştir. 26 Nisan 1895'te istifa etti. 14 Haziran 1895'te 750 kuruş maaşla Şile Kazası naipliğine tayin edilmiştir. 26 Haziran 1896'da kendisine İzmir Paye-i Mücerredî ihsan buyrulmuştur. 22 Mayıs 1897'de görev süresinin dolmasıyla Şile naipliğinden ayrılmıştır. 24 Mart 1898'de 900 kuruş maaşla Pazarköy¹⁵¹ naipliğine nakledilmiş ve 3 Mart 1900 tarihinde yine görev süresinin dolmasında dolayı işinden ayrılmıştır. 26 Mart 1900 tarihinde Meclis-i İntihab-ı Hükkamü'ş-şer' kararıyla hamise sınıfına seçilmiştir.¹⁵²

2.27. Hasan Fevzi Efendi

Kumaşoğlu Ali Efendi'nin oğludur. 13 Ocak 1861'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuduktan sonra medresede beş sene eğitim görmüştür. Farsça konuşur ve Türkçe okuryazar.

19 Ağustos 1878'de Giresun İdare-i Mahsusa Acentesi kâtipliğinde *gayr-i muvazzaf* görev yapmıştır. 25 Temmuz 1883'te 150 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdüriyeti kolculuğuna atanmıştır. 15 Nisan 1884'te istifa etmiştir. 24 Temmuz 1885'te ismine isabet eden kura ile askere alınmıştır Hassa Ordu-yı Hümâyânu Levâzım Dairesi 4. Şubesi'nde vatani hizmetine başlamış ve başçavuşluğa kadar yükselmiştir. 30 Kasım 1891'de askerlik süresini doldurarak terhis edilmiştir.

13 Eylül 1895'te 240 kuruş maaş ile yine Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Kolcuğu'na alınmıştır. 12 Kasım 1895 tarihinde görev süresinin bitmesiyle 6 Aralık 1895'te 200 kuruş maaş ile Giresun Kazası Rüsûmât Müdüriyeti Tezkere kâtipliğine nakledilmiştir. 2 Haziran 1896'da 250 kuruş maaş ile ikinci kâtipliğe yükseldi. 16 Ocak 1899'da 300 kuruş maaşla Kozagzı Rüsûmât Memuriyeti'ne tayin kılınmış ise de kefilinin istifasından dolayı yerine başka kefil bulamayarak 13 Ağustos 1901

¹⁵¹ Pazarköy; Bursa'nın Orhangazi ilçesidir. Akbayar, *a.g.e.*, s. 126.

¹⁵² BOA, DH.SAİD.d, No: 55/191.

tarihinde açığa çıkarılmıştır. Daha sonra 21 Nisan 1903'te 500 kuruş maaşla Şıpka Rüsûmât Memuriyeti'ne tayin edilmiştir.

İstanbul'a nakl olunmak üzere Giresun İdare-i Mahsusa Acentesi'ne gelen kömürleri muayene etmeden tezkere vermesi, kaçak olarak tutulan rakı ile tezkeresiz gelen kiremitlerin muamelesini yapmaması ve yapılacak işlerin tehirine sebep vermesinden dolayı 27 Ağustos 1904 tarihinde azledilmiştir.¹⁵³

2.28. Hidayet Efendi

Akçaabat Rüşdiye Mektebi başhocası Mehmet Rüşdi Efendi'nin oğludur. 1879'da Akköy'de (Bulancak) doğmuştur. Akköy İptidâî Mektebi'nde okuduktan sonra Rüşdiye Mektebi'ne devam ederek 13 Temmuz 1893'te pekiyi dereceyle mezun olmuştur. Türkçe okuryazar.

13 Mart 1897'de Maliye Nezareti Muhasebat-ı Atika Muhasebesi Masarifât Kalemi'ne mülâzemetle girmiştir. 9 Eylül 1897'de 50 kuruş maaş almaya başlamıştır. 22 Kasım 1898'de 25 kuruş ve 25 Haziran 1900'de tekrar 25 kuruş zamlarla maaşı 100 kuruşa yükselmiştir. Maaşı, 30 Aralık 1901'de 120 kuruşa çıkarılmıştır.

14 Ağustos 1902'de Tahsilât Müfettişliği'ne seçilmiştir. 23 Ekim 1902'de aylık 5 kuruşu aşmamak şartıyla Tırnova Tahsilât Müfettişliği'ne nakledilmiştir. Havsa Kazası Tahsilât Müfettişliği'ne de aynı ücretle atanmıştır. 15 Mart 1903'te Havsa'da vazifesine başlamıştır. 9 Mart 1904'te sarhoş dolaştığından işinden ayrılmıştır.¹⁵⁴

2.29. Hüseyin Avni Efendi

Çolakımamoğlu Mehmet Reis'in oğludur. 1842'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nden sonra medresede Arapça'dan *İzhar*'a ve Farsça'dan *Gülistan*'a kadar okumuştur. Türkçe yazar.

Haziran 1861'de Giresun Mal Kalemi'ne mülâzemetle girmiştir. Mart 1864'te 120 kuruş maaş ile Giresun Mal Kâtibi yardımcılığına atanmıştır. Ağustos-Eylül 1865'te istifa ederek aynı yıl içerisinde 400 kuruş maaş ile Çıldır Sancağı

¹⁵³ BOA, DH.SAİD.d, No: 111/435.

¹⁵⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 109/153.

Muhasebeciliği ikinci yardımcılığına tayin olunmuştur. Mart 1867'de maaşının altıda biri kesilerek 333 kuruşa indirilmiştir. Haziran 1867'de yine istifa ederek Ağustos 1867'de 416 kuruş maaş ile Trabzon Liva Muhasebesi Muhacirin kâtipliğine ve ardından 333 kuruş maaş ile aynı muhasebenin ikinci yardımcılığına atanmıştır. 9 Ağustos-7 Eylül 1869'da 750 kuruş maaş ile Ordu Kazası Mal Müdürlüğü'ne ve Temmuz 1870'de 600 kuruş maaş ile Trabzon Muhasebesi birinci yardımcılığına getirilmiştir. 13 Ekim 1871'de yapılan %5 kesintiyle maaşı 570 kuruşa düşmüştür. Daha sonra memuriyetinin lağvedilmesiyle açıkta kalmıştır. Ekim/Kasım 1871'de 380 kuruş maaş ile Trabzon Muhasebesi kâtip yardımcılığına atanmıştır. 27 Haziran-26 Temmuz 1873'te maaşı 780 kuruşa çıkarılmıştır. Ayrıca geçici suretle Muhacirin kâtipliğine de getirilmiştir. 15 Nisan-13 Mayıs 1877'de 820 kuruş maaş ile Trabzon Muhasebe kâtipliğine nakledilmiştir. 19 Ağustos-17 Eylül 1879'da Muhacirin kâtipliği maaşı kesildiği gibi icra kılınan tenzilât ve kalemce meydana gelen tadilatta maaşı 680 kuruşa düşürülmüştür. Aynı maaş ile Mesâlih-i Cariye kâtipliğine nakledilmiştir. Yapılan zamlarla maaşı 735 kuruşa çıkmıştır. 25 Ekim-22 Kasım 1881'de maaşıyla Trabzon Muhasebesi'ne memur edilmiştir.

Maaşı 3 Ocak 1886'da 770 kuruşa çıkarılmıştır. 20 Temmuz 1886'da aynı maaşla Trabzon Muhasebe Kalemi'ne nakledilmiştir. 12 Şubat 1887'de maaşı 800 kuruşa çıkarılmıştır ve 30 Mayıs 1888'de Giresun Mal müdürlüğüne nakledilmiştir.

Teftiş heyeti tarafından bildirilen bazı yolsuz harekâtından dolayı 25 Ağustos 1891'de azledilmiştir. 28 Temmuz 1893'te 600 kuruş maaşla Of Kazası Mal Müdürlüğü'ne tayin olunmuş ise de bazı özel hallerden dolayı iş yükü daha az olan Fatsa Kazası Mal Müdürlüğü'ne 500 kuruş maaşla nakledilmiştir. Fatsa'daki işine 28 Mayıs 1894 tarihinde başlamıştır. 4 Nisan 1895 tarihine kadar yarım maaş almıştır.¹⁵⁵

2.30. Hüseyin Hüsnü Efendi

Halil Efendi'nin oğludur. 1875'te Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidâî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

---

¹⁵⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/564.

14 Mart 1895-13 Mayıs 1895 tarihleri arasında 240 kuruş maaşla Giresun Rüsûmât Müdüriyeti geçici kolculuğunda görev yapmıştır. 19 Ekim 1895'te 120 kuruş yarım maaşla Keşap Rüsûmât İdaresi kolcu vekâletine tayin edilmiştir. 20 Şubat 1896'da aynı maaşla Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Kolculuğu'na nakledilmiştir. Maaşı 15 Temmuz 1910'da 300 kuruşa çıkarılarak unvanı muhafaza memurluğuna dönüştürülmüştür.¹⁵⁶

2.31. Hüseyin Naci Efendi

Tacalizâde Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1855'te Giresun'da doğmuştur. Giresun Sıbyan ve Rüşdiye Mektebi'nde okuyarak 1 Temmuz 1874'te pekiyi (*aliyyülâlâ*) derecede diploma almıştır.

Giresun Kazası Tahrirat Kalemi'ne mülâzemetle devam ettikten sonra 3 Ağustos 1874'te 300 kuruş maaşla dört aylığına Giresun aşar kâtipliğine atanmıştır. Daha sonra Tahrirat ve Aşar İdaresi Kalemleri'nde de mülâzemetle bulunmuştur. 16 Nisan - 22 Eylül 1877 tarihleri arasında 600 kuruş maaşla Giresun Ağnam memurluğunda; 9 Ağustos 1878 - 12 Mart 1879 tarihleri arasında 500 kuruş maaşla Keşap aşar kâtipliğinde; 29 Temmuz - 13 Kasım 1879 tarihleri arasında 250 kuruş maaşla Giresun Aşar İdaresi ikinci kâtipliğinde; 21 Temmuz 1880 - 19 Eylül 1880 tarihleri arasında 300 kuruş maaşla Giresun Aşar kâtipliğinde; 20 Eylül 1880 - 2 Mayıs 1881 tarihleri arasında 400 kuruş maaşla Tirebolu Aşar başkâtipliğinde; 14 Haziran 1881 - 12 Mayıs 1883 tarihleri arasında 350 kuruş maaşla Giresun Sandık Emaneti'nde; 13 Mayıs 1883 - 13 Mart 1884 tarihleri arasında Keşap ve Giresun sertahsildarlığında ve 16 Mart 1884 - 17 Mart 1885 tarihleri arasında da 500 kuruş maaşla Giresun Tahrir-i Nüfus azalığında bulunmuştur. 27 Haziran 1885 - 22 Haziran 1887 tarihleri arasında 350 kuruş maaşla ikinci kez Giresun Sandık Emaneti'nde; 20 Ağustos 1887 - 16 Haziran 1888 tarihleri arasında 400 kuruş maaşla Giresun Aşar Ambar memurluğunda bulunduktan sonra 1 Ağustos 1889'da 400 kuruş maaşla Giresun Ziraat Bankası Sandığı muhasebe kâtipliğine tayin olmuştur. 13 Mart 1893'te 50 ve 15 Mart 1894'te ise 150 kuruşluk zamlarla maaşı 600 kuruşa yükselmiştir.

---

¹⁵⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 195/475.

Giresun Kaymakamlığı tarafından dosyasına Türkçe yazma ve Farsça anlamakta başarılı olduğu yazılmıştır.¹⁵⁷

2.32. Hüsnü Efendi

Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1838'de Giresun'da doğmuştur. Mahalle mektebinde temel bilgileri okumuştur ve bir miktar okuryazar.

1871 senesinde mülâzemetle Kerç Kapısı Gümrüğü'ne girmiştir. 1875'te 235 kuruş maaşla İstanbul Emtia Gümrüğü Yolcu İskelesi kâtipliğine tayin olunmuş ve 1876'da 300 kuruş maaş ile aynı nezaretin Reft İskelesi memuriyetine nakledilmiştir. 1877'de maaşı 400 kuruşa çıkarılmış ise de 13 Mart/10 Nisan 1880'de 320 kuruşa indirilmiştir. Hüsnü Efendi'nin maaşına 4 Ocak 1887 tarihinde 80 kuruşluk zam yapılmıştır.¹⁵⁸

2.33. İbrahim Ethem Efendi

Tüccardan Hıdırzâde Ali Ağa'nın oğludur. 1860'da Giresun'da doğmuştur. İptidâî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Rüşdiyeden diploma almışsa da kaybetmiştir. Türkçe okuryazar.

5 Aralık 1879'da 160 kuruş maaşla Giresun Bidayet Mahkemesi İcra mübaşirliğine atanmıştır. 28 Mart 1883'te istifa etmiştir. 25 Ağustos-2 Eylül 1883'te 250 kuruş geçici maaşla Bulancak (Akköy) Nahiyesi'nin Eriklimanı Aşar-ı Ruhsatiye kâtipliğine tayin olunmuştur. 23 Eylül-2 Ekim 1883'te kitabetin lağvıyla edilmesiyle açıkta kalmıştır. Eylül 1884'te 2000 kuruş ücret karşılığında sekiz aylığına Piraziz nahiyesi Aşar kâtipliğine alınmıştır. 6 ay kadar görev yapmışsa da havasının kötü olmasından dolayı 26 Şubat-7 Mart 1885'te istifa etmiştir. Bir müddet tedavi olmuş ve arzuhalcilik yapmıştır. 5 Mayıs 1890'da 150 kuruş geçici maaş ile Giresun Düyûn-ı Umûmiye İdaresi kolculuğuna ve 25 Ekim 1890'da 200 kuruş maaşla İdare-i Merkeziye'nin ikinci kâtipliğine tayin olunmuştur.¹⁵⁹

¹⁵⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 129/281.

¹⁵⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 9/593.

¹⁵⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 56/29.

2.34. İbrahim Efendi

İlyaszâde Mehmet Ağa'nın oğludur. 1817 senesinde Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve medresede Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

1851'de 200 kuruş maaşla Ordu ve Hapsamana Aşar memurluğuna tayin edilmiştir. 1853'te 300 kuruş maaşla Giresun ve Aybastı Aşar memurluğuna; 1856 senesinde aynı maaşla Akköy Perşembe Ağnam kâtipliğine; 1857'de 400 kuruş maaşla Ulubey Aşar memurluğuna; 1860'ta 500 kuruş maaşla Keşap Aşar ve Ağnam memurluğuna; 1866'da 250 kuruş maaşla Bulancak Kazası Rüsûmât kâtipliğine tayin edilmiştir. 1869'da ise 400 kuruş maaşla Bulancak Rüsûmât memurluğuna nakledilmiştir. 1871'de 600 kuruş aylıkla Ordu Kazası Rüsûmât memurluğuna tayin edilmişse de aynı içinde görevinden ayrılmıştır. 1872'de 460 kuruşla Giresun Kazası Rüsûmât Müdüriyeti başkâtipliğine atanmıştır. Bu görevde bir buçuk sene bulunduktan sonra 830 kuruş maaşla Sinop Sancağı Rüsûmât Müdüriyeti'ne nakledilmişse de buradan Mayıs 1878'de ayrılarak Haziran 1878'de 1000 kuruş maaşla Sinop Sancağı'na bağlı Durağan Boyabat Kazası Aşar memurluğuna tayin olunmuştur. 13 Temmuz 1880 tarihinde 300 kuruş maaşla Akköy Nahiyesi Tahrir ve Vergi kâtipliğine nakledilmiştir.¹⁶⁰

2.35. İshak Bey

Giresun Meclis-i İdare azası İshakbeyzâde Ali Raif Bey'in oğludur. 13 Şubat 1857'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyan ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe yazar.

1874'te mülâzemetle Giresun Tahrirat Kalemi'ne girmiştir. 6 Temmuz - 14 Kasım 1874 tarihleri arasında 200 kuruş maaşla Giresun Belediyesi kâtipliğinde, 14 Haziran 1877 - 13 Haziran 1879 tarihleri arasında 140 kuruş maaşla Giresun Sandık Eminliği'nde, 18 Ekim 1879 - 1 Ağustos 1881 tarihleri arasında 225 kuruş maaşla Bidayet Mahkemesi ikinci kâtipliğinde bulunmuştur. 1 Ağustos 1881 - 22 Temmuz 1884 tarihleri arasında Bidayet Mahkemesi muhavelât kâtipliğinde ve 23 Temmuz 1884 - 30 Ekim 1886 tarihleri arasında 400 kuruş maaşla Ticaret Mahkemesi başkâtipliğinde görev yapmıştır. 31 Ekim 1886 - 13 Eylül 1887 ve 28 Mayıs 1890 -

¹⁶⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 9/967.

16 Ağustos 1891 tarihleri arasında 240 kuruş maaşla iki defa Bidayet Mahkemesi azalığında bulunmuştur. 23 Şubat 1893'te 320 kuruş maaşla Giresun Tahrirat kâtibî olmuştur.

24 Mayıs 1894 tarihinde rabia rütbesini almıştır.¹⁶¹

2.36. İsmail Efendi

Karaibrahimzâde İzzet Efendi'nin oğludur. 1883'te Giresun'un Talipli köyünde doğmuştur. İptidâî mekteplerde ve özel hocadan Arapça'dan sarf ve Farsça'dan tuhfe ve hesap okumuştur. Türkçe okuryazar.

1866 senesinde 200 kuruş maaşla Bulancak (Akköy) nahiyesi kâtipliğine tayin edilmiştir. 15 Nisan-13 Mayıs 1877'de tarihinde istifa ederek Ekim-Kasım 1877'de aynı miktar maaş ile Bulancak Nahiyesi kâtipliğine atanmıştır. 1880 senesinde görevinden yine ayrılmış fakat 9 ay sonra görevinin başına dönmüştür. İkinci defa görevinden ayrılma sebebi sicil kaydına Giresun Kaymakamı Mahir Bey tarafından azledildiği şeklinde belirtilmektedir.¹⁶²

2.37. İsmail Efendi

Emin Ağa'nın oğludur. 1858'de Giresun'da doğmuştur. Özel hocadan Arapça, Farsça ve fenn-i hesap okumuştur. Türkçe okuryazar.

1873'te mülâzemetle Giresun Rüsûmât Müdüriyeti'ne girmiştir. 25 Mart 1874'te 95 kuruş maaş ile Rüsûmât kolculuğuna tayin edilmiştir. 9 Ocak 1875'te 190 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Tuz kâtipliğine ve 20 Ekim 1876'da ise 235 kuruş maaş ile Müskirât kâtipliğine nakledilmiştir. Kasım-Aralık 1876'da maaşı 200 kuruşa düşürülmüştür. 13 Ocak 1880'de 450 kuruş maaş ile Giresun Rüsûm-ı Sitte Müdüriyeti başkâtipliğine tayin edilmiştir. 28 Temmuz 1884'te becayiş suretiyle Sinop Rüsûm-ı Sitte Memuriyeti başkâtipliğine nakledilmiştir. 3 Eylül 1884'te istifa etmiştir. 2 Mayıs 1885'te 500 kuruş maaş ile Raşka (Sırbistan) Rüsûmât İdaresi'ne memur olmuştur.

İsmail Efendi bütün ticari işlemleri *tek kalem* olarak deftere geçirmesinden ve kurşun mühür makinesini izin dışı başka yerlere göndermesinden dolayı 15 Haziran

¹⁶¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 49/275.

¹⁶² BOA, DH.SAİD.d, No: 8/277.

1885'te azledilmiştir. Daha sonra üzerindeki zimmet borçlarını ödeyerek 13 Mart 1886'da 600 kuruş maaşla Karaağaç Rüsûmât başkâtipliğine tayin olunmuştur. Ancak Asakir-i Redife'den bulunmasıyla 13 Nisan 1888'de silâh altına alınmıştır. 18 ay 15 günlük olan askerlik görevini Hassa-i Ordu-yı Hümayunu üçüncü alayı birinci taburunun birinci bölüğünde tamamlamıştır.¹⁶³

2.38. İsmail Efendi

Hacı Mehmet Efendi'nin oğludur. 1877'de Giresun'da doğmuştur. Darüşşafaka'nın dördüncü sınıfının sonuna kadar okumuş ancak hastalığından dolayı okula devam etmesi sakıncalı görüldüğünden kaydı silinmiştir.

8 Eylül 1896'da 300 kuruş maaşla İstanbul XV. Bölüğü'nün XIII. Taburu'nun polisliğine atanmıştır. 13 Mart 1899'da maaşıyla XXXV. Üsküdar bölüğü polisliğine nakledilmiştir. 5 Şubat 1905'de askere gitmiştir. 14 Ocak 1906'da tezkeresini almıştır. 4 Haziran 1906'da 300 kuruş maaşla XXXV. Üsküdar Bölüğü polisliğine geri dönmüştür. 25 Mayıs 1907'de üçüncü komiserliğe ve 9 Mart 1908'de ise 350 kuruş maaşla XXXIV. Bölüğü çavuşluğuna terfi etmiştir. 14 Eylül 1912'de 1000 kuruş maaşla İstanbul Polis Komiserliği'ne atanmıştır. 14 Mayıs 1908 - 25 Ocak 1909 tarihleri arasında vekâleten Gebze savcı yardımcılığında bulunmuştur.

1 Ağustos 1898'de Yunan Muharebesi, 15 Kasım 1909'da Tahlisiye ve askerliği esnasında Gümüş Liyakat Madalyaları'nı almıştır.¹⁶⁴

2.39. İsmail Hakkı Efendi

Topçuoğlu Ali Efendi'nin oğludur. 1828'de Keşap'ta doğmuştur. İptidâî mektebinde ve medresede okumuştur. Türkçe okuryazar.

1847'de askeriye gitmiştir. 1848'de bölük emini olarak 46 kuruş 30 para maaşla altı ay hizmet etmiştir. Daha sonra aynı maaşla üç sene başçavuşluk ve tabur kâtip yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 1853'te 250 kuruş maaşla Çürüksu Hastanesi kâtipliğine tayin edilmişse de yine başçavuşlukla taburuna nakledilmiştir. 250 kuruş maaşla bir müddet Batum Hastanesi'nde ve bir müddet de 100 kuruş maaşla Çürüksu'da başçavuşluk, kâtiplik ve memurluk gibi işlerde bulunmuştur.

¹⁶³ BOA, DH.SAİD.d, No: 19/13.

¹⁶⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/185.

1856'da askeriyyeden çıkmıştır. 1862'de 100 kuruş maaşla Keşap Nahiyesi kâtipliğine tayin edilmiştir. 1863 yılında maaşı 200 kuruşa çıkartılmışsa da 1880 senesinde 140 kuruşa indirilmiştir.¹⁶⁵

2.40. İsmail Hakkı Efendi

Mustafa Efendi'nin oğludur. 1871'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur.

3 Kasım 1888'de mülâzemeten Giresun Rüsûmât Müdüriyeti'ne girmiştir. 13 Eylül -12 Kasım 1891 ve 13 Eylül - 12 Ekim 1891 tarihleri arasında aylık 240 kuruş maaşla Giresun Rüsûmât Müdüriyeti kolculuğunda istihdam edilmiştir. 23 Ekim 1892'de askere alınmış ve 16 Ağustos 1898 tarihinde terhis olmuştur. 13 Mart - 12 Mayıs 1899 tarihleri arasında 240 kuruş maaşla aynı kolculukta istihdam olunmuştur. 14 Ocak 1900'de 180 kuruş maaşla Bulancak Rüsûmât İdaresi kâtipliğine tayin olunmuştur. 12 Eylül 1903'de tarihinde memuriyetinin lağvedilmesiyle açıkta kalmıştır. 21 Eylül 1903'te 185 kuruş maaşla Trabzon Rüsûmât Müdüriyeti Tahrirat mukayyidi yardımcılığına atanmıştır. 19 Nisan 1904'te 200 kuruş maaşla Giresun Rüsûmât Müdüriyeti ikinci kâtipliğine ve 14 Şubat 1909'da ise 320 kuruş maaşla Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Muayene memurluğuna nakledilmiştir.¹⁶⁶

2.41. Kirkor Efendi

Ermeni Milleti'nden Mıgırdiç Cevheryan Ağa'nın oğludur. 1891'de Giresun'da doğmuştur. Giresun Ermeni Mektebi'nde bir sene ve Frer Mektebi'nde ise 9 sene kadar okumuştur. Türkçe, Fransızca ve Ermenice okuryazar.

7 Aralık 1909'da 150 kuruş maaşla Trabzon Telgraf Merkezi memur yardımcılığına tayin edilmiştir. 1 Şubat 1911'de 300 kuruş maaşla terfien Trabzon Telgraf Merkezi memurluğuna nakledilmiştir.¹⁶⁷

---

¹⁶⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 8/233.

¹⁶⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 193/283.

¹⁶⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 188/55.

2.42. Mazhar Tevfik Efendi

Meyve Gümrüğü İdaresi Tezekkür kâtipliğinden emekli Giresunlu Hacıveyselendizâde Ahmet Bey'in oğludur. 1881 senesinde İstanbul'da doğmuştur. Hukuk Mektebi'nden iyi derecede diploma almıştır.

4 Mayıs 1903 tarihinde Şûrâ-yı Devlet Mazbata Kalemi'ne girmiştir. 14 Ocak 1905'te 30 kuruş maaşa nail olmuştur. 2 Eylül 1908 tarihinde maaşına 370 kuruş zam ile maaşı 400 kuruşa çıkarılmıştır. Şûrâ-yı Devlet Mazbata Kalemi'nin ikinci sınıf hülefalığındaki görevine devam etmiştir. 9 Eylül 1909 tarihinde maaşından 100 kuruş kesinti yapılmıştır. 15 Kasım 1909 tarihinde istifa etmiştir. 11 Kasım 1909'da 1000 kuruş maaşla Beyoğlu Polis Komiserliği'ne tayin olunmuştur. 14 Kasım 1909'da görevine başlamıştır. Daha sonra Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti'nin Kısım-ı Adli Birinci Şube Müdüriyeti'nin kâtipliğine 1000 kuruş maaşla 14 Eylül 1910 tarihinde tayin edilmiştir.¹⁶⁸

2.43. Mehmet Emin Efendi

Tüccardan Hacıömerzâde Ömer Efendi'nin oğludur. 1863'te Giresun'da doğmuştur. Giresun'da ilköğrenimini tamamladıktan sonra İstanbul'a giderek *Ulum-ı Arabiye* tahsiliyle Fatih Dersiamları'ndan Ejderhanlı Eyüp Efendi'nden diploma almıştır. 1896'da İstanbul Darülmualimîni'nden iyi dereceyle mezun olmuştur. Türkçe okuryazar.

22 Temmuz 1896'da Abana Nahiyesi Rüşdiye Mektebi başhocalığına 400 kuruş maaşla atanmıştır. Daha sonra İstanbul Teşvikiye'de Hamidiye İptidaîsi Muallimliği'ne 200 kuruş maaşla nakledilmiştir. 30 Eylül 1897'de vekâleten Galata Rüşdiyesi ikinci hocalığı atanmıştır. 23 Nisan 1898'de asaleten 300 kuruş maaşla ikinci hocalığa atanmıştır. 25 Eylül 1899'da maaşı 377 kuruşa çıkarılmıştır. 4 Ekim 1900'de maaşıyla Unkapanı Rüşdiyesi ikinci hocalığına nakledilmiştir. 14 Kasım 1902'de maaşı 427 kuruşa çıkarılmıştır. 10 Ağustos 1903'te 477 kuruş maaşla Eğrikapı Rüşdiyesi başhocalığına terfi etmiştir. Maaşı, 11 Temmuz 1905'de 500, 14 Kasım 1908'de 700 ve 14 Eylül 1910'da ise 750 kuruşa çıkarılmıştır.¹⁶⁹

¹⁶⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 173/257.

¹⁶⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 200/115.

2.44. Mehmet Fuat Efendi

Mahmut Ağa'nın oğludur. 1859'da Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuduktan sonra Rüşdiye Mektebi'nde Arapçadan *İzhar* ve Farsçadan *Gülistan* ve fenn-i hesap okumuştur. Türkçe okuryazar.

19 Haziran 1882'de mülâzemetle Giresun Tahrirat Kalemi'ne girmiştir. 15 Haziran 1886'da ismine kur'a isabet etmesiyle askere alınmıştır. Askerliğini Karadeniz Boğazı'nda Rumeli ve Anadolu Kavağı Telgraf Merkez Muhabere memurluklarında çavuş olarak yaptı. 19 Ağustos 1891'de terhis edildi. 21 Ağustos 1891'de 300 kuruş maaşla Cısr-i Ergene ve 14 Ağustos 1894'de ise 500 kuruşla Elazığ Telgraf Merkezleri Muhabere memurluklarına tayin edilmiştir.

27 Mart - 8 Mayıs 1900 tarihleri arasında vekâleten 108 kuruş maaşla Elazığ Telgraf Merkezi müdürlüğünde bulunmuştur. 2 Nisan 1901'de 300 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Yoran? Telgraf ve Posta Merkezi muhabere memurluğuna naklolunmuş ise de 26 Eylül 1901'de istifa etmiştir. 9 Aralık 1901'de 475 kuruş maaşla Beypazarı Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'ne tayin edilmiştir.

Mehmet Fuat Efendi, Beypazarı Telgraf ve Posta Merkezi'nde izinsiz adam çalıştırmak, başmüdürlük tarafından gelen yazıları merkezde bulundurmamak, başına buyruk hareket etmek ve satılan 230 adet telgraf parasından fazla harcama yapmak gerekçesiyle 26 Ocak 1905'te uyarı cezası almıştır. Fazladan harcama yaptığı 57 buçuk kuruş kendisinden tahsil edilmiştir.¹⁷⁰

2.45. Mehmet Hamdi Efendi

Kadızcâde Süleyman Hilmi Efendi'nin oğludur. 1843'te Giresun'da doğmuştur. Darülhadis Medresesi'nde eğitim gördükten sonra Mekteb-i Maarif-i Mülkiye'ye girerek diploma almıştır. Türkçe okuryazar, Farsça ve Rumca'ya aşinadır.

Mayıs 1875'te 900 kuruş maaş ile Çarşamba Nahiyesi müdürlüğüne atanmıştır. 9 ay sonra 720 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Devrek Nahiyesi müdürlüğüne nakledilmiştir. Ancak bu görevinden 6 ay 15 gün sonra ayrılmıştır. 28

---

¹⁷⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 90/257.

Aralık 1876'dan 22 Temmuz 1878'e kadar 500 kuruş maaşla Düzce Kazası Rüsûm-ı Sitte Duhân Müfettişliği'nde görev yapmıştır.

Şubat 1881'de 480 kuruş maaşla Ab-ı Safi Nahiyesi müdürlüğüne; 36 ay sonra yine aynı miktar maaşla Taraklı Nahiyesi müdürlüğüne nakledilmiştir. 31 ay 19 gün sonra istifa etmiştir. Yapılan imtihan sonucunda kendisine 29 Haziran 1887 tarihli ve 86 numaralı üçüncü sınıf kaymakamlık belgesi verilmiştir.

Mehmet Hamdi Efendi 14 Eylül 1887'de 1250 kuruş maaş ile Diyadin Kazası Kaymakamlığı'na tayin olunmuştur. Becayış suretiyle 600 kuruş maaşla Prizrin Sancağı Tahrir-i Vergi memuriyetine nakledilmiş ve 4 Ekim 1895 tarihinde görevine başlamıştır.¹⁷¹

2.46. Mehmet İhsan Efendi

Esnaftan Ahmet Ağa'nın oğludur. 1874'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuduktan sonra Rüşdiye Mektebi'nde Arapçadan *sarf ve nahv*, Farsçadan *Gülistan*, coğrafya, hendese ve tarih okumuştur. Türkçe okuryazar.

1893'te mülâzemetle Giresun Telgrafhanesi'ne girmiştir. 12 Mayıs 1892'de 380 kuruş maaşla Yozgat Telgraf Merkezi Muhabere memurluğuna atanmıştır. 25 Ağustos 1892'de 1000 kuruş maaş ile İskenderun Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'ne; 10 Nisan 1895'te maaşıyla ve becaayış suretiyle Eskişehir Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'ne tayin edilmiştir. Maaşı, 13 Mart 1897'de 900 kuruşa indirilmiştir. 27 Şubat 1901'de 1080 kuruş maaş ve terfi suretiyle Konya Telgraf ve Posta Müfettiş yardımcılığına; 27 Mart 1901'de 1350 kuruş maaşla Selanik ve 27 Nisan 1901'de Beyrut Vilayetleri Posta müdürlüklerine nakledilmiştir. 14 Haziran 1901'de 1000 kuruş maaşla ikinci defa Eskişehir Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'yle Muhaberat-ı Ecnebiye başmemurluğuna nakledilmiştir. 14 Nisan 1903'da 80 kuruş zamlı maaşla iki aylığına Eskişehir Telgraf Merkezi Havalename memurluğu vekâletinde bulunmuştur.

Mehmet İhsan Efendi'ye 15 Haziran 1897'de salise rütbesi; 9 Mart 1900'de beşinci ve 29 Mayıs 1901'de ise dördüncü rütbeden Mecidî nişanları verilmiştir.

---

¹⁷¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 10/915.

Eskişehir’de bulunduğu sırada İtalya’dan İlfetre Vatal namına gelen bir mektubun kaybolmasından dolayı tazminat bedeli olan 25 frank Mehmet İhsan Efendi’den alınmıştır. Yine görevi başındayken bazı kusurları görmezden gelmesiyle 11 Nisan 1902 tarihinde uyarı cezası almıştır. Eskişehir’den İstanbul’a gönderilen 47 numaralı 26.500 kuruş kıymetindeki mektuptan noksan bedel almasından dolayı 28 Ocak 1904’te idarece uyarılmıştır.¹⁷²

2.47. Mehmet Kemal Efendi

Gümüşhane Tahrirât Müdürlüğü’nden emekli Hacı Raşit Efendi’nin oğludur. 1873’te Giresun’da doğmuştur. Giresun Sıbyan Mektebi’nde okuduktan sonra Gümüşhane Rüşdiye Mektebi’yle Trabzon İdadisi’nde okumuştur. Rüşdiye Mektebi’nden 2 Haziran 1886 tarihli iyi (*âlâ*), Trabzon İdadisi’nden 4 Eylül 1891 tarihli iyiye yakın (*karib-i âlâ*) derecelerden diploma almıştır. Yine İstanbul Halkalı Ziraat Mektebi’nden de diploma almıştır. Türkçe okuryazar.

5 Aralık 1897’de 150 kuruş maaşla Orman ve Meadin Nezareti Tatbik Kalemi’ne atanmıştır. Maaşı, 18 Ağustos 1900’de 170, 2 Ocak 1903’te 220, 4 Ekim 1903’te 240, 14 Aralık 1907’de 260, 4 Şubat 1908’de 350 ve 29 Ağustos 1908’de ise 600 kuruşa çıkarılmıştır. Daha sonra Tatbik Sahası kâtipliğine naklolunmuştur. 7 Eylül 1909’da kadro haricinde kalarak 385 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir. 29 Eylül 1909’da 800 kuruş maaşla Sanayi Mektebi memurluğuna tayin edilmiştir. 30 Ekim 1909’da ayrıca 100 kuruş maaşla aynı mektebin ilm-i iktisat hocalığı da kendisine verilmiştir. 28 Mart 1903’te 200 kuruş maaşla Üsküdar İdadisi malumat-ı ziraiye öğretmenliğine atanmıştır. 13 Aralık 1908’de girdiği dersin lağvedilmesiyle 14 Eylül 1909’da 500 kuruş maaşla kimya hocalığına tayin olunmuştur. 13 Ekim 1910’da kimya hocalığı kendisinden alınmıştır. Sanayi Mektebi iktisat hocalığından almakta olduğu 100 kuruş maaş 25 Haziran 1911’de 200 kuruşa çıkarılmıştır. 27 Kasım 1912’de coğrafya öğretmenliği de ilave edilerek maaşı 300 kuruşa artırılmıştır.¹⁷³

¹⁷² BOA, DH.SAİD.d, No: 65/85.

¹⁷³ BOA, DH.SAİD.d, No: 72/61.

2.48. Mehmet Murat Efendi

Dumanzâde Hacı Hüseyin Efendi'nin oğludur. 1868'de Giresun'da doğmuştur. Giresun Sıbyân Mektebi'nde temel bilgileri ve Giresun Rüşdiyesi'nde de okuyarak 9 Haziran 1890 tarihli ve pekiyi (*aliyyülâlâ*) dereceli diplomayı almıştır. Türkçe yazar. 13 Nisan 1896 tarihinde 250 kuruş maaşla Giresun Kazası Ziraat Bankası Sandık-ı Muhasebe Kitabeti yardımcılığına atanmıştır.¹⁷⁴

2.49. Mehmet Rasim Efendi

Keşap Rüsûmât memuru Gümüşreiszâde Mustafa Efendi'nin oğludur. 1867'de Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

14 Şubat 1886'da mülâzemetle Keşap Rüsûmât Memuriyeti'ne girmiştir. Beş sene babasının memuriyetini sürdürmüş ve babasının vefat etmesiyle 18 Şubat 1891'de Giresun Rüsûmât Müdüriyeti'ne naklolunmuştur. 12 Mart 1892'de Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti'ne mülâzemeten nakledilmiştir. 19 Temmuz 1892'de 150 kuruş aylıkla Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti piyade kolculuğuna atanmıştır. 18 Haziran 1894'te 200 kuruş maaşla ikinci kâtipliğe terfi etmişse de 28 Ağustos 1894'te İdare-i Merkeziye'ce eski memurluğuna iade-i memuriyet ettirilmesiyle açıkta kalmıştır. 16 Eylül 1894'te 300 kuruş aylıkla Tosya Düyûn-ı Umumiye Memuriyeti'ne atanmıştır.¹⁷⁵

2.50. Mehmet Rasim Efendi

Hacı Hüseyin Mahallesi Muhtarı Hasanyazıcızâde Hüseyin Ağa'nın oğludur. 21 Kasım 1869'da Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur.

8 Kasım 1890'da ismine kura isabet etmesiyle askere alınmıştır. 6 ay 3 gün Giresun'da askerlik görevini yaptıktan sonra geriye kalan askerlik süresinin bedelini ödeyerek 13 Mayıs 1891'de terhis olmuştur. 23 Mayıs 1891'de Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti'ne mülâzemetle girmiştir. 14 Eylül 1891'de 200 kuruş maaş ile Aşar Tahsildarlığı'na atanmıştır. 7 Nisan 1892'de memuriyetinin lağvedilmesiyle

¹⁷⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 97/113.

¹⁷⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 138/299.

açıkta kalmıştır. Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti'ne tekrar mülâzemetle girmiştir. Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti'ne 21 Haziran 1892'de 150 kuruş maaşla Piyade kolcusu ve 19 Temmuz 1892'de 200 kuruş maaşla ikinci kâtip olmuştur. 18 Haziran 1894'de kendisine teklif edilen memurluğu kabul etmeyince açığa çıkarılmıştır. Giresun'da kalma arzusunda olduğundan ileride memuriyetinde ilerleme ve maaş talebinde bulunduğu takdirde son kararın idarece verilmesi şartıyla 28 Ağustos 1894'te eski görevine iade edilmiştir.¹⁷⁶

2.51. Mehmet Rifat Efendi

Fatsa Kazası Mal Müdürü Süleyman Efendi'nin oğludur. 1875'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde temel bilgileri ve Ünye Rüşdiyesi'nde Arapça, *sarf ve nahv*, *Gülistan*, fenni hesap ve coğrafya okumuştur. Türkçe okuryazar.

1892'de mülâzemetle Ünye Telgrafhanesi'ne girmiştir. 3 Eylül 1904'te 300 kuruş geçici maaşla Suriye, 21 Haziran 1905'te ise 250 kuruş geçici aylıkla Trabzon Vilayetleri Telgraf ve Posta Merkezleri Muhabere memurluklarına tayin edilmiştir.¹⁷⁷

2.52. Mehmet Şevket Efendi

Müderri Mehmet Hamdi Efendi'nin oğludur. 1869'da Giresun'da doğmuştur. Temel bilgiler eğitimini Giresun'da aldıktan sonra İstanbul'a gelerek Fatih Bahr-i Sefid Çifte Baş Kurşunlu Medresesi'nde okuyarak icazetnâme almıştır. Aynı zamanda Darülfünun'un *ulûm-ı âliye-i diniye* şubesinden de pekiyi derecede diploma almıştır. 1900'de *Bâb-ı Vâlâ-yı Meşihât* tarafından yapılan imtihanda başarılı olarak dersiamlığa seçilmiştir. Türkçe okuryazar.

30 Mart 1903'te Fatih Camii Şerifi'nde derse çıkarak 14 Mart 1905'te 95 kuruş *tarik* (yol) maaşı almaya başlamıştır. 12 Ağustos 1907'de 99 kuruş 30 para ve 14 Aralık 1908'de ise 47 kuruş 10 para olarak yapılan zamlarla maaşı 242 kuruşa yükseltilmiştir.¹⁷⁸

¹⁷⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 138/351.

¹⁷⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 148/427.

¹⁷⁸ Dosyasında Fatih Cami'sindeki görev bilgilerinin tercüme-i hâl varakasında yazılı olduğu ancak yapılan yazışmalar sonucunda bu bilgiye dair evrakın gelmediği bildirilmiştir.

Başarılı olduğu imtihanın ardından Kabataş İdadisi'nin üçüncü sınıf ulûm-ı diniye muallimliğine 120 kuruş maaşla atanmıştır. Kabataş İdadisi'ndeki görevine 29 Mayıs 1909 tarihinde başlamıştır. 24 Eylül 1909 tarihinde Kabataş İdadisi'nin Rüşdiye sınıfı ulûm-ı diniye, Arapça ve Farsça dersleri muallimliklerine 600 kuruş maaşla nakledilmiştir.

Mehmet Şevket Efendi'ye 29 Ağustos 1908 tarihinde İstanbul Müderrisliği payesi verilmiştir.¹⁷⁹

2.53. Mehmet Temel Efendi

Tüccardan Karamustafazâde Ali Efendi'nin oğludur. 1871'de Giresun'da doğmuştur. Giresun Sıbyan ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

Ağustos 1889'da mülâzemetle Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti'ne girmiştir. 1 Aralık 1896'da askere alınmıştır. 21 ay vatani görevini yaptıktan sonra yine Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdüriyeti'ne mülâzemetle devam etmiştir. 28 Temmuz 1899'da 150 kuruş maaşla Giresun fındık öşrü kâtipliğine atanmıştır. 27 Eylül 1899'da ve 14 Aralık 1899'da 50'şer kuruşluk zamlarla maaşı 150 kuruşa yükselmiştir. 29 Mart 1900'de 250 kuruş maaşla Kelkit Düyûn-ı Umumiye kâtipliğine tayin edilmiştir.¹⁸⁰

2.54. Mehmet Temel Efendi

Mustafa Efendi'nin oğludur. 1881'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde temel bilgileri gördükten sonra Giresun Rüşdiyesi'nde okuyarak pekiyi (*aliyyülâlâ*) derecede diploma almıştır. Türkçe okuryazar ve Fransızcaya aşinadır.

1899 senesinde mülâzemetle Giresun Telgrafhanesi'ne girmiştir. 30 Aralık 1908 tarihinde 200 kuruş maaşla Rize Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere memurluğuna tayin edilmiştir.¹⁸¹

---

¹⁷⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 173/75.

¹⁸⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 129/491.

¹⁸¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 161/39.

2.55. Mehmet Tevfik Efendi

Akköy Müdürü Karaibrahimzâde Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1843'te Akköy'de doğmuştur. Özel hocadan Arapça'dan *Fenâri* ve Farsça'dan *Divân-ı Hafiz* kitaplarıyla daha sonra fenn-i hesap ve tarih derslerini de okumuştur. Türkçe yazar.

1859'da 150 kuruş maaş ile Ordu Tahrirât kâtipliğine atanmıştır. 1860'da istifa etmiştir. 1864'te 300 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Sandık Emaneti'ne atanmıştır. 1865'te becayiş suretiyle Bulancak Rüsûmât Müdüriyeti kâtipliğine tayin olunmuştur. 1867'de istifa ederek 1868'de 250 kuruş maaş ile Trabzon Mutasarrıflığı Meclis İdaresi ikinci kâtipliğine atanmıştır. 1869'da 416 kuruş maaşla Ordu Tahrirât kâtipliğine tayin olmuş ve 1871'de 502 kuruş maaş ile Trabzon Mutasarrıflığı Meclis İdaresi ikinci kâtipliğine nakledilmiştir. Mutasarrıflığın lağvıyla açıkta kamıştır. 1873'te 600 kuruş maaş ile Giresun Aded-i Ağnam memuriyetine atanmış ve 4 ay sonra memuriyet süresinin dolmasıyla işinden ayrılmıştır. 1874'te 780 kuruş maaş ile Samsun Duhân memurluğuna tayin olunmuştur. Yine aynı yıl içerisinde 1250 kuruş maaş ile Samsun Rüsûmât Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. 1878'de görevinden ayrılmıştır. 4 ay sonra 2500 kuruş maaş ile üçüncü sınıf Rüsûmât Müfettişliği'ne atanmıştır. 1879'da 2400 kuruş maaş ile ikinci sınıf Rüsûmât Müfettişliği'ne terfi etmiştir. 4800 kuruş maaş ile Erzurum Rüsûmât Nezareti'ne tayin olunmuştur. Ekim- Kasım 1881'de salise rütbesi verilmiştir. 23 Mayıs 1882'de 5600 kuruş maaş ile Bağdat Rüsûmât Nezareti'ne nakledilmiştir. 13 Mart 1883'te 400 kuruş zam ile maaşı 6000 kuruşa yükselmiştir. 1 Mart 1884'te maaşıyla ve saniye rütbesiyle Yemen Rüsûmât Nezareti'ne tayin olunmuştur. Hastalığından dolayı doktordan aldığı hava değişimi raporuyla İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'dayken aykırı hareketlerinden dolayı 6 Ağustos 1884'te azledilmiştir. 7 Ağustos 1884'te 4000 maaş ile Preveze Rüsûmât Nezareti'ne memur olmuştur. Mehmet Tevfik Efendi hastalığından dolayı izinli olarak Dersaadet'de bulunduğu halde iyileşememesi üzerine 15 Mart 1887'de nezaretçe azledilmiştir. Daha sonra kendisine münasip bir iş teklifinde bulunan Mehmet Tevfik Efendi'nin memleketinden dışarı gitmek istememesi üzerine 30 Eylül 1888'de 1500 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir. 30 Aralık 1888'de 5000 kuruş maaş ile Erzurum Rüsûmât Nezareti'ne tayin edilmiştir. Mehmet Tevfik Efendi verilen nasihatleri dinlememek, amirini tanımamak ve dik başlılık gibi hareketlerinden dolayı 30

Haziran 1892’de azledilmiştir. 26 Ağustos 1894’te 1666 kuruş mazuliyet maaşı tahsis buyrulmuştur.

14 Mayıs 1891’de saniye rütbesi mütemayizi verilmiştir. Yine Hamidiye Süvari Alayları’nın teşkil edilmesindeki hizmetlerinden dolayı da 2 Temmuz 1892’de ûlâ sanisi rütbesi verilmiştir.

17 Eylül 1894’te 5000 kuruş maaşla İskenderun Rüsûmât Nezareti’ne tayin edilmiştir. 5 Haziran 1895’te 5000 kuruş maaşla Edirne Rüsûmât Nezareti’ne nakledilmiştir. 26 Temmuz 1896’da maaşıyla ve becayış suretiyle İskenderun Rüsûmât Nezareti’ne geri dönmüştür. Kaza kaymakamıyla sorunlu olmak, hükümetin resmi tebligatını tanımamak ve kişiliğinin münakaşaya meyilli olması gibi kötü hareketlerinden dolayı 27 Şubat 1897’de azledilmiştir.¹⁸²

2.56. Mehmet Tevfik Efendi

Hüseyinyazıcızâde Mustafa Efendi’nin oğludur. 1869’da Giresun’da doğmuştur. Galata Arap Camii civarındaki Sıbyân Mektebi’nde okuduktan sonra Galata Rüşdiye Mektebi’nde okuyarak 13 Temmuz 1884 tarihinde orta (*vasat*) derecede diploma almıştır. Daha sonra Mülkiye Mektebi’ne girerek 19 ve 24 Temmuz 1889 tarihlerinde orta (*vasat*) ve iyiye yakın (*karib-i âlâ*) derecelerde iki adet diploma almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazar.

18 Mart 1891’de 300 kuruş maaşla Manisa İdadisi coğrafya ve 250 kuruşla hesap öğretmenliklerine atanmıştır. 13 Haziran 1891’de 150 kuruş maaşlı hıfzıssıhha öğretmenliği de kendisine verilmiştir. 23 Şubat 1892’de hıfzıssıhha öğretmenliği uhdesinden alınmıştır. 2 Ekim 1892’de ise Manisa İdadisi’nden ayrılmıştır. 9 Kasım 1892’de Sivas İdadisi’nin 250’şer kuruş maaşlı birinci yardımcılığı ve lisan-ı Osmanî ve 300’er kuruş maaşlı tarih ve hesap dersleri öğretmenliklerine atanmıştır. 11 Mart 1895’te 250 kuruş maaşlı usul defteri hocalığı da kendisine verilerek maaşı 1350 kuruşa yükselmiştir. 22 Ağustos 1895’te açılan Musul İdadisi’nin 750 kuruş maaşla müdürlüğüyle 200’er kuruş maaşlı hesap, tarih ve 400 kuruş maaşlı Fransızca öğretmenliğine tayin edilmiştir. 8 Ekim 1896’da 300 kuruş maaşla Musul Maarif Müdürlüğü de ilave-i memuriyet olarak verilmiş ve maaşı 1850 kuruşa yükselmiştir.

¹⁸² BOA, DH.SAİD.d, No: 2/330.

13 Mart 1897’de İdadi Müdüriyeti maaşı 650, hesap hocalığı maaşı 130 ve Fransızca hocalığı maaşı 270 kuruşa indirilmiştir. Tarih-i umumi dersi hocalığı maaşında 20 kuruş zam ile 220 kuruşa yükseltilmiştir. 110 kuruş maaşlı inşa ve kitabet ve 90 kuruş maaşlı cebir ve usul defteri dersleri öğretmenlikleri de kendisine verilerek Maarif Müdürlüğü vazifesine ait 300 kuruş maaşla beraber toplam maaşı 1860 kuruşa yükselmiştir.

14 Nisan 1900’de Mektep Müdürlüğü dışında diğer dersler kendisinden alınmıştır. 110 kuruşla ahlak, 90 kuruşla cebir, 250 kuruşla Fransızca, 200 kuruşla Türkçe ve 180 kuruşla usul defteri derslerinin öğretmenlikleri kendisine verilmiştir. Maarif Müdürlüğü vekâleti maaşıyla toplam maaşı 1780 kuruşa indirilmiştir. 14 Mart 1901’de Türkçe 110 ve usul defteri maaşı 70 kuruşa indirilmiştir. 90 kuruşla hıfzıssıhha öğretmenliği de kendisine verilmiştir. 14 Mart 1902’de ahlak dersi ile hıfzıssıhha alınarak yerine 120 kuruşla tarih dersi verilmiştir. 14 Mart 1904’de üzerindeki dersler alınarak yerine 190 kuruşla hendese, 150 kuruşla cebir, 200 kuruşla Fransızca, 100 kuruşla Türkçe, 150 kuruşla kitabet ve 84 kuruşla malumat-ı ziraiye öğretmenlikleri verilmiştir. Maaşı 1824 kuruşa yükselmiştir. 14 Eylül 1904’de hendese ve kitabet maaşları 300 ve Türkçe 150 kuruşa çıkarılırken Fransızca dersi maaşı ise 150 kuruşa düşürülmüştür. Toplam maaşı 1924 kuruşa yükselmiştir. 29 Kasım 1908’de 2500 kuruş maaşla Musul Maarif Müdürlüğü’ne terfi ettirilmiştir. 14 Ocak 1909’da 4 ay izin verilmiş ve zamanında işine gelmezse müstafi kabul edileceği hakkında kendisine bilgi verilmiştir. Hastalığından dolayı vazifesine dönemeyeceğini idareye bildirmiş ve başka bir göreve edilmek üzere azledilmiştir. 14 Mart 1910’da 620 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir. 19 Temmuz 1910’da 2000 kuruş maaşla Bolu Maarif Müdürlüğü’ne atanmıştır. 7 Ağustos 1910’da görevine başlamıştır. 12 Mart 1912 tarihinde görevinden ayrılmıştır.

14 Mart 1912’de 666 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir. 19 Kasım 1912’de 2500 kuruş maaşla Sivas Maarif Müdürlüğü’ne tayin olunmuştur. 17 Aralık 1912’de görevine başlamıştır.¹⁸³

---

¹⁸³ BOA, DH.SAİD.d, No: 95/155.

2.57. Mesut Ferdi Efendi

Ahmet Efendi'nin oğludur. 1847'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde Arapça, Farsça ve fenn-i hesap okumuştur. Türkçe okuryazar.

1867'de mülâzemetle Giresun Rûsûmât Müdüriyeti Dairesi'ne girmiştir. 2 Ekim 1868'de 100 kuruş maaş ile kolculuğa; 13 Mart 1870'te 120 kuruş maaş ile Müskirât kolculuğuna nakledilmiştir. 14 Şubat 1871'de 125 kuruş maaş ile Süvari kolculuğuna tayin edilmiştir. Eylül-Ekim 1871'de maaşı 110 kuruşa indirilmiştir. 28 Haziran 1873'te istifa etmiş ve 4 Temmuz 1874'te 190 kuruş maaş ile Tuz Ambarı memur yardımcılığına atanmıştır. 13 Ocak 1875'te 235 kuruş maaş ile Müskirât kâtipliğine tayin edilmiştir. 16 Ekim 1876'da 285 kuruş maaş ile Giresun Rûsûmât Müdüriyeti'nin ikinci kâtipliğine atanmıştır. Maaşı Temmuz 1878'de 200 kuruşa, Mart-Nisan 1880'de 160 kuruşa düşürülmüştür. 13 Kasım 1880'de yine 200 kuruşa ve 13 Mart 1883'te 250 kuruşa çıkarılmıştır.¹⁸⁴

2.58. Muharrem İlhami Efendi

Tüccar Yunuszâde Hacı İbrahim Efendi'nin oğludur. 1865'te Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

1883'te 150 kuruş maaşla Giresun Rûsûm-ı Sitte İdaresi mukayyid ve mübeyyizliğine atanmıştır. Aralık-Ocak 1883'te 200 kuruş maaşla mubassır ve tezkere kâtipliğine nakledilmiştir. Ancak Reji İdaresi'nin teşkilinden dolayı memuriyetinin lağvedilmesiyle 13 Mart 1884'te açıkta kalmıştır. 12 Aralık 1884'te 200 kuruş maaşla Giresun Düyûn-ı Umumiye Müdürlüğü ikinci kâtipliğine atanmıştır. Daha sonra ismine kura isabet ederek Temmuz-Ağustos 1885'te askere alınmışsa da askerlik bedelini ödeyerek terhis olmuştur. 24 Ocak 1888'de 300 kuruş maaşla Samsun Düyûn-ı Umumiye Müdürlüğü tahrirat kâtipliğine atanmıştır. 25 Mart 1885'te 450 kuruş maaşla Fatsa Düyûn-ı Umumiye memurluğuna nakledilmiştir. İzinsiz olarak görevinden ayrılması, hâsılatı ve satılan tuzu günü gününe deftere kaydetmemesi, bazı memurları açıkta bırakması ve sandığa açıktan para koymak gibi hareketlerinden dolayı 12 Nisan 1889'da azledilmiştir. 31 Ekim

¹⁸⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 24/37.

1889'da 250 kuruş yarım maaşla Gemlik Rüsûmât Müdüriyeti'ne bağlı Armutlu Rüsûmât memurluğu vekâletine tayin edilmiş ise de asilin memuriyetine gelmesiyle ayrılmıştır. 28 Kasım 1890'da 350 kuruş maaşla İzmir Düyûn-ı Umumiye Nezareti Balıkhane İdaresi mubassırlığına tayin edilmiştir. 25 Şubat 1891'de 400 kuruş maaşla Nif¹⁸⁵ ve 14 Ekim 1891'de aynı maaşla Kasaba Düyûn-ı Umumiye memuriyetlerine nakledilmiştir. İçki içme alışkanlığı'ndan dolayı 2 Kasım 1892 tarihinde azledilmiştir. 3 Mart 1895'te 300 kuruş maaşla İstanbul IX. Bölüğü polisliğine tayin edilmiştir. 21 Şubat 1896'da maaşıyla Ankara polisliğine nakledilmiştir. 5 Ekim 1899'da tarihinde üçüncü ve 9 Ekim 1906'da ikinci komiserliklere terfi etmiştir. Sarhoş hallerinin olması ve kendisine yakışmayacak işlere kalkışmasından dolayı 14 Ağustos 1907'de polislikten atılmıştır. 24 Eylül 1908'de 300 kuruş maaşla Üsküdar Çinili Bölüğü polisliğine atanmıştır. Kumkapı'da sarhoş olarak dolaştığından dolayı 5 Eylül 1909'da tekrar polislikten atılmıştır. Her ne kadar polislikten kaydı silinmişse de herhangi bir devlet memuriyetinde istihdamına mani bir halinin olmadığı gibi talebi üzerine Tensikat Kanunu'nun dokuzuncu maddesince 8.041 kuruş tazminat karşılığında devletle olan alakasını kesmiştir.¹⁸⁶

2.59. Mustafa Asım Efendi (1845-1904)

Hatipzâde olarak bilinen Ahmet Efendi'nin oğludur. 1845'te Giresun'un Uzundere köyünde doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ilk dini bilgileri öğrendikten sonra Giresun Hacı Yusuf Medresesi'ne devam etmiştir. Daha sonra İstanbul'a giderek Beyazıt Camii Şerifi'nde eğitim gördükten sonra Batumlu Emin Efendi'den icazetname almıştır. Aynı zamanda Darülmualimîn Rüşdiyesi'nden vasat (orta) derecede diploma almıştır. Arapça, Farsça ve Türkçe konuşur ve yazar.

2 Aralık 1878'te 360 kuruş maaşla Giresun Rüşdiyesi ikinci muallimliğine tayin olunmuştur. 12 Kasım 1879'da istifa etmiş ve 15 Temmuz 1879 tarihinde 140 kuruş maaşla Giresun Müftülüğü'ne seçilmiştir. Maaşı, 15 Eylül 1879 tarihinde %5 ve 13 Mart 1880 % 20'si kesilerek 100 kuruş 30 paraya indirilmiştir. 10 Mart 1888'de 99 kuruş 10 para zam ile 200 kuruşa çıkarılmıştır.

¹⁸⁵ İzmir'in Kemalpaşa İlçesidir. Akbayar, *a.g.e.*, s. 124.

¹⁸⁶ *BOA, DH.SAİD.d.*, No: 186/225.

Yol ve köprü inşaatlarındaki gayretlerinden dolayı 13 Ocak 1887'de dördüncü rütbeden Mecîdî nişanı verilmiştir. 4 Eylül 1892 tarihinde ise Mustafa Asım Efendi'ye Edirne Müderrisliği verilmiştir.¹⁸⁷ 1904 yılında vefat etmiştir.¹⁸⁸

2.60. Mustafa Behçet Efendi

Hacı İbrahim Kaptan'ın oğludur. 24 Şubat 1853'te Giresun'da doğmuştur. İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuşsa da diploma alamamıştır. Türkçe okuryazar.

17 Ocak 1881'de 800 kuruş maaş ile Giresun aşar memuru olmuş ve memuriyet süresi dolunca açıkta kalmıştır. 14 Ekim 1882'de Giresun Rüsûm-ı Sitte İdaresi'ne mülâzemetle girmiş ve 12 Aralık 1882'de 200 kuruş maaşla Tuz Ambarı kantarcılığına tayin edilmiştir. 16 Mayıs 1885'te 300 kuruş aylıkla Giresun Ambar memurluğuna ve 26 Ocak 1887'de ise 350 kuruş maaşla Sandık Eminliği'ne nakledilmiştir. Maaşı 13 Eylül 1892'de 400 kuruşa çıkarılmış ve 28 Temmuz 1893'ten 20 Kasım 1893'e kadar başkaca 90 kuruş maaşla Bulancak'a memur olmuştur.¹⁸⁹

2.61. Mustafa Nuri Efendi

Terzi esnafından Tacalizâde Mustafa Ağa'nın oğludur. 13 Mart 1865'te Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

17 Haziran 1892'de İstanbul Balıkhane ve Tuz Nezareti'ne mülâzemetle girmiştir. 27 Ağustos - 29 Kasım 1892 tarihleri arasında 250 kuruş maaşla Rum Feneri alamana memurluğunda ve 27 Nisan - 2 Haziran 1893 tarihleri arasında 300 kuruş maaşla Darıca'da çiroz mubassırlığında bulunmuştur. 19 Eylül - 27 Kasım 1893 ve 14 Eylül 23 Kasım 1894 tarihleri arasında 350'şer kuruş maaşla İstanbul Müskirât Nezareti Büyükdere şıra memuriyetinde görev yapmıştır. 5 Nisan - 10 Haziran 1895 tarihleri arasında 357 kuruş maaşla Büyükada çiroz memurluğunda, 18 Eylül - 28 Kasım 1895 tarihleri arasında 350 kuruş maaşla Sarıyarığı Mahallesi şıra

¹⁸⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 145/197.

¹⁸⁸ Sadık Albayrak, *Son Devir Osmanlı Ulemâsı*, C. IV-V, Medrese Yayınevi, İstanbul 1980, s.180.; Mehmet Fatsa, *Giresun Yöresinde Osmanlı Vakıfları ve Vakıf Eserler (Dini-İlmî Hayat ve Sosyal Kurumlar)*, Giresun Belediyesi Yay., Giresun 2008, s. 264.

¹⁸⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/351.

memurluğunda, 1 Ocak - 8 Nisan 1896 tarihleri arasında 200 kuruş maaşla Balıkhane Nezareti seyyar mubassırlığında, 8 Nisan - 15 Haziran 1896 tarihleri arasında 350 kuruş maaşla Büyükkada çiroz memurluğunda ve 16 Ağustos - 28 Ağustos 1896 tarihleri arasında Galata şıra memurluğunda istihdam olunmuştur. 29 Ağustos 1896'da yarısı Balıkhane Nezareti'nden ve diğer yarısı ise Müskirât Nezareti'nden verilmek üzere 200 kuruş maaşla Sirkeci İskelesi Şimendifer İstasyonu Salon kolculuğuna tayin edilmiştir. 13 Haziran 1898'de 250 kuruş maaşla Müskirât Şube Memuriyeti kolculuğuna nakledilmiştir. 14 Haziran 1899'da 300 kuruş maaşla Müskirât satış memurluğuna tayin edilmiştir.¹⁹⁰

2.62. Mustafa Nuri Efendi

Hüseyin Efendi'nin oğludur. 23 Ağustos 1880'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ilk dini bilgileri okumuş ve ardından Giresun Rüşdiyesi'nde okuyarak 14 Temmuz 1895 tarihinde iyi (âlâ) derecede diploma almıştır. Türkçe okuryazar.

18 Temmuz 1895'te mülâzemetle Giresun Kazası Tahrir ve Vergi Kalemi'ne girmiştir. 7 Mart 1901 tarihinde 300 kuruş maaşla Trabzon Vilayeti Tadilat-ı Umumiye Birinci Fırkası Messahlığı'na tayin edilmiştir.¹⁹¹

2.63. Mustafa Suphi Bey

Erzurum Vilayeti Mektupçusu Mevlevizâde Ali Rıza Efendi'nin¹⁹² oğludur. 9 Temmuz 1882'de Giresun'da doğmuştur. İlköğrenimini Kudüs ve Şam'da gördükten sonra Erzurum İdadisi'nden pekiyi (*aliyyülâlâ*) derecede diploma almıştır. Daha sonra Hukuk Mektebi'ne devam ederek 26 Mayıs 1906'da iyi (*âlâ*) derecede diploma

---

¹⁹⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 122/201.

¹⁹¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 134/421.

¹⁹² Tarikat-ı âliye-i Mevleviye meşayihinden Mustafa Efendi ile Emin Hanım'ın oğludur. 1853 senesinde o sırada Sivas'a bağlı Tokat kasabasında dünyaya geldi. Samsun Belediye Reisi Halil Efendi'nin kızı Memnune Hanım ile evlendi. Mustafa Suphi'nin dışında Fitnat ile *Turanlının Defteri* isimli ünlü kitabın yazarı Newyork Başkonsolosu Mehmet Ali Tevfik Yükselen ile evlenen ve İstanbul'da Selimiye vapurundan atlayarak intihar eden Jale İsmet adında bir de kızı bulunmaktaydı. Ali Rıza Efendi 28 Mart 1953 tarihinde tam yüz yaşında iken İstanbul'da vefat etti. Merkezefendi kabristanlığına defnedilmiştir. Ali Birinci, *Tarihinin Alacakaranlığında Meşâhir-i Meçhûleden Birkaç Zât-2*, Dergâh Yay., İstanbul 2010, s. 177-178.

almıştır. Yine memuriyeti esnasında devam ettiği Paris Ulûm-ı Siyasiye Mektebi'nden de diploma almıştır. Arapça, Türkçe ve Fransızca okuryazar.

17 Mart 1901'de Babıâli Evrak Odası'na girmiştir. 6 Mart 1902'de maaşsız olarak Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dairesi serhülefalığına nakledilmiştir. 29 Mart 1902'de ikinci sınıf mülazımlığına terfi etmiştir. 17 Haziran 1902'de 30 kuruş maaş tahsis edilmiştir. Maaşı 31 Ocak 1903'te 60 kuruşa ve 15 Kasım 1903'te 110 kuruşa yükseltilmiştir. 18 Şubat 1904'te salise rütbesiyle ikinci sınıf yardımcılığa terfi etmiştir.

11 Ekim 1904'te saniye rütbesi sanisi kendisine verilmiştir.

14 Aralık 1909'da birinci sınıf yardımcılığa terfi etmiştir. Maaşı 20 Nisan 1906'da 140 kuruşa yükseltilmiştir. 14 Mayıs 1907'de istifa etmiştir.

16 Aralık 1911'de 400 kuruş maaşla İstanbul Ticaret Mektebi'nin malumat-ı ticariye hocalığına atanmıştır.¹⁹³

2.64. Osman Efendi

İbrahim Efendi'nin oğludur. 1844'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde temel bilgileri ve özel hocadan Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

1869'da mülâzemetle Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Dairesi'ne girmiştir. 13 Kasım 1869'da 190 kuruş maaş ile aynı müdüriyetin Tuz Kitabeti'ne ve 6 Ağustos 1971'de ise 300 kuruş maaş ile yine aynı müdüriyetin Sandık Eminliği'ne tayin olunmuştur. 11 Mart-9 Nisan 1872'de %5 kesinti ile maaşı 285 kuruşa düşmüştür. 23 Eylül 1874'te 190 kuruş maaş ile Piraziz (Abdal) Rüsûmât Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. 25 Haziran 1875 tarihinde aynı miktar maaşla Sandık Eminliği görevine geri dönmüştür. Temmuz 1878'de 15 kuruş zamlı 300 kuruşa yükselmiştir. Maaşı 13 Mart-10 Nisan 1880'de 240 kuruşa indirilmişse de 13 Mart 188'te) 60 kuruş ilave edilerek tekrar 300 kuruşa yükseltilmiştir.

Osman Efendi, 2 Şubat 1890 tarihinde vefat etmiştir.¹⁹⁴

---

¹⁹³ BOA, DH.SAİD.d, No: 111/239. Mustafa Suphi'nin *Servet-i Fünun* ve *Hak* gazetelerinde yazıları bulunmaktadır. Ayrıca *Vazife-i Temdin* ve *İlm-i İctimaî Nedir?* Adlı iki kitabı da bulunmaktadır. 28-29 Ocak 1921 gecesi Trabzon'dan Batum'a geçerken Sürmene açıklarında Trabzon kayıkçıları kâhyası Yahya Kaptan'ın adamları tarafından, arkadaşları ile birlikte denize atılmıştır. Ali Birinci, *a.g.e.*, s. 295-300.

2.65. Osman Efendi

Aykutzâde Osman Ağa'nın oğludur. 20 Kasım 1865'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri okuduktan sonra Giresun Rüşdiyesi'nde de okuyarak diploma almıştır. Türkçe okuryazar.

1 Aralık 1889'da askere alınarak Ziyet-i Derya Vapuru hümayununda istihdam olunmuş ve askerlik süresi dolunca tezkeresini almıştır. 8 Eylül 1893'te mülâzemetle Giresun Rüsûmât Müdüriyeti'ne girmiştir. Mart 1894'te günlük 8 kuruş ücretle Rüsûmât Müdüriyeti'nin Muhafaza Kolculuğu'na tayin edilmiştir. 6 Ocak 1895'te 200 kuruş maaşla Eşya-yı Ayniye ve Ambar Memurluğu'na nakil olunmuştur. 13 Haziran 1897'de 350 kuruş maaşla Sandık Eminliği'ne nakledilmiştir.¹⁹⁵

2.66. Osman Nuri Efendi

Piraziz Naibi Salih Efendi'nin oğludur. 28 Ekim 1836'da Piraziz'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri öğrendikten sonra Tokat ve Trabzon medreselerinde Arapça'dan sarf ve nahv, Farsça'dan *Tuhfe-i Vehbi* ve *Pend-i Attar* okumuştur. Türkçe okuryazar.

12 Mart-9 Nisan 1853'te mülâzemetle Trabzon Vilayeti Tahrirat Kalemi'nde işe başlamıştır. 20 Mart-18 Nisan 1855'te 100 kuruş maaşla Piraziz ve Akköy Kazaları Kitabeti'ne tayin olunduktan sonra 10 Haziran-8 Temmuz 1861'de 175 kuruş zam ile maaşı 275 kuruşa çıkarılmıştır. 9 Şubat-9 Mart 1864'te hastalığından dolayı istifa etmiştir. Temmuz 1864'te Bâb-ı Zabtiye'ce 400 kuruş maaşla üçüncü sınıf Teftiş hizmetine tayin edilmiş ve ardından 7 Mart-5 Nisan 1867'de 600 kuruş maaşla ikinci ve 11 Haziran 1869 tarihinde ise 400 kuruş maaşla dördüncü sınıfa terfii ederek Trabzon Belediyesi'ne nakledilmiştir. 26 Şubat 1876 tarihinde görevinin lağvedilmesi üzerine işinden ayrılmıştır. 15 Şubat-15 Mart 1877'de 750 kuruş maaşla Perşembe Nahiyesi Aşar Memuriyeti'ne tayin olunmuştur. 5 Mart-3 Nisan 1878 tarihinde memuriyet süresinin bitmesiyle görevinden ayrılmıştır. Ağustos 1878'de 800 kuruş maaşla Aybastı Kazası Aşar Memuriyeti'ne başlamış ise de 25 Ocak-22

¹⁹⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/49.

¹⁹⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 124/253.

Şubat 1879'da açıktaki kalmıştır. 23 Aralık 1881-20 Ocak 1882'de 300 kuruş maaşla Trabzon Hapishanesi kâtipliğine girdikten sonra Ekim 1883'te istifa etmiştir. 9 Mayıs 1885 tarihinde 650 kuruş maaşla Kastamonu Vilayeti'ne ikinci sınıf Kondüktör olarak tayin olunmuştur. 18 Ocak-16 Şubat 1866'da İstanbul'da baş gösteren kolera hastalığının yayılmasına engel olmak için aldığı tedbirlerden ve gayretlerinden dolayı altın madalya ile mükâfatlandırılmıştır.

30 Mart 1890'da 650 kuruş maaşla Ankara Vilayeti Umur-ı Nafia ikinci sınıf Kondüktörlüğü'ne; 30 Kasım 1894 tarihinde ise 800 kuruş maaşla Konya Vilayeti Umur-ı Nafia birinci sınıf Kondüktörlüğü'ne atanmıştır. Ancak Osman Nuri Efendi'nin Konya'ya gitmeden Ankara'daki görevinde devamı kararlaştırılmıştır. İki seneye yakın bir zamandan beri felçli bulunmasından dolayı emekli edilmek üzere 26 Nisan 1906 tarihinde açığa çıkarılmıştır.¹⁹⁶

2.67. Osman Remzi Efendi

Mahmut Sabri Efendi'nin oğludur. 1872'de Giresun'da doğmuştur. Rüşdiye Mektebi'nde okuyarak okulu on yedinci bitirerek diploma almıştır. Türkçe okuryazar.

1887'de mülâzemetle Giresun Nüfus Kalemî'ne girmiştir. 10 Aralık 1893 tarihinde 125 kuruş maaşla Giresun Nüfus kâtipliğine tayin olunmuştur.¹⁹⁷

2.68. Osman Sabri Efendi

Tahsildar Hüseyin Avni Efendi'nin oğludur. 1889'da Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde temel bilgileri gördükten sonra Giresun Rüşdiyesi'nde de okuyarak iyi (âlâ) derecede diploma almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazar.

1903'te Giresun Telgraf Merkezi'ne mülâzemetle girmiştir. 14 Haziran 1908'de 250 kuruş maaşla Trabzon Vilayeti ve 3 Ağustos 1908'de ise aynı maaşla Rize Telgraf ve Posta Merkezleri Muhabere memurluklarına tayin edilmiştir.¹⁹⁸

---

¹⁹⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 12/255.

¹⁹⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 118/477.

¹⁹⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 151/437.

2.69. Ömer Şevki Efendi

Ekmekçi Abdülkerim Ağa'nın oğludur. 1852'de Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Mehmet Paşa Medresesi'nde ise Arapça okumuştur. Türkçe okuryazar.

1880'de Giresun Kazası Tapu ve 15 Temmuz 1881'de ise Nüfus Kalemleri'ne mülâzemetle işe başlamıştır. 13 Temmuz 1883'te 250 kuruş maaşla Giresun Nüfus memuriyetine tayin olunmuşsa da 1 Ağustos 1887 tarihinde işine devamsızlığından dolayı görevinden ayrılmıştır. 4 Nisan 1894'te 350 kuruş aylıkla Giresun Sandık Eminliği'ne tayin olunmuştur.¹⁹⁹

2.70. Rasim Efendi

Arzuhacı Hacı Hasan Efendi'nin oğludur. 1853'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuduktan sonra Rüşdiye Mektebi'nde Arapça, Farsça, fenn-i hesap, tarih ve coğrafya okumuştur. Arapça, Farsça ve Fransızcaya aşinadır.

1874'te 235 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Müskirât kâtipliğine atanmıştır. 13 Ocak 1875'te 285 kuruş maaşla ikinci kâtipliğe ve Eylül-Ekim 1876'da 465 kuruş maaşla başkâtipliğe terfi etmiştir. Temmuz 1878'de maaşı 600 kuruşa yükseltildiği halde Mart-Nisan 1880'de yapılan zammın kesilmesiyle 480 kuruşa düşmüştür. Ekim-Kasım 1880'de ayrıca 160 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdürlüğü vekâleti ilave-i memuriyet olunarak kendisine verilmiştir. Nisan 1881'de vekâletlik görevinden ayrılmıştır. Mart-Nisan 1883'te maaşı yine 600 kuruşa yükseltilmiştir. 23 Ekim 1889 maaşıyla Samsun Rüsûmât Müdüriyeti başkâtipliğine atanmıştır. 26 Ağustos 1890'da 500 kuruş maaşla Trabzon Rüsûmât Nezareti Muhasebesi ikinci yardımcılığına nakledilmiştir. 8 Şubat 1894'te 600 kuruş maaşla Transit Müdüriyeti başkâtipliğine ve 9 Haziran 1894'te ise maaşıyla Tahrirat birinci yardımcılığına nakledilmiştir. Maaşı 13 Mart 1897'de 540 kuruşa düşürülmüştür. 9 Ekim 1897'de maaşıyla Ünye ve 13 Aralık 1897'de Ordu Rüsûmât İdareleri Memuriyetleri'ne nakledilmiştir.²⁰⁰

¹⁹⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 82/341.

²⁰⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 11/327.

2.71. Salahaddin Efendi

Sandalcı Giresunlu Mehmet Ağa'nın oğludur. 8 Mayıs 1883'te İstanbul'da doğmuştur. İptidaî Mektebi'nde ve Soğukçeşme Askeri Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

3 Ağustos 1899'da Muhafaza Müdüriyeti Kalemi'ne girmiştir. 14 Şubat 1902'de 20 kuruş maaş tahsis edilmiştir. 14 Nisan 1902'de maaşı 40 kuruşa yükseltilerek mübeyyizliğe tayin edilmiştir. Maaşı, 2 Ağustos 1903'te 60; 19 Ocak 1904'te 70; 3 Ekim 1904'te 80; 29 Eylül 1905'te 90 ve 17 Kasım 1905'te ise 100 kuruşa çıkarılmıştır. 15 Ekim 1906'da 300 kuruş maaşla Sahil Muhafaza Memurluğu'na nakledilmiştir. Maaşı 19 Kasım 1909'da 350 ve 14 Temmuz 1910'da 400 kuruşa yükseltilmiştir.²⁰¹

2.72. Salih Sıtkı Efendi

Hacı Salih Efendi'nin oğludur. Ekim-Kasım 1846'da Giresun'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

Nisan-Mayıs 1866'da 190 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdürlüğü tezkere kâtipliğine atanmıştır. Mayıs 1870'te 235 kuruş maaş ile Bulancak Tuz Ambarı memurluğuna ve 3 sene sonra maaşıyla Abdal Rüsûmât Memuriyeti'ne nakledilmiştir. 3 ay sonra 250 kuruş maaş ile Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Muayene memurluğuna; Ağustos-Eylül 1875'te 400 kuruş maaş ile Karahisar-ı Şarki Rüsûmât Memuriyeti'ne nakledilmiştir. 14 ay sonra istifa etmiştir. Ağustos-Eylül 1877'de 475 kuruş maaş ile Samsun Duhân İdaresi Sandık Eminliği'ne tayin olunmuştur. Aynı yıl içinde 500 kuruş maaş ile Tirebolu Rüsûmât Memuriyeti'ne nakledilmiştir. 10 ay sonra istifa ederek Şubat-Mart 1878'de 400 kuruş maaş ile Karahisar-ı Şarki Rüsûmât Memuriyeti'ne geri dönmüştür. 22 ay sonra yine istifa etmiştir. Haziran-Temmuz 1881'de 300 kuruş maaş ile Kozağzı Rüsûmât Memuriyeti'ne tayin olunmuştur. 11 ay sonra yine istifa ederek işinden ayrılmıştır. Nisan-Mayıs 1882'de 400 kuruş maaş ile Kilise Karyesi Rüsûmât İdaresi'ne memur olmuşa da bir sene dört ay sonra istifa etmiştir. Ocak-Şubat 1885'te 600 kuruş maaş ile Süveydiye Rüsûmât Memuriyeti'ne tayin edilmiştir.

---

²⁰¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 123/89.

Salih Sıtkı Efendi, defterin kayıt işlemleri geciktirmesinden ve kâtiplik vazifesine uygun olmadığından dolayı 14 Mayıs 1888'de Cemiyet-i Rüşûmiye kararıyla azledilmiştir.²⁰²

2.73. Salih Sıtkı Efendi

Tüccar Ahmet Ağa'nın oğludur. 1884'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ilk dinî bilgileri okuduktan sonra Giresun Rüşdiyyesi'nde de okuyarak iyi (âlâ) derecede diploma almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazar.

1903'te mülâzemetle Eskişehir Telgraf Merkezi'ne girmiştir. 25 Ocak 1904'te 400 kuruş maaşla Yozgat Sancağı Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberat-ı Ecnebiye memurluğuna tayin edilmiştir. 27 Nisan 1905 tarihinden itibaren 200 kuruş zamlı maaşla 3 ay Eskişehir Telgraf ve Posta Müdürlüğü vekâletinde de bulunmuştur. 13 Mayıs 1906'da 500 kuruş maaşla Küplü (Hüdavendigâr) Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memurluğu'na nakledilmiştir.²⁰³

2.74. Süleyman Efendi

Sarımahmutzâde Mahmut Efendi'nin oğludur. 1851'de Giresun'da doğmuştur. Giresun Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

11 Mart-9 Nisan 1872'de asker olarak Trabzon Kale Topçuluğu'na girmiştir. bir sene nefer ve iki sene bir ayda bölük emînliği vazifesiyle istihdam olunmuştur. 1 Nisan 1875 tarihinde askerlik görevini tamamlamıştır. 5 Eylül 1883'te 250 kuruş maaşla Piraziz aşar kâtipliğine tayin olunmuştur. 15 Mart 1884'te memuriyet süresinin dolmasıyla açıkta kalmıştır. 29 Kasım 1890'da 200 kuruş maaşla Tirebolu Düyûn-ı Umûmiye kantarcılığına; 18 Haziran 1891'de 300 kuruş aylıkla Kozağzı Düyûn-ı Umûmiye memurluğuna nakledilmiştir.²⁰⁴

2.75. Süleyman Sima Efendi

Giresun Ticaret Mahkemesi reisi iken vefat eden Hüseyinyazıcızâde İzzet Efendi'nin oğludur. 1868'de Giresun'da doğmuştur. Giresun İptidaî Mektebi'nde

²⁰² BOA, DH.SAİD.d, No: 17/223.

²⁰³ BOA, DH.SAİD.d, No: 118/353.

²⁰⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 64/127.

temel bilgileri ve Giresun Rüşdiyesi'nde okuyarak şehadetname almıştır. Türkçe okuryazar.

1890'da mülâzemetle Düyûn-ı Umûmiye Müdüriyeti'ne girmiştir. 5 Kasım 1891'de 180 kuruş maaşla Piraziz (Abdal) Düyûn-ı Umûmiye İdaresi kantarcılığına tayin edilmiştir. 13 Mart 1893'te maaşına 20 kuruş zamlı maaşı 200 kuruşa çıkarılmıştır. 18 Haziran 1894'te 300 kuruş maaşla Piraziz Düyûn-ı Umûmiye İdaresi memurluğuna terfii etmiştir.²⁰⁵

2.76. Süleyman Şevki Efendi

Feyzullah Kaptan'ın oğludur. 1843'te Giresun'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve medresede Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

1861'de mülâzemetle Giresun Rüsûmât Müdüriyeti Kalemi'ne girmiştir. 5 Ağustos 1862'de 250 kuruş maaş ile Bulancak Gümrüğü kâtipliğine atandıktan sonra 28 Eylül 1864'te azledilerek Samsun Rüsûmât Nezareti'ne mülâzemetle girmiştir. 10 Kasım 1864'te 350 kuruş maaş ile Samsun Duhân Müdüriyeti üçüncü kâtipliğine tayin olunmuştur. 15 Eylül 1865'de 500 kuruş maaş ile ikinci kâtipliğine nakledilerek 16 Mayıs 1870'de görevinden ayrılmıştır. Sonra yine Samsun Rüsûmât Nezareti'ne mülâzemetle girmiştir. 19 Kasım 1870'te 600 kuruş maaşla Alaçam ve Bafra Rüsûmât memurluğuna atanmışsa da 24 Nisan 1871'de azledilmiştir. Bu sırada fahri olarak Amasya Rüsûmât Müdüriyeti'nce yapılan suiistimallerin araştırılması için görevlendirilmiş ve döndükten sonra 6 Aralık 1872'de 500 kuruş maaş ile Bartın Rüsûmât memurluğuna; 13 Kasım 1874'te aynı miktar aylıkla İnebolu Rüsûmât Müdüriyeti başkâtipliğine nakledilmiştir. 8 Ekim 1876'da azledilmiştir. 13 Temmuz 1877'de 1000 kuruş maaş ile Ordu Kazası Aşar Memurluğu'na tayin olunmuştur. 12 Mart 1878'de Trabzon Vilayeti Muhasebe Kalemi'ne mülâzemetle devam ettikten sonra 14 Mayıs 1878'de 600 kuruş maaş ile Giresun Kazası Aşar Başkıtabeti'ne tayin olunmuştur. 13 Mart 1879'da 1000 kuruş maaş ile Giresun Ağnam memurluğuna, 27 Eylül 1879'da 600 kuruş maaş ile Ordu ve 8 Kasım 1886'da ise 520 kuruş maaş ile Ünye Kazaları Mal Müdürlükleri'ne nakledilmiştir. 8 Temmuz 1887'de azledilmiştir. 1 Şubat 1888'de 500 kuruş maaş ile Of Kazası Mal

---

²⁰⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 108/123.

Müdürlüğü'ne tayin olunmuştur. 14 Nisan 1888'de maaşı 600 kuruşa çıkarılmış ve 26 Aralık 1889'da aynı aylıkla Tirebolu ve 17 Haziran 1890'da ise 500 kuruş maaş ile Akçaabat Kazaları Mal Müdürlükleri'ne nakledilmiştir. 28 Ekim 1892'de ise 640 kuruş maaşla Ünye Kazası Mal Müdürlüğü'ne atanmıştır. 24 Eylül 1892'de salise rütbesine nail olmuştur.

Süleyman Şevki Efendi, İnebolu Rüsûmat memurluğunda bulunduğu sırada Anderya adındaki tüccarın Rusya'dan getirdiği buğdayın kaydedilmemesinden dolayı azledilmiştir. Devamında yürütülen soruşturmada diğer memurlara sorular sorulmuş ve kendi hissesine düşen 1211 kuruş 10 paranın kendisinden tahsiline karar verilmiştir. Sicil kaydına bir daha Umûr-ı Rüsûmiye'de istihdam olunmaması için not düşülmüştür. Bu bilgiden dolayı Ünye Mal Müdürlüğü'nde bulunduğu esnada memuriyeti tasdik olunmamış ve yerine bir başkası atanmıştır. 15 Nisan 1897 tarihinde Ünye Mal Müdürlüğü'nden ayrılarak 18 Nisan 1899'da 500 kuruş maaşla Akçaabat Mal Müdürlüğü'ne tayin edilmiştir. 13 Temmuz 1903'te maaşıyla Fatsa Kazası Mal Müdürlüğü'ne nakledilmiştir. 27 Temmuz 1903'te Fatsa'da vazifesine başlayarak Teçhizat-ı Askeriye ve Hicaz Demir Yolu evrakı hâsılatından kanuna aykırı harcama yapmasından dolayı 5 Kasım 1904'te azledildiği ve fakat sarf edilen akçenin asker sevkiyatının gecikmesine sebep verilmemesi için harcadığı anlaşılmıştır.²⁰⁶

2.77. Şevki Şevket Efendi

Esnaftan Giresunlu Mustafa Ağa'nın oğludur. 1881'de İstanbul'da doğmuştur. İptidâî Mektebi'nde okuduktan sonra Gülhane Askeri Rüşdiyesi'ne girmiş ancak okulun son sınıf öğrencisiyken mektebin lağvedilmesiyle diploma almadan çıkmıştır. Türkçe yazar.

13 Aralık 1897 20 kuruş maaşla Bahriye Nizam Dairesi Kalemi'ne tayin edilmiştir. Maaşı, 10 Mart 1900'de 10, 7 Kasım 1900'de 40, 8 Şubat 1901'de 30, 4 Eylül 1901'de 20, 12 Şubat 1908'de 10, 2 Temmuz 1908 Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî de yine 10 ve 1 Eylül 1909 tarihinde yapılan 260 kuruşluk zamlarla 400 kuruşa çıkarılmıştır. Memuriyetinin lağvedilmesi üzerine Gayr-i Mamule Ambarı'na

²⁰⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 40/111.

nakledilmiştir. 16 Mayıs 1910'da maaşıyla Tersane Memuriyeti 3. Şubesi'ne ve 29 Eylül 1912'de 600 kuruş maaşla Üçüncü Daire Fabrikalar İnşaat-ı Muhasebe Kalemi'ne nakledilmiştir.²⁰⁷

2.78. Yani Konstantinidi Efendi

Kaptan Lefter Efendi'nin²⁰⁸ oğludur. 1874 senesinde Giresun'da doğmuştur. Rum Sıbyân Mektebi'nde okuduktan sonra Giresun Rüşdiyesi'nde okuyarak diploma almıştır. Türkçe, Fransızca ve Rumca konuşur ve yazar.

13 Kasım 1892 tarihinde 200 kuruş maaş ile Giresun Pasaport Fransızca kâtabi olmuştur.²⁰⁹

---

²⁰⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 170/501.

²⁰⁸ Kaptan Lefter, 1885-1904 yılları arasında Giresun Belediye Başkanlığı yapmış olan Kaptan Yorgi Konstantinidi Paşa'nın kardeşi Yani'nin oğludur. Kaptan Lefter, vefat eden babasının ismini oğlu Yani Konstantinidi'ye vermiştir. Sezai Balcı, *Giresun Rumları ve Gayrimüslim Bir Belediye Başkanı: Kaptan Yorgi Konstantinidi Paşa*, Libra Kitapçılık ve Yayıncılık, İstanbul 2012, s. 125.

²⁰⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 52/127.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞEBİNKARAHİSARLI MEMURLARIN AİLE, EĞİTİM VE MEMURİYET DURUMLARI

3.1. Şebinkarahisarlı Memurların Doğum Tarihleri ve Aile Durumları

Sicil kayıtlarını incelediğimiz 79 Şebinkarahisarlı memurun doğum tarihleri 1819-1893 yılları arasında değişmektedir. Doğum tarihi itibarıyla en erken doğan memur 1819 yılında doğmuş olan Hacı Niyazi Bey²¹⁰ ve son doğan memur ise 1893 yılında doğan Şakir Efendi'dir.²¹¹ Şebinkarahisarlı memurların yedisi II. Mahmut, 20'si Abdülmecit, 28'i Abdülaziz ve 24'ü ise Sultan II. Abdülhamit'in saltanat yıllarında doğmuştur. Memurların kullandıkları unvanlara baktığımızda ise ikisi *bey*, ikisi *ağa* ve diğerleri ise *efendi* unvanını kullanmaktadır. Memurların babalarından 48'i *efendi*, 28'i *ağa* ve ikisi ise *bey* unvanını kullanmaktadır. Ayrıca Agop Efendi'nin babası olan Serkis'in ise hangi unvanı kullandığı kayıtlarda belirtilmemiştir.²¹² Şebinkarahisarlı memurların baba mesleklerine baktığımızda 52'sinin baba meslekleri bilinmektedir. Bunların dışında kalan 27 kişinin ise ne iş yaptıkları kayıtlara yansımamıştır. Şebinkarahisarlı memurların babalarının 17'si devlet memuru (*tahsildar, kâtip, mahkeme azası, tahrirat müdürü, mal müdürü, kethüda, nüfus memuru, hariciye kavası, hademe, kaymakam, naip, mahkeme reisi, defter-i hakani memuru ve müftü*), 10'u esnaf (*sahaf, camcı, tüfekçi, kebabçı, tuğlacı ve aşçı*), beşi çiftçi, üçü asker (*jandarma onbaşı, jandarma çavuşu ve redif binbaşı*) ve diğerleri ise tüccar, imam, Şam Mevlevisi, hatip, bekçi ve Şamdani şehriyarisı gibi meslek gruplarında çalışmışlardır.

Şebinkarahisarlı memurların dördü Ermeni ve biri Rum olmak üzere beşi gayrimüslimdir. Agop Efendi,²¹³ Artin Çerkesyan,²¹⁴ Karabet Fehmi²¹⁵ ve Parunak Küçükyan²¹⁶ Ermeni, Yani Gevanidi Efendi²¹⁷ ise Rum'dur.

---

²¹⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/692.

²¹¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 181/329.

²¹² BOA, DH.SAİD.d, No: 141/241.

²¹³ BOA, DH.SAİD.d, No: 141/241.

²¹⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 5/909.

²¹⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 36/417.

²¹⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 123/229.

²¹⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 112/297.

Şebinkarahisarlı memurların büyük bir çoğunluğu Şebinkarahisar yani o günün ismiyle Karahisar-ı Şarki Sancağı'nın merkezinde doğmuştur. Merkezde doğanların dışında merkeze bağlı köylerde veya değişik kaza ve vilayetlerde de doğan Şebinkarahisarlı memurlar bulunmaktadır. Ahmet Hamdi,²¹⁸ Ahmet Muhtar,²¹⁹ Mehmet Cemal²²⁰ ve Mehmet Tevfik²²¹ Efendiler İstanbul'da, Hasan Tahsin Ağa²²² ile Mehmet Ragıp Bey²²³ Hamidiye Kazası'nda, Parunak Küçükyan²²⁴ ve Recep Efendiler Tamzara'da,²²⁵ Artin Çerkesyan Trabzon'da,²²⁶ Hasan Tevfik Efendi Halep'te,²²⁷ Mehmet Ali Efendi Konya'da,²²⁸ Hüseyin Hamdi Efendi Alucra'da,²²⁹ Ali Ulvi Efendi İskefser'de,²³⁰ Hüseyin Hüsni Efendi Kızılcaviran köyünde,²³¹ Yakup Fahri Efendi Baytarlı köyünde²³² ve Yani Gevanidi Efendi ise Turpçu köyünde doğmuşlardır.²³³

Yine Şebinkarahisarlı memurların bazılarının mensup olduğu sülale isimleri de sicil kayıtlarında bulunmaktadır. Bu sülale isimlerine baktığımızda; İmamzâde, Müftüabdülkerimefendizâde, Tırpanoğlu, Hacıhasanzâde, Müezzinzâde, Hacıahmetzâde, Müftüzâde, Atazâde, Kurtzâde, Piripaşa, Bakıroğlu, Hacıhüseyinzâde, Cağferzâde ve Torunzâde gibi ailelerdir. Memurların sicil kayıtlarını incelediğimizde dikkatimizi çeken diğer bir nokta ise Mehmet Hayri ve Mehmet Zühtü Efendilerin²³⁴ Kaymakamlık görevlerinde bulunmuş olan Ahmet Hamdi Efendi'nin²³⁵ oğulları olmasıdır.

---

²¹⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 118/21.

²¹⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 59/51.

²²⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 61/281.

²²¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 73/229.

²²² BOA, DH.SAİD.d, No: 44/453.

²²³ BOA, DH.SAİD.d, No: 44/209.

²²⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 123/229.

²²⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 69/389.

²²⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 5/909.

²²⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 15/93.

²²⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 42/43.

²²⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 164/387.

²³⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 91/333.

²³¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 21/387.

²³² BOA, DH.SAİD.d, No: 154/141.

²³³ BOA, DH.SAİD.d, No: 112/297.

²³⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 139/141; 100/431.

²³⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 4/440.

Memurun Adı	Doğum Tarihi	Baba Adı	Baba Mesleği
Abdullah Hilmi Efendi	1883	Mehmet Efendi	-
Abdurrahman Rahmi Efendi	1863	Mehmet Haşım Efendi	-
Agop Efendi	1880	Serkis	Esnaf
Ahmet Burhaneddin Efendi	1880	Mehmet Muhlis Şerif Ağa	Jandarma Onbaşı
Ahmet Cevdet Efendi	1888	Rüşdi Efendi	Tahsildar
Ahmet Efendi	1859	Osman Efendi	-
Ahmet Efendi	1874	Ahmet Efendi	-
Ahmet Faik Efendi	1859	Habib Efendi	Kâtip
Ahmet Galip Efendi	1876	Mehmet Vehbi Efendi	Kâtip
Ahmet Hamdi Efendi	1831	Hüseyin Efendi	-
Ahmet Hamdi Efendi	1868	Ali Efendi	Hatip
Ahmet Hamdi Efendi	1882	İbrahim Efendi	Sahaf
Ahmet Haşım Efendi	1885	Mehmet Hamdi Ağa	Çiftçi
Ahmet Kazım Efendi	1878	Tahir Ağa	Çiftçi
Ahmet Muhtar Efendi	1867	Mehmet Nuri Efendi	Ulemâ
Ahmet Ragıp Efendi	1877	Mehmet Sadık Efendi	-
Ahmet Tevfik Efendi	1874	Hasan Efendi	İmam
Ali Galip Efendi	1874	Abdullah Efendi	Kâtip
Ali Ratip Efendi	1839	Mehmet Ağa	-
Ali Rıza Efendi	1871	Mehmet Salih Efendi	-
Ali Ulvi Efendi	1857	Halil Efendi	-
Âlim Efendi	1879	Tevfik Efendi	Mahkeme Azası
Arif Hikmet Efendi	1887	Mehmet Hayri Efendi	Tahsilât Müfettişi
Artin Çerkesyan Efendi	1847	Agya Ağa	Tüccar
Bekir Sıtkı Efendi	1844	Mehmet Ağa	-
Esat Muhlis Efendi	1845	Enveri Efendi	Tahrirat Müdürü
Hacı Halil Efendi	1855	Hasan Ağa	-
Hacı Niyazi Bey	1819	Hasan Bey	-
Hafız Mahmut Rıza Efendi	1862	Hacı Ali Efendi	Camei
Halil Rifat Efendi	1885	Hüseyin Tahsin Efendi	Mal Müdürü
Hasan Efendi	1836	Mustafa Ağa	-
Hasan Hilmi Efendi	1832	Ali Efendi	-
Hasan Tahsin Ağa	1834	Zeynelabidin Ağa	-
Hasan Tevfik Efendi	1826	Ömer Ağa	-
Hürrem Efendi	1879	Mehmet Ağa	Semerci
Hüseyin Ağa	1871	Ahmet Ağa	Çiftçi
Hüseyin Hamdi Efendi	1869	Süleyman Sabri Efendi	Nüfus Memuru
Hüseyin Hüsnü Efendi	1868	Halil Ağa	Kavas
Hüseyin Hüsnü Efendi	1854	Bekir Efendi	Mabeyn-i Hümayun Hademesi
Hüseyin Tahsin Efendi	1873	Ömer Ağa	Esnaf
Karabet Fehmi Efendi	1849	Artin Efendi	-
Mehmet Adil Efendi	1882	Mehmet Şerif Ağa	Jandarma Onbaşı
Mehmet Ali Efendi	1856	Ali Ağa	Tüfenkçi
Mehmet Ali Efendi	1882	Recep Ağa	Esnaf
Mehmet Asım Efendi	1862	Ömer Efendi	-
Mehmet Cemal Efendi	1863	Halil Efendi	Kebapçı
Mehmet Esat Efendi	1842	Mehmet Tufan Ağa	-
Mehmet Hayri Efendi	1876	Ahmet Hamdi Efendi	Kaymakam
Mehmet Hayrullah Efendi	1890	Mehmet Tevfik Efendi	Mal Müdürü
Mehmet Münip Efendi	1851	Mehmet Ağa	-
Mehmet Nazif Efendi	1854	Hacı Abdullah Efendi	Esnaf
Mehmet Ragıp Bey	1869	Hacı Salih Efendi	Şamdani-i Hazret-i Şehriyari
Mehmet Rahmi Efendi	1879	Hacı Yusuf Ziya Efendi	Redif Binbaşı
Mehmet Rasim Efendi	1886	Hasan Tahsin Efendi	Kâtip
Mehmet Rıza Efendi	1857	Hüseyin Efendi	Defter-i Hakani Memuru
Mehmet Rıza Efendi	1871	Mehmet Enveri Efendi	Tahrirat Müdürü
Mehmet Sami Efendi	1866	Hacı Mehmet Efendi	Tüccar
Mehmet Şerif Efendi	1882	Avşar Mehmet Efendi	Jandarma Çavuşu
Mehmet Talat Efendi	1882	Mehmet Efendi	Naip
Mehmet Tevfik Efendi	1868	Hacı Mehmet Ağa	Tuğlacı
Mehmet Tevfik Efendi	1888	Mehmet Efendi	Çiftçi
Mehmet Zikri Efendi	1881	Mehmet Ağa	Çiftçi

Mehmet Zühtü Efendi	1857	Ahmet Hamdi Efendi ²³⁶	Kaymakam
Mehmet Zühtü Efendi	1872	Mehmet Ağa	-
Mehmet Zühtü Efendi	1873	Mustafa Ağa	-
Mustafa Asım Efendi	1847	Mehmet Hamdi Efendi	Naip
Mustafa Celal Efendi	1853	Abdi Efendi	Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi Reisi
Mustafa Efendi	1849	Ali Efendi	-
Mustafa Kazım Efendi	1881	Abdülkerim Efendi	Müftü
Mustafa Nayap Efendi	1854	Hüseyin Ağa	Haffaf
Osman Efendi	1862	Abdurrahman Ağa	Çiftçi
Ömer Adil Efendi	1875	Mehmet Arif Efendi	Kâtip
Parunak Küçükyan Efendi	1869	Abraham Efendi	Nahiye Müdürü
Recep Efendi	1871	Mahmut Ağa	-
Salih Lütfi Efendi	1867	Hacı Mehmet Ağa	Aşçı
Şakir Efendi	1893	Ali Ağa	Mahalle Bekçisi
Yakup Fahri Efendi	1880	Salih Efendi	-
Yani Gevanidi Efendi	1872	Todor Gevanidi Efendi	-
Yusuf Efendi	1840	Mehmet Bey	-

Tablo 4: Şebinkarahisarlı Memurların Doğum Tarihleri ve Aile Durumları

3.2. Şebinkarahisarlı Memurların Eğitim Durumları

Şebinkarahisarlı memurların eğitim durumlarıyla ilgili sicil kayıtlarında ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır. İlk, orta ve yüksek öğrenimlerinin yanında bildikleri dillerle ilgili bilgiler de verilmiştir. 79 memurdan sadece dokuzunun ilköğrenimiyle ilgili bilgi verilmemiştir. Memurların çoğu sıbyan/iptidaî/millet mektebine devam etmiştir. Bunun dışında Mehmet Ragıp Bey, Enderûn-ı Hümâyûn Mektebi'nde;²³⁷ Şakir Efendi, Nişantaşı Teşvikiye'de açılmış olan Hamidiye Mektebi'nde²³⁸ ve Agop Efendi ise *muallim-i mahsus* olarak adlandırılan özel hocadan²³⁹ ilköğrenimini almıştır. Ayrıca Hacı Niyazi Bey'in hangi okullara gittiği hakkında bilgi olmamakla birlikte İstanbul ve Mısır'da eğitim gördüğünden bahsedilmiştir.²⁴⁰ İlköğrenimini tamamlayanlardan 13'ü öğrenimine devam etmemiştir. İlk mekteplerde okutulan dersler için, *mukaddime-i ulûm*,²⁴¹ *mukaddime-i ulûm-ı diniye*,²⁴² *ulûm-ı diniye*,²⁴³ *mebadi-i ulûm*²⁴⁴ ve *esas-ı İslâmiyet olan mukaddime-i ulûm-ı diniye*,²⁴⁵ gibi ifadeler kullanılmıştır.

²³⁶ Ahmet Hamdi Efendi'nin sicil dosyası da incelediğimiz kayıtlar içinde bulunmaktadır. Bkz. BOA, DH.SAİD.d, No: 4/440.

²³⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 44/209.

²³⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 181/329.

²³⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 141/241.

²⁴⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/692.

²⁴¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 98/321; 163/193; 163/319; 163/357; 154/431; 163/411; 165/19; 181/151.

²⁴² BOA, DH.SAİD.d, No: 78/483; 91/333; 103/419; 165/415.

²⁴³ BOA, DH.SAİD.d, No: 99/321; 118/21.

²⁴⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 4/440; 67/251.

²⁴⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 36/59; 44/355; 49/227; 137/87

Şebinkarahisarlı memurların 56'sının ortaöğrenimi hakkında bilgiler mevcutken 23 kişinin ortaöğrenimi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Ortaöğrenime devam edenlerden 34'ü Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'ne devam etmiştir. Diğer memurlardan Ahmet Hamdi Efendi, Koca Mustafa Paşa Askerî Rüşdiyesi'ne;²⁴⁶ Ahmet Muhtar Efendi, Kaptan İbrahim Paşa Rüşdiyesi'ne;²⁴⁷ Ali Ratip, Hüseyin Hüsni ve Şakir Efendiler, Beşiktaş Rüşdiyesi'ne;²⁴⁸ Arif Hikmet Efendi, Koyulhisar Rüşdiyesi'ne;²⁴⁹ Mehmet Ali Efendi, Konya Rüşdiyesi'ne;²⁵⁰ Mehmet Ali Efendi, Soğukçeşme Rüşdiyesi'ne;²⁵¹ Mehmet Cemal Efendi, Sütluçe Rüşdiyesi'ne;²⁵² Mehmet Zikri Efendi, Beyazıt Rüşdiyesi'ne;²⁵³ Osman Efendi, İstanbul Rüşdiyesi'ne;²⁵⁴ Mustafa Celal Efendi, Sivas Rüşdiyesi'ne;²⁵⁵ Mehmet Tevfik Efendi, Kasımpaşa'daki Bahriye Askeri Rüşdiyesi'ne;²⁵⁶ Ahmet Tevfik Efendi, Darüşşafaka Mektebi'ne;²⁵⁷ Hasan Tevfik Efendi, Mısır'daki Kasr-ı Ali Mektebi'ne²⁵⁸ ve Yani Gevanidi Efendi ise Fener-Rum Mektebi'ne devam etmiştir.²⁵⁹

Muallim-i mahsus yani özel hocadan ders alanlar ise Ahmet Hamdi, Esat Muhlis, Hüseyin Hüsni, Mustafa Celal (Sivas Rüşdiyesi'nden sonra), Mehmet Rıza ve Mehmet Zühtü Efendilerdir.²⁶⁰ Bu okullara devam eden Şebinkarahisarlı memurlar Arapça, Farsça, coğrafya, fenn-i hesap derslerini okuduktan sonra divani, rika ve sülüs hatları eğitimi de almışlardır. Özel hocadan ders alanlar ise Arapça'dan *İzhar*, Farsça'dan *Gülistan*, coğrafya, *Hafız Şirazi Divanı*, hesap, *Tasavvurat*, *Tasdikat* ve *Hoca Hafız Divanı* okumuşlardır. Okullarındaki öğreniminde üstün başarı gösteren memurlar da olmuştur. Bunlardan en başarılı olanı Karahisar

²⁴⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 118/21.

²⁴⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 59/51.

²⁴⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 49/227; 168/299; 181/329.

²⁴⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 162/357.

²⁵⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 42/43.

²⁵¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 114/247.

²⁵² BOA, DH.SAİD.d, No: 61/281.

²⁵³ BOA, DH.SAİD.d, No: 149/403.

²⁵⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 21/453.

²⁵⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 76/383.

²⁵⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 73/229.

²⁵⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 98/321.

²⁵⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 15/93.

²⁵⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 112/297.

²⁶⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 4/440; 21/387; 36/59; 67/251; 76/383; 100/431.

Rüşdiyesi'ni birincilikle bitiren Ali Galip Efendi'dir.²⁶¹ Yine Şakir Efendi Beşiktaş Rüşdiyesi'nden ve Mehmet Zühtü Efendi Karahisar Rüşdiyesi'nden pekiyi (*aliyyülâlâ*),²⁶² Ahmet Cevdet ve Mehmet Rasim Efendiler Karahisar Rüşdiyesi'nden iyi (*âlâ*) derecelerde diploma almışlardır.²⁶³

Rüşdiye Mektepleri'nden mezun olanlardan bazıları o günün liseleri olan idadilere devam etmişlerdir. Şebinkarahisarlı memurlardan Mehmet Hayrullah Efendi, Sivas İdadisi'ne;²⁶⁴ Şakir Efendi, Kabataş İdadisi'ne;²⁶⁵ Yani Gevanidi Efendi, Mekteb-i Mülkiye'nin idadi kısmına²⁶⁶ ve Âlim Efendi ise Tophane-i Amire'nin İdadi-i Sanayi Mektebi'ne devam etmişlerdir.²⁶⁷ Bunların içinde okulunda başarılı olan Sivas İdadisi'ne devam ederek iyi (*âlâ*) derecede diploma alan Mehmet Hayrullah Efendi'dir.²⁶⁸ Âlim Efendi ise okul hayatı devam ederken Sanayi ve Yunan Muharebe Madalyalarına nail olmuştur.²⁶⁹

Şebinkarahisarlı memurların yükseköğrenimlerine baktığımızda ise 8 memurun medreseye devam ettiğini görmekteyiz. Medreseye devam edenlerden Mehmet Tevfik Efendi, Beşiktaş Sinan Paşa Medresesi'ne;²⁷⁰ Hafız Mehmet Rıza Efendi, Karahisar-ı Şarki ve Uşak Medreseleri'ne²⁷¹ ve diğerleri ise Şebinkarahisar'da medreseye devam etmişlerdir. Agop ve Mehmet Hayrullah Efendiler Darülfünun Tıp Fakültesi'ne devam ederek doktorluk diplomalarını almışlardır.²⁷² Yine Ahmet Hamdi, Efendi Mekteb-i Mülkiye'ye²⁷³ ve Hasan Tevfik Efendi ise Şam Harbiye Mektebi'ne²⁷⁴ devam etmişlerdir. Ayrıca bunların yanında mesleki eğitim alanlarda olmuştur. Askeriyeye kâtip yetiştirmek amacıyla kurulan Menşe-i Küttâb-ı Askerî okulunda Ahmet Hamdi, Ahmet Muhtar ve Mehmet Tevfik

---

²⁶¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 137/87.

²⁶² BOA, DH.SAİD.d, No: 162/263; 181/329.

²⁶³ BOA, DH.SAİD.d, No: 159/333; 162/337.

²⁶⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/212.

²⁶⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 181/329.

²⁶⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 112/297.

²⁶⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 154/425.

²⁶⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/212.

²⁶⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 154/425.

²⁷⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 193/241.

²⁷¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 78/483.

²⁷² BOA, DH.SAİD.d, No: 141/24; 185/212.

²⁷³ BOA, DH.SAİD.d, No: 81/237; 180/127.

²⁷⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 15/93.

Efendiler eğitim almışlardır.²⁷⁵ Bir başka meslek okuluna giden ise İstanbul Polis Mektebi'ne devam ederek âlâ derecede diploma alan Hürrem Efendi'ydi.²⁷⁶

Memurun Adı	İlköğretim	Ortaöğretim	Yüksek/Mesleki Öğretim
Abdullah Hilmi Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Abdurrahman Rahmi Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Agop Efendi	Muallim-i Mahsus	-	Mekteb-i Tıbbiye
Ahmet Burhaneddin Efendi	İptidaî	-	-
Ahmet Cevdet Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Ahmet Efendi	İptidaî	-	-
Ahmet Efendi	Sıbyan	-	-
Ahmet Faik Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ahmet Galip Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ahmet Hamdi Efendi	Sıbyan	Muallim-i Mahsus	-
Ahmet Hamdi Efendi	-	-	Mekteb-i Mülkiye
Ahmet Hamdi Efendi	İptidaî	Askerî Rüşdiye	Menşe-i Küttâb-ı Askerî
Ahmet Haşim Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ahmet Kazım Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ahmet Muhtar Efendi	İptidaî	Rüşdiye	Menşe-i Küttâb-ı Askerî
Ahmet Ragıp Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ahmet Tevfik Efendi	Sıbyan	Darüşşafaka	-
Ali Galip Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ali Ratip Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ali Rıza Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ali Ulvi Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Âlim Efendi	-	Tophane-i Amire İdadi-i Sanayi Mektebi	-
Arif Hikmet Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Artin Çerkesyan Efendi	Ermeni Mektebi	-	-
Bekir Sıtkı Efendi	Sıbyan	-	Medrese
Esat Muhlis Efendi	Sıbyan	Muallim-i Mahsus	-
Hacı Halil Efendi	Sıbyan	-	-
Hacı Niyazi Bey	-	-	-
Hafız Mahmut Rıza Efendi	Sıbyan	-	Karahisar ve Uşak Medreseleri
Halil Rifat Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Hasan Efendi	Sıbyan	-	-
Hasan Hilmi Efendi	Sıbyan	-	-
Hasan Tahsin Ağa	Sıbyan	-	-
Hasan Tevfik Efendi	-	Mısır Kasr-ı Ali Mektebi	Şam Mekteb-i Fünûn-ı Harbiye
Hürrem Efendi	İptidaî	Rüşdiye	İstanbul Polis Mektebi
Hüseyin Ağa	İptidaî	-	-
Hüseyin Hamdi Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Hüseyin Hüsnü Efendi	Sıbyan	Muallim-i Mahsus	-
Hüseyin Hüsnü Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Hüseyin Tahsin Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Karabet Fehmi Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Mehmet Adil Efendi	-	Rüşdiye	-
Mehmet Ali Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	Medrese
Mehmet Ali Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Asım Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Cemal Efendi	-	Rüşdiye	-
Mehmet Esat Efendi	Sıbyan	-	-
Mehmet Hayri Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Hayrullah Efendi	-	Sivas İdadisi	Darülfünun Tıp Fakültesi
Mehmet Münip Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Nazif Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Mehmet Ragıp Bey	Enderun-ı	-	-

²⁷⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 59/51; 73/ 229; 118/21.

²⁷⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 182/203.

	Hümayun Mektebi		
Mehmet Rahmi Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Rasim Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Rıza Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Rıza Efendi	Sıbyan	Rüşdiye ve Muallim-i Mahsus	-
Mehmet Sami Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Mehmet Şerif Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Talat Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Mehmet Tevfik Efendi	Sıbyan	Askerî Rüşdiye	Menşe-i Küttâb-ı Askerî
Mehmet Tevfik Efendi	-	-	Beşiktaş Sinan Paşa Medresesi
Mehmet Zikri Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Mehmet Zühtü Efendi	İptidaî	Rüşdiye ve Muallim-i Mahsus	-
Mehmet Zühtü Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Mehmet Zühtü Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Mustafa Asım Efendi	-	Rüşdiye	-
Mustafa Celal Efendi	Sıbyan	Rüşdiye ve Muallim-i Mahsus	-
Mustafa Efendi	İptidaî	-	-
Mustafa Kazım Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	Medrese
Mustafa Nayap Efendi	Sıbyan	-	Medrese
Osman Efendi	Sıbyan	Rüşdiye	-
Ömer Adil Efendi	-	Rüşdiye	-
Paranak Küçükyan Efendi	Ermeni Mektebi	-	-
Recep Efendi	Sıbyan	-	-
Salih Lütfi Efendi	İptidaî	Rüşdiye	-
Şakir Efendi	Hamidiye Mektebi	Rüşdiye ve İdadi	-
Yakup Fahri Efendi	Sıbyan	-	Medrese
Yani Gevanidi Efendi	İptidaî	Fener-Rum Mektebi ve Mektebi Mülkiye (İdadi kısmı)	-
Yusuf Efendi	Sıbyan	-	Medrese

Tablo 5: Şebinkarahisarlı Memurların Eğitim Durumları

Sicil kayıtlarında memurların bildiği yabancı diller için; *tekellüm ve kitabet eylediği, aşına idüğü, kitabet eylediği, okuryazar ve tefehhüm eder* gibi ifadeler kullanılmıştır. Türkçe dışında yabancı dil bilen memur sayısı 16'dır. Rumca, Arapça, Latince ve Bulgarca bilen Yani Gevanidi Efendi memurlar arasında en çok dil bilen kişidir.²⁷⁷ Yani Gevanidi Efendi'nin dışında üç kişi Arapça-Farsça, üç kişi sadece Arapça, iki kişi sadece Ermenice, iki kişi sadece Fransızca, bir kişi Arapça-Çerkezce, bir kişi Ermenice-Fransızca-Rumca, bir kişi Fransızca-İtalyanca-Ermenice, bir kişi Fransızca-Ermenice ve bir kişi de sadece Rumca bilmektedir.

3.3. Şebinkarahisarlı Memurların Memuriyet Durumları

Şebinkarahisarlı memurların devlet hizmetinde bulunduğu yıllar Abdülmecit, Abdülaziz, II. Abdülhamit ve V. Mehmet Reşat dönemlerine denk gelmektedir. Memurların işe giriş yaşları 11 ile 49 arasında değişmektedir. 11 yaşında işe başlayan

²⁷⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 112/297.

Mustafa Celal Efendi en erken,²⁷⁸ 49 yaşında işe başlayan Mehmet Nazif Efendi ise en geç memuriyete başlayandır.²⁷⁹ Şebinkarahisarlı memurların 32'si Şebinkarahisar yani o günün adıyla *Karahisar-ı Şarki*'de iş hayatlarına başlamışlardır. Bunların dışında kalan memurlar ise Akşehir, Alucra, Aziziye, Gedus (Gediz), Çekmece-i Sagir (Küçükçekmece), İstanbul, Halep, Hamidiye, İzmir, Karaman, Kırkağaç, Konya, Koyulhisar, Sungurlu, Suşehri, Sivas ve Şam gibi yerlerde iş hayatlarına başlamışlardır. Şebinkarahisar'da işe başlayanların çalıştıkları birimler ise Karahisar-ı Şarki Mahkemesi, Meclis İdaresi, Muhasebe, Tahrirat, Tapu, Hapishane İdaresi kâtiplikleriyle ve Ziraat Bankası gibi yerlerdir. Şebinkarahisarlı memurlar memuriyetleri çoğunlukla Şebinkarahisar merkez olmak üzere Osmanlı Devleti'nin değişik vilayet, sancak, kaza ve nahiyelerinde memuriyet hayatlarını geçirmişlerdir. Memurlar içerisinde Osmanlı coğrafyasında Antakya, Baba-yı Atik, Bab-ı Cubul (Halep), Bulanık, Çorlu, Elbistan, Gabele,²⁸⁰ Gümülcine, Haçin, Hayrabolu, İhlevne,²⁸¹ Karaisalı,²⁸² Kilis, Lüleburgaz, Menbiç, Osmaniye, Payas, Prod,²⁸³ Sungurlu, Tarsus ve Zeytun gibi 21 değişik yerde görevde bulunan Ahmet Hamdi Efendi en çok yer değiştiren memur konumundadır.²⁸⁴ Bunun yanında sadece başladığı yerde memuriyet hayatına devam etmiş 13 memur bulunmaktadır.

Memurların 29'u memuriyete mülâzemeten yani stajyer olarak başlamışlardır. Görevlerine maaşla başlayanların maaşları 25 ile 800 kuruş arasında değişmektedir. En düşük maaşla başlayanlar Abdullah Hilmi ve Ahmet Burhaneddin Efendilerdi.²⁸⁵ Alucra Belediye Tabibi olan Mehmet Hayrullah Efendi ise işine 800 kuruş maaşla başladığından görevine en yüksek maaşla başlayan memurdur.²⁸⁶ 8 memurun ise göreve başlamalarıyla ilgili *bilâ maaş, müdâvemetle* gibi ifadeler kullanılmıştır.

Şebinkarahisarlı memurların görevini layıkıyla yerine getirdiği kayıtlarda yer alan *hüsn-i hal ve liyakati tasdik edilmiştir,*²⁸⁷ *ifa-yı vazife etmekte,*²⁸⁸ *umur-ı*

²⁷⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 76/383.

²⁷⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 162/342.

²⁸⁰ Bosnahersek, Porçtel. Akbaya, a.g.e, s. 57.

²⁸¹ Bosna, Travnik (Livno). Akbaya, a.g.e, s. 17.

²⁸² Adana'nın Çeçeli ilçesidir. Akbaya, a.g.e, s. 90.

²⁸³ Prod/Brod; Bosna Derbent. Akbaya, a.g.e, s. 26.

²⁸⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 4/440.

²⁸⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 165/19; 127/177.

²⁸⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/212.

²⁸⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 162/337.

memuresini hüsn-i ifaya say olduğu,²⁸⁹ hizmet ve gayreti tasdik edilmiştir,²⁹⁰ ifa-yı hüsn-i hizmet eylediği²⁹¹ ve hizmetine devam ve gayreti tasdik kılınmıştır²⁹² ifadelerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca görevinde üstün başarı gösterenler nişan ve madalyalarla ödüllendirilmişlerdir. Nikelden yapılmış olan Hamidiye Hicaz Demir Yolu Madalyası'ndan Ali Ratip, Mehmet Ali ve Mustafa Celal Efendilere takdim edilmiştir.²⁹³ Bunun yanında Mustafa Celal²⁹⁴ ve Mehmet Zühtü Efendilere Yunan Muharebe,²⁹⁵ Hürrem ve Yani Gevanidi Efendilere Gümüş Liyakat²⁹⁶ ve Mehmet Ali Efendi'ye Gümüş İmtiyaz²⁹⁷ madalyaları verilmiştir. Takdim edilen nişanlara baktığımızda ise; Ahmet (Osman oğlu), Ahmet Hamdi (Hüseyin oğlu), Artin Çerkesyan, Hüseyin Hüsnü ve Mehmet Tevfik Efendiler dördüncü rütbeden Mecidî,²⁹⁸ Ahmet Hamdi (İbrahim oğlu), Ali Ulvi ve Hasan Efendiler beşinci rütbeden Mecidî,²⁹⁹ Hacı Niyazi Bey üçüncü rütbeden Mecidî ve dördüncü rütbeden Osmanî³⁰⁰ ve Mehmet Ali Efendi ise dördüncü rütbeden Osmanî üçüncü ve beşinci rütbeden Mecidî nişanlarına³⁰¹ nail olmuşlardır.

3.3.1. Şebinkarahisarlı Memurların İşledikleri Suçlar ve Aldıkları Cezalar

Sicill-i ahvâl kayıtlarından memurların gösterdikleri başarıların yanında görevini suiistimal edenlerinde neden ve ne gerekçe ile görevini kötüye kullandıklarının ve yapılan araştırmalar sonucunda nasıl ceza aldıkları hakkında bilgi sahibi olabilmekteyiz. Bunların birincisi Ahmet Hamdi Efendidir. Varto Kaymakamı iken aşar ihalelerinde yolsuzluk yapmak, zimmetine para geçirmek gibi birçok usulsüzlükleri ortaya çıkmışsa da sadece kınama cezası almıştır.³⁰² Ahmet Tevfik

²⁸⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 99/321; 162/263; 181/329.

²⁸⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 180/127.

²⁹⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 49/227.

²⁹¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 15/111; 76/383; 91/333.

²⁹² BOA, DH.SAİD.d, No: 178/500; 193/489.

²⁹³ BOA, DH.SAİD.d, No: 42/43; 49/227; 76/383.

²⁹⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 76/383.

²⁹⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 192/169.

²⁹⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 112/297; 182/203.

²⁹⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 42/43.

²⁹⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 4/440; 5/909; 21/387; 73/229; 99/321.

²⁹⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 67/73; 91/333; 118/21.

³⁰⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/692.

³⁰¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 42/43.

³⁰² BOA, DH.SAİD.d, No: 81/237;180/127.

Efendi ise İzmir Telgraf ve Posta Merkezi Muharebât-ı Ecnebiye memurluğunda bulunduğu sırada bir telgrafın adresini yanlış yazmasından dolayı uyarılmıştır.³⁰³ Yanya'da bulunan Hafız Mahmut Rıza Efendi Zagor Nahiyesi'nin emlak ve arazisini deftere kaydetmediği ve halktan da masraf adıyla para topladığından dolayı işten elçektirilmiş ve yapılan soruşturma neticesinde de görevinden alınmıştır.³⁰⁴ Bir başka görevini suiistimal eden kişi ise Zor Telgraf ve Posta Merkezi'ndeki memurluğunda uygunsuz hareketlerinden dolayı şikâyetlerin artmasıyla görevinden alınan Mehmet Rahmi Efendi'ydı. Mehmet Rahmi Efendi, Zor'daki görevinden azledilmesinden sonra Erzincan Telgraf ve Posta Merkezi'ne memur olmuştur. Erzincan'dan Gümüşhane'ye gidecek olan bir postanın tehirine sebep olduğundan kınama cezası almıştır.³⁰⁵ Son olarak Abdullah Hilmi Efendi ise Karahisar-ı Şarki -Şebinkarahisar-Muhasebe Kaleminden bir gayrimenkulün ihalesinde usulsüzlük yaptığı için 1906 yılında azledilmiştir. Azledildikten 16 ay sonra Alucra Kazası Bidayet Mahkemesi ikinci kâtipliğine atanmıştır.³⁰⁶

Memurun Adı	Memuriyete Giriş Yaşı	İlk Memuriyeti	İlk Maaşı	Son Memuriyeti
Abdullah Hilmi Efendi	15	Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemî	25	Karahisar-ı Şarki Evkâf Kâtipliği Vekâleti
Abdurrahman Rahmi Efendi	31	Karahisar-ı Şarki Hapishanesi Ser Gardiyanı	350	Küçükvıran Nahiyesi Müdüriyeti
Agop Efendi	26	Palanka (Kosova) Belediye Tabibi	600	Gevgili Kazası Tabibi
Ahmet Burhaneddin Efendi	16	Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemî Evrak mukkayidliği	25	Karahisar-ı Şarki Sandık Emîni
Ahmet Cevdet Efendi	14	Koyulhisar Kazası Bidayet Mahkemesi Kalemî	Mülâzemeten	Karahisar-ı Şarki Nafia Komisyonu Kâtipliği
Ahmet Efendi	21	Birinci Daire Belediye Tanzifat Memuru	400	Birinci Daire Belediye Tanzifat Seyyar Memuru
Ahmet Efendi	34	Karahisar-ı Şarki Tahsildarı	200	Karahisar-ı Şarki Tahsildarı
Ahmet Faik Efendi	21	Akşehirabat Duhân Fabrikası Memuru	300	Dokuzuncu Daire Süvari Tahsildarı
Ahmet Galip Efendi	30	Hamidiye Ziraat Bankası Muhasebe Kalemî	Mülâzemeten	İkinci Daire Piyade Tahsildarı
Ahmet Hamdi Efendi	23	Karahisar-ı Şarki Tahrirat ve Muhasebe Kalemleri	Mülâzemeten	Menbiç Kaymakamı
Ahmet Hamdi Efendi	26	Sivas Maiyyet Memuru	500	Varto Kaymakamı
Ahmet Hamdi Efendi	19	Muhasebat-ı Umumiye Dairesi Mülazımı	80	Levazımat-ı Umumiye Dairesi Dördüncü İnşaat ve Tamirat Şubesi
Ahmet Haşim Efendi	19	Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemî Evrak Mukayyidi Yardımcısı	30	Süvari Tahsildarı

³⁰³ BOA, DH.SAİD.d, No: 98/321.

³⁰⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 78/483.

³⁰⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/25.

³⁰⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 165/19.

Ahmet Kazım Efendi	29	Karahisar-1 Şarki Sekizinci Daire Süvari Tahsildarı	300	Karahisar-1 Şarki Sekizince daire süvari tahsildarı
Ahmet Muhtar Efendi	15	Piyade Dairesi Tahrirat Kalemi	80	Maltepe Hastanesi Başkâtibi
Ahmet Ragıp Efendi	30	Karahisar-1 Şarki Mahkemesi	Mülâzemeten	Karahisar-1 Şarki Müfredat Kâtipliği
Ahmet Tevfik Efendi	23	İzmir Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberat-1 Ecnebiye Memuru	400	Muğla Telgraf ve Posta Merkezi Müdürü
Ali Galip Efendi	15	Karahisar-1 Şarki Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülâzemeten	Alucra Vergi Kâtibi
Ali Ratip Efendi	19	Beşiktaş Saray-1 Hümâyûnu Bekçisi	-	Evkâf-1 Hümâyûnu Hazinesi Evrak Odası
Ali Rıza Efendi	21	Karahisar-1 Şarki Bidayet Mahkemesi Kalemi	Mülâzemeten	Alucra Bidayet Mahkemesi İkinci Kâtibi
Ali Ulvi Efendi	27	Karaman Telgraf Merkezi Muhabere Memuru	380	Kızılkilise Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti
Âlim Efendi	29	Karahisar-1 Şarki Tahsilât-1 Müfredat Kitabeti	200	Karahisar-1 Şarki Tahsilât-1 Müfredat Kitabeti
Arif Hikmet Efendi	19	Aziziye Gedus Kazaları Telgraf Şakirtliği	Mülâzemeten	Alucra Birinci daire süvari tahsildarı
Artin Çerkesyan Efendi	18	Trabzon-Erzurum Tariki Tercümanlık, Musahiblik ve Ressamlığı	400	İstanbul- Selanik Demir Yolu Heyet-i Fenniyesi
Bekir Sıtkı Efendi	27	Karahisar-1 Şarki Seyyar Messah Kâtibi	250	Karahisar-1 Şarki Sancağı Nüfus Memuru
Esat Muhlis Efendi	14	Karahisar-1 Şarki Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Alucra Aşar ve Ağnam Memuru
Hacı Halil Efendi	15	Defter-i Hakani Nazırı Ali Rıza Paşa'nın yardımcısı	-	Defter-i Hakani Nezareti Kapı Çukadarı
Hacı Niyazi Bey	21	Tersane-i Amire'nin Rasathane Başkâtibi	500	Haremeyn-i Muhteremeyn Komisyonu Azası
Hafız Mahmut Rıza Efendi	33	Hazine-i Celile Tahrir ve Vergi İdare-i Umumiyesi	Mülâzemeten	Aydın Tadilat-1 Umumiye Dördüncü Fırka Başkâtipliği
Halil Rıfat Efendi	18	Karahisar-1 Şarki Muhasebe Kalemi	Mülâzemeten	Suşehri Kazası Tahsilât Müfredat Kâtibi
Hasan Efendi	24	Refet Kadınefendi Hizmetçisi	-	Saray-1 Hümâyûn Debboy İdaresi
Hasan Hilmi Efendi	25	Karahisar-1 Şarki Meclis İdaresi	-	Bargiri Kazası Kaymakamı
Hasan Tahsin Ağa	38	Evkâf-1 Hümâyûn Hazinesi Mühimme Kapı Çukadarı	350	Evkâf-1 Hümâyûn Hazinesi Mühimme Kapı Çukadarı
Hasan Tevfik Efendi	22	Şam Nüfus Kâtibi	300	Tablusşam Sancağı Aşar Memuru
Hürrem Efendi	24	İstanbul Polis Neferi	300	Kastamonu Komiser Muavini
Hüseyin Ağa	16	Adile Sultan'ın Saray Kilercisi	-	Beşiktaş Mutfak Kilercisi
Hüseyin Hamdi Efendi	33	Alucra İkinci Daire Piyade Tahsildarı	300	Alucra İkinci Daire Piyade Tahsildarı
Hüseyin Hüsnü Efendi	18	Dâhiliye Nezareti Nüfus-1 Umumiye Kalemi	Mülâzemeten	Sekizinci ve Dokuzuncu Daireler tahrir-i nüfus müfettişi
Hüseyin Hüsnü Efendi	22	Maliye Düyûn-1 Umumiye İdaresi Bedelat Kalemi	Mülâzemeten	Yoklama Kalemi
Hüseyin Tahsin Efendi	18	Dersaadet Telgrafhanesi	Mülâzemeten	Karahisar-1 Şarki Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuru
Karabet Fehmi Efendi	16	Karahisar-1 Şarki Muhasebe ve Tahrirat Kalemleri	Mülâzemeten	Hazine-i Celile Kuyud Kalemi

Mehmet Adil Efendi	18	Karahisar-1 Şarki Muhasebe Kalemi	Mülâzemeten	Tahsil-i Müfredat Kâtibi
Mehmet Ali Efendi	17	Konya Mektubi Kalemi	Mülâzemeten	Konya Mektupçusu Vekâleti
Mehmet Ali Efendi	20	İstanbul Telgraf Merkezi Tahsilât Odası	100	İstanbul Telgraf Merkezi Tahsilât Odası
Mehmet Asım Efendi	40	Suşehri Dokuzuncu Daire Süvari Tahsildarı	300	Suşehri Dokuzuncu Daire Süvari Tahsildarı
Mehmet Cemal Efendi	16	Kırkağaç Fişenkhanesi İmalîye Yoklamacısı	250	Tuz Nezareti Tahrirat Kalemi Evrak Memuru
Mehmet Esat Efendi	18	İstabl-ı Amire Hademesi	40	Sultan Vahideddin'in Lalası
Mehmet Hayri Efendi	17	Karahisar-1 Şarki Bidayet Mahkemesi Kalemi	Mülâzemeten	Alucra Bidayet Mahkemesi İkinci Kâtibi
Mehmet Hayrullah Efendi	22	Alucra Belediye Tabibi	800	Alucra Belediye Tabibi
Mehmet Münip Efendi	17	Karahisar-1 Şarki Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Koyulhisar Aşarı İkinci Kâtibi
Mehmet Nazif Efendi	49	Alucra Üçüncü Daire Tahsildarı	300	Koyulhisar İkinci Daire Piyade Tahsildarı
Mehmet Ragıp Bey	22	Rüsûmât Emanet-i Celilesi Tamirat Müdürü Kâtibi	500	İstanbul Gümrükleri Müfettişi
Mehmet Rahmi Efendi	19	Karahisar-1 Şarki Tahrirat Kalemi Mübeyyizliği	27	Erzincan Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti
Mehmet Rasim Efendi	20	Halep Telgraf Merkezi Muhabere Memuru	Mülâzemeten	Halep Telgraf Merkezi Muhabere Memuru
Mehmet Rıza Efendi	19	Karahisar-1 Şarki Tahrir ve Vergi Kalemi	Mülâzemeten	Meadin-i Erbaa Nahiyesi Vergi Kâtibi
Mehmet Rıza Efendi	17	Karahisar-1 Şarki Sancağı Tahrirat Kalemi Mübeyyizi	40	Kastamonu Evkâf Müdüriyeti
Mehmet Sami Efendi	18	Karahisar-1 Şarki Ziraat Bankası Meclis Azası	-	Kemah Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kâtibi
Mehmet Şerif Efendi	19	Karahisar-1 Şarki Bidayet Mahkemesi ve Vergi Kalemi	Mülâzemeten	Alucra Tahsil-i Müfredat Kâtibi
Mehmet Talat Efendi	23	Karahisar-1 Şarki Muhasebe Kalemi	Mülâzemeten	Suşehri Birinci Daire Piyade Tahsildarı
Mehmet Tevfik Efendi	15	Bahriye Muhasebesi	Mülâzemeten	Muhasebe-i Merkeziye Kısmı Kalemi
Mehmet Tevfik Efendi	23	Fırın İmamı Vekâleti	123	Fırın İmamı
Mehmet Zikri Efendi	19	İstanbul Merkez Postahanesi Müvazisi	150	Cidde Telgraf ve Posta Merkezi Kartpostal Memuru
Mehmet Zühtü Efendi	17	Haçin Sungurlu ve Karahisar-1 Şarki Tahrirat Kalemleri	Mülâzemeten	Aşar İhale Memuru
Mehmet Zühtü Efendi	23	Hamidiye Beledi Kâtibi ve Sandık Emni	60	Hamidiye Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kâtibi
Mehmet Zühtü Efendi	29	Alucra Tapu Kalemi	Mülâzemeten	Niksar Tapu Kâtibi
Mustafa Asım Efendi	20	Karahisar-1 Şarki Sancağı Evkâf Muhasebe Kâtibi	200	Drama Sancağı Muhasebecisi
Mustafa Celal Efendi	11	Karahisar-1 Şarki Sancağı Meclis İdaresi Başkâtip Yardımcısı	150	Ankara Maarif Müdüriyeti
Mustafa Efendi	35	Evkâf Nezareti Hademesi	50	Evkâf Nezareti Veznedarı
Mustafa Kazım Efendi	16	Karahisar-1 Şarki Tahrirat Kalemi Mübeyyizi	60	Suşehri Kazası Tahsil Memuru
Mustafa Nayap Efendi	16	Defter-i Hakani Tapu Kalemi	Mülâzemeten	İstanbul Senedatı Kuyud Kalemi
Osman Efendi	13	Telgraf Nezareti Mektebi	-	Leftehor ³⁰⁷ Telgraf ve Posta Müdüriyeti
Ömer Adil Efendi	16	Karahisar-1 Şarki Tahrirat Kalemi	Mülâzemeten	Karahisar-1 Şarki Nafia Komisyonu Kâtibi
Paranak Küçükyan Efendi	20	Düyûn-ı Umumiye Memuru	-	Sinop Düyûn-ı Umumiye İdaresi Tuz Ambar

³⁰⁷ Selanik Leftehora/Lithori. Akbayar, *a.g.e.*, s. 109.

				Memuru
Recep Efendi	18	Çekmece-i Sagir Kazası Mal Kalemi	Mülâzemeten	Çekmece-i Sagir Kazası Mal Müdür Yardımcısı
Salih Lütfi Efendi	15	Karahisar-ı Şarki Ağnam ve Aşar İdaresi	Mülâzemeten	Karahisar-ı Şarki Tahrirat Müdür Vekâleti
Şakir Efendi	17	Ziraat Bankası Merkez İdaresi Mülazımlı	250	Ziraat Bankası Merkez İdaresi Mülazımlı
Yakup Fahri Efendi	25	Üçüncü Sınıf Polis Komiseri	300	Sivas İkinci Sınıf Komiseri
Yani Gevanidi Efendi	20	Trabzon Maiyyet Memuru	500	Gerede Kaymakamı
Yusuf Efendi	19	Trabzon Postahanesi Mukayyidi	200	Sürmene Rüsûmât Kâtibi

Tablo 6: Şebinkarahisarlı Memurların Memuriyet Durumları

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ŞEBİNKARAHİSARLI MEMURLARIN BİYOGRAFİLERİ

4.1. Abdullah Hilmi Efendi

İmamzâde Mehmet Efendi'nin oğludur. 1883'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki İptidâî Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

26 Eylül 1898'de 25 kuruş maaş ile Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemî'ne tayin edilmiş ve 4 Temmuz 1899'da maaşı, 40 kuruşa ve 25 Eylül 1900'de 50 kuruşa yükseltilmiştir. 5 Ekim 1902'de 80 kuruş maaş ile Muhasebe Kalemî'ne nakledilmiştir. 15 Ağustos 1903'te maaşı, 160 kuruşa ve 15 Kasım 1904'te 200 kuruşa çıkarılmıştır. Muhasebe Kalemî'nde iken Tahsilât Komisyonu kâtipliğini yaptığı sırada bir gayrimenkulün usulsüz olarak ihale edilmesinden dolayı 2 Şubat 1906'da azledilmiştir. 17 Haziran 1907'de 225 kuruş maaş ile Alucra Bidayet Mahkemesi ikinci kâtipliğine tayin edilmiştir. 25 Şubat 1908'de 300 kuruş maaş ile Bidayet Mahkemesi Zabıt kâtipliğine nakledilmiştir. 1 Ekim 1908'de istifa etmiş ve 4 Ekim 1908'de 500 kuruş ile Refahiye Mal Müdürlüğü'ne atanmıştır.

1909'da Muvazene-i Umumiye Kanunu gereğince maaşı 450 kuruşa düşürülmüştür. 700 kuruş maaşla Beyazıt Tahsil memurluğuna atanmış ve 21 Ağustos 1910'da görevine başlamıştır. 20 Ekim 1911'de istifa etmiştir. 3 Şubat 1912'de 200 kuruş yarım maaşla vekâleten Karahisar-ı Şarki Evkaf kâtipliğine; 12 Şubat 1912'de ise 400 kuruş maaşla kâtiplik görevine asaleten atanmıştır.³⁰⁸

4.2. Abdurrahman Rahmi Efendi (1863-1913)

Kadiri Şeyhi Müftü Abdülkerimefendizâde Mehmet Haşim Efendi'nin oğludur. 1863'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okuduktan sonra Süleymaniye dersiamlarından Rizeli Osman Efendi'nden de ders almıştır. Türkçe yazar, Arapça ve Çerkezce'ye aşinadır.

14 Eylül 1904 - 2 Kasım 1905 tarihleri arasında 350 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Hapishanesi başgardiyânlığında bulunmuştur. 14 Eylül 1906'da 250 kuruş

---

³⁰⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 165/19.

maaşla Mindeval (Çamoluk) Nahiyesi Müdürlüğü'ne atanmıştır. Daha sonra maaşıyla Ağvanis Nahiyesi³⁰⁹ müdürlüğüne nakledilmiştir. Daha sonra 14 Kasım 1907'de Sisorta³¹⁰ Nahiyesi Müdürlüğü'ne atanarak görevine başlamıştır. 7 Mart 1910'da açığa çıkarılmıştır. 5 Mart 1912'de 600 kuruş maaşla Küçükviran Nahiyesi müdürlüğüne atanmıştır.

Ahdurrahman Rahmi Efendi, 18 Haziran 1913'te vefat etmiştir.³¹¹

4.3. Agop Efendi

Esnaf Serkis'in oğludur. 1880'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Özel hocadan ders aldıktan sonra Tıbbiye Mektebi'nin eczacı sınıfında üç sene, doktor sınıfında ise dört sene okumuştur. Türkçe, Ermenice ve Fransızca konuşur ve yazar, Rumcaya aşinadır.

26 Eylül 1906'da 600 kuruş maaşla Kosova dâhilindeki Palanka Belediye tabipliğine atanmıştır. 12 Mart 1908'de 600 kuruş maaşla Gevgili tabipliğine nakledilmiştir. 14 Nisan 1908'de görevine başlamıştır.³¹²

4.4. Ahmet Burhaneddin Efendi

Jandarma onbaşılarından emekli Mehmet Muhlis Şerif Ağa'nın oğludur. 1880'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Hamidiye İptidaî Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

6 Şubat 1896'da 25 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemi Evrak mukkayidliğine tayin edilmiştir. 25 Aralık 1896'da maaşı 40, 17 Ocak 1898'de ise 65 kuruşa çıkarılmıştır. 9 Temmuz 1900'de 200 kuruş maaşla Tarik-i Ambar memurluğu ile Karahisar-ı Şarki Nafia kâtipliğine nakledilmiştir. 14 Eylül 1903'te 450 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Sandık Emaneti'ne tayin edilmiştir.³¹³

³⁰⁹ Sivas'ın Gölova ilçesidir. Akbayar, *a.g.e.*, s. 3.

³¹⁰ Sivas, Koyulhisar'a bağlı Ortakent bucağı. Akbayar, *a.g.e.*, s. 146.

³¹¹ *BOA, DH.SAİD.d.*, No: 181/151.

³¹² *BOA, DH.SAİD.d.*, No: 141/241.

³¹³ *BOA, DH.SAİD.d.*, No: 127/177.

4.5. Ahmet Cevdet Efendi

XI. Daire-i Belediye tahsildarı Rüşdi Efendi'nin oğludur. 1888'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Suşehri ile Gümüşhane İptidaî Mektepleri'nde okuduktan sonra Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde de okuyarak iyi (*âlâ*) derecede diploma almıştır. Türkçe okuryazar.

1902'de mülâzemetle Koyulhisar Bidayet Mahkemesi Kalemi'ne girmiştir. Altı sene kadar da yine mülâzemetle Gümüşhane Savcı yardımcılığı ve Bidayet Mahkemesi Kalemi'nde bulunmuştur. 8 Mayıs 1908'de 225 kuruş maaşla Bidayet Mahkemesi ikinci kâtipliğine atanmıştır. Kendinden önce bulunan memurun geri gelmesiyle görevinden 7 Temmuz 1908'de ayrılmıştır. 1 Ağustos 1908'de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Nafia Komisyonu kâtipliğine atanmıştır. 14 Ekim 1909'da maaşı 400 kuruşa yükseltilmiştir.³¹⁴

4.6. Ahmet Efendi

Tırpanoğlu Osman Efendi'nin oğludur. 14 Ağustos 1859'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. İptidaî Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar. 12 Ekim 1880'de 400 kuruş maaşla Birinci Daire-i Belediye Tanzifat Seyyar memurluğuna tayin edilmiştir. 13 Eylül 1883 ve 13 Ağustos 1893'te 100 kuruşluk zamlarla maaşı, 600 kuruşa yükselmiştir.

Ahmet Efendi'ye 9 Haziran 1888'de dördüncü rütbeden Mecidî Nişanı ve 17 Mart 1890'de ise salise rütbesi verilmiştir.³¹⁵

4.7. Ahmet Efendi

Ahmet Efendi'nin oğludur. 1874'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

28 Nisan 1908'de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki tahsildarlığına atanmıştır.³¹⁶

³¹⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 162/337.

³¹⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 99/321.

³¹⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 163/411.

4.8. Ahmet Faik Efendi

Karahisar-ı Şarki Tahrirat kâtibi Habip Efendi'nin oğludur. 1859 Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

27 Temmuz 1880 - 18 Ocak 1881 tarihleri arasında 300 kuruş maaşla Akşehirabat Duhân Fabrikası memurluğunda bulunmuştur. 28 Şubat 1881'de 150 kuruş maaşla Suşehri Vergi kâtibi yardımcılığına tayin edilmiştir. 13 Ekim 1881'de maaşı 250 kuruşa yükseltilmiş ve 31 Mart 1882'de istifa etmiştir. 1884'te 500 kuruş maaşla Ağnam-ı Tadad müfettişliğine atanmıştır. Bir müddet de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Reji Satış memurluğunda istihdam edilmiştir. 31 Temmuz 1898'de 300 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki baştahsildarlığına; 15 Eylül 1902'de Dokuzuncu Daire Süvari tahsildarlığına nakledilmiştir.³¹⁷

4.9. Ahmet Galip Efendi

Hamidiye Ziraat Bankası Muhasebe Kâtibi Mehmet Vehbi Efendi'nin oğludur. 1876'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

Hamidiye Ziraat Bankası Muhasebe Kalemî'ne mülâzemetle girmiştir. 14 Haziran 1906'da 150 kuruş maaşla Hamidiye Kazası polisliğine tayin edilmiştir. Daha sonra 300 kuruş aylıkla Karahisar-ı Şarki Yedinci Daire Süvari tahsildarlığına nakledilmiştir. 14 Mayıs 1907'de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki İkinci Daire Piyade tahsildarlığına atanmıştır.³¹⁸

4.10. Ahmet Hamdi Efendi

Hüseyin Efendi'nin oğludur. 1831'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okuduktan sonra özel hocadan Arapça, *Hafız Şirazî Divanı*'na kadar Farsça, *Halebî*, *Mülteka*'ya kadar fıkıh, fenn-i hesap ve tarih derslerini okumuştur. Türkçe yazar.

1853'te mülâzemetle Karahisar-ı Şarki Tahrirat ve Muhasebe Kalemleri'ne girmiştir. 1855'te 150 kuruş maaş tahsis edilmiştir. Eylül-Ekim 1854'te İstanbul'a

³¹⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 165/415.

³¹⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 163/193.

giderek 6 ay kadar mülâzemetle Meyve-i Huşk (kuruyemiş) Gümrüğü'nde görev yapmıştır. 2000 kuruş maaşla İhlevne (Bosna) Gümrük Müdürlüğü'ne, 1861'de 2500 kuruş maaş ile Prod ve 1863'te 3000 kuruş maaş ile Gabele Gümrükleri Müdüriyetleri'ne nakledilmiştir. 1865'te istifa etmiştir. 2500 kuruş maaşla 1865'te Zeytun ve 1866'da 2000 kuruş maaşla Bulanık ve 1867'de 3300 kuruş maaşla Elbistan ve 1869'da 3500 kuruş maaşla Kilis Kaymakamlıkları'na tayin edilmiştir. 1871'de 2000 kuruş maaşla Payas (Adana) Tahrirat Müdürlüğü'ne nakledilmiştir. Aynı yıl içinde 2500 kuruş maaşla Karaisalı ve 1872'de 3500 kuruş maaşla Tarsus ve daha sonra 2250 kuruş maaşla Osmaniye Kaymakamlıkları'na atanmıştır. 19 Mayıs-21 Ağustos 1872 tarihleri arasında 7500 kuruş maaşla Payas Mutasarrıfı vekâletinde de istihdam olunmuştur. 1873'te 3000 kuruş maaşla Haçin Kaymakamlığı'na nakledilmiştir. 20 Temmuz 1875'te azledilmiştir. 30 Kasım 1875-29 Temmuz 1876 tarihleri arasında 2500 kuruş maaşla Sungurlu Kaymakamlığı'nda istihdam edilmiştir. Memurîn-i Mülkiye İntihap Komisyonu tarafından yapılan imtihan sonucunda 12 Mayıs 1877'de 2500 kuruş maaşla Gümölcine Kaymakamlığı'na atanmıştır. Gümölcine Kaymakamlığı'nın mutasarrıflığa dönüştürülmesiyle açıkta kalmıştır. 1880'de 1250 kuruş maaşla Baba-yı Atik Kaymakamlığı'na; 10 Mart 1881'de 1750 kuruş maaşla Çorlu Kaymakamlığı'na nakledilmiştir. 3 Nisan 1885'te 1750 kuruş maaş ve becayış suretiyle Lüleburgaz Kaymakamlığı'na; 10 Nisan 1887'de 1250 kuruş maaş ile Hayrabolu Kaymakamlığı'na nakledilmiş ise de kaymakamlığın bir alt derecede olduğundan gidemeyeceğini ifade eyleyerek 15 Ağustos 1887'de görevinden ayrılmıştır. 15 Aralık 1888'de 1600 kuruş maaş ile Bab-ı Cubul Kaymakamlığı'na; 8 Ekim 1890'da 1250 kuruş maaşla Menbiç Kaymakamlığı'na; 1500 kuruş maaş ile Antakya Kaymakamlığı'na nakledilmiş ise de 30 Aralık 1890'da Menbiç Kaymakamlığı'nda devam etmesi uygun görülmüştür. 23 Ekim 1891'de 1600 kuruş maaşla Bab-ı Cubul Kaymakamlığı'na; 3 Şubat 1892'de tekrar Menbiç Kaymakamlığı'na geri dönmüştür. 24 Haziran 1892'de istifa etmiş, 9 Haziran 1893'te ise 800 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir.

Ahmet Hamdi Efendi'ye 30 Ağustos 1884'te dördüncü rütbeden Mecidi Nişanı verilmiştir.³¹⁹

---

³¹⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 4/440.

4.11. Ahmet Hamdi Efendi

Hatip Ali Efendi'nin oğludur. 1868'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Mülkiye Mektebi'nin idadi ve âli kısımlarında okumuştur. Fransızca okuryazar.

20 Aralık 1894'te 500 kuruş maaşla Sivas maiyyet memurluğuna atanmıştır. Bir müddet fahri olarak Meclis-i İdare Müstantikliği'nde ve 3 mecdiye günlük ve saatte 5 kuruş harcırah ile 2 aylığına Bünyan Hamit ve 35 gün sonrada Darende 1896 ve 1897 senelerinin İhale-i Aşar memurluklarında bulunmuştur. 12 Kasım 1897 görev süresinin bitmesiyle işinden ayrılmıştır. 16 Aralık 1897'de 1120 kuruş maaşla Nemervan (Edirne) Kaymakamlığı'na tayin edilmiştir.4 Haziran 1902'de maaşıyla Tercan (Mamahatun) Kaymakamlığı'na nakledilmiştir.

Memurîn-i Mülkiye Komisyonu tarafından verilen 248 numaralı ve 25 Ekim 1902 tarihli ikinci sınıf kaymakamlık belgesini almıştır.

5 Temmuz 1903'te 2250 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Tutak Kaymakamlığı'na tayin edilmiştir. Bazı sözlerinden dolayı 10 Ekim 1903'te görevinden alınarak yerine başkası tayin edilmiştir. 5 Aralık 1904 - 29 Nisan 1906 tarihleri arasında 2250 kuruş maaşla Diyadin Kaymakamğı'nda; 26 Haziran 1906 - 29 Temmuz 1906 tarihleri arasında yarım maaş olan 1125 kuruş maaşla Bayburt Kaymakam vekâletinde bulunmuştur. 5 Haziran 1908'de 1125 kuruş maaşla Kiğı Kaymakamlığı'na atanmıştır. Kiğı'da bulunduğu sırada ahali ile aralarında olan anlaşmazlıktan dolayı 19 Ağustos 1908'de 2250 kuruş maaşla Mutki Kazası Kaymakamlığı'na nakledilmiştir. Maaşı 14 Ağustos 1909'da 2500 kuruşa yükseltilmiştir. 29 Eylül 1909'da maaşıyla ve becayiş suretiyle Varto Kaymakamlığı'na tayin edilmiştir. Daha sonra hakkında yürütülen soruşturma neticesinde 29 Mayıs 1911'de azledilmiştir.

Ahmet Hamdi Efendi hakkında, evrakın ve kaimelerinin pulsuz olması, Hicaz Demir Yolu ihtiyacına mahsus olan evrakın başka evraka yazılması, köy muhtarları için yaptırılan mühürlere onar kuruş verilip fazla alınan paranın donanma ianesine verilmesi, Tepe köyünde üç kişinin yaralanmasına sebep olan olayı adliyeye bildirmek yerine sadece mutasarrıflığa haber vermesi, şeriye memurların meclis odasına alınmaması, Eyüp adında birinin 57 kaydının olması ve hakkında yapılacak olan araştırmanın 6 ay kadar geciktirilmesi, muhacirle ilgili işlemlerde zorluk

çıkarılması, Karaköy Müdürü Abdullah Efendi hakkındaki inceleme evrakı üzerine yapılacak olan muamelenin tehire uğratılması, Evadis Efendi aleyhinde köylüler tarafından verilen dilekçelerin incelenmemesi ve bazı memurlar hakkında resmi şikâyetle bulunması gibi 11 maddeden soruşturma açılmıştır. Bunlardan başka beş aşar ihalesindeki usulsüzlükten de soruşturma geçirmiştir. Bu gerekçelerden sonra kınama cezası olarak görevinden ayrılmıştır. Daha sonra herhangi bir memuriyette istihdam edilmesinin sakıncalı olmadığı da belirtilmiştir. 30 Mayıs 1911'de 625 mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir.³²⁰

4.12. Ahmet Hamdi Efendi

Karahisar-ı Şarkili Sahaf İbrahim Efendi'nin oğludur. 1882'de İstanbul'da doğmuştur. İptidâî Mektebi'nde ve Koca Mustafa Paşa Askeri Rüşdiyesi'nde okuduktan sonra Menşe-i Küttâb-ı Askerî'de öğrenim görmüştür.

15 Haziran 1901'de 80 kuruş maaşla Muhasebat-ı Umumiye Dairesi ikinci şubesine mülâzım olarak atanmıştır. 17 Eylül 1902'de beşinci rütbeden Mecidî Nişanı almıştır. Maaşı, 14 Şubat 1904'te 130, 14 Mart 1905'te 150, 14 Kasım 1907'de 200 ve 14 Eylül 1909'da 400 kuruşa çıkarılmıştır. 14 Mart 1911'de 600 kuruş maaşla ve üçüncü sınıfa terfi suretiyle Levâzımât-ı Umumiye Dairesi Dördüncü İnşaat ve Tamirat Şubesi'ne nakledilmiştir.³²¹

4.13. Ahmet Haşim Efendi

Çiftçi Mehmet Hamdi Ağa'nın oğludur. 1885'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

14 Aralık 1904'te 30 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemi Evrak mukayyidi yardımcılığına atanmıştır. Maaşı, 14 Eylül 1905'te 40 kuruşa çıkarılmıştır. 2 Mart 1906'da 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki İkinci Daire Piyade tahsildarlığına tayin edilmiştir. 11 Haziran 1907'de 300 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki İkinci Daire Süvari tahsildarlığına nakledilmiştir.³²²

³²⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 81/237; 180/127.

³²¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 118/21.

³²² BOA, DH.SAİD.d, No: 163/319.

4.14. Ahmet Kazım Efendi

Çiftçi Tahir Ağa'nın oğludur. 1878'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

28 Şubat 1907'de 300 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Sekizinci Daire süvari tahsildarlığına tayin edilmiştir.³²³

4.15. Ahmet Muhtar Efendi

Şam Mevlevi Âlimi Karahisar-ı Şarkili Mehmet Nuri Efendi'nin oğludur. 21 Şubat 1867'de İstanbul'da doğmuştur. İptidâî Mektebi'nde, Kaptan İbrahim Paşa Rüşdiyesi'nde ve Menşe-i Küttâb-ı Askerî'de okumuştur. Türkçe yazar.

13 Nisan 1880'de 80 kuruş maaşla Piyade Dairesi Tahrirat Kalemi'ne tayin edilmiştir. 4 Eylül 1881'de istifa ederek İstanbul Bidayet İkinci Hukuk Mahkemesi Zabıt kâtipliği yardımcılığına atanmıştır. 13 Mart 1884'te İlâmât-ı Hukukiye İdaresi'ne 50 kuruş maaşla nakledilmiştir. 4 Mart 1886'da 20 kuruş zamlı maaşı 70 kuruşa yükselmiştir. 14 Ekim 1886'da 320 kuruş maaşla Humbarahane Hastahanesi ikinci kâtipliğine; 13 Şubat 1891'de 640 kuruş maaşla Maltepe Hastahanesi kâtipliğine nakledilmiştir. Maaşı, 13 Mart 1897'de 576 kuruşa düşürülmüştür.

14 Kasım 1901'de maaşı 776 kuruşa yükseltılarak ikinci sınıfa terfi etmiştir.³²⁴

4.16. Ahmet Ragıp Efendi

Mehmet Sadık Efendi'nin oğludur. 1877'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

Karahisar-ı Şarki Mahkemesi'ne mülâzemetle girdikten sonra ismine kura isabet ederek askere alınmıştır. Askerlik görevi bitince 23 Aralık 1907'de 150 kuruş maaşla Suşehri Kazası'nın Ezbider Nahiyesi kâtipliğine atanmıştır. Memuriyetinin lağvedilmesiyle 28 Nisan 1908'de görevinden ayrılmıştır. Daha sonra Tahsilât Komisyonu'nca yapılan imtihana girerek 28 Mayıs 1908'de 200 kuruş maaşla

³²³ BOA, DH.SAİD.d, No: 166/59.

³²⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 59/51.

Suşehri Tahsilât-ı Müfredat kâtipliğine tayin edilmiştir. 20 Eylül 1908'de maaşıyla Karahisar-ı Şarki Müfredat kâtipliğine nakledilmiştir.³²⁵

4.17. Ahmet Tefvik Efendi

İmam Hasan Efendi'nin oğludur. 1874'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Darüşşafaka Mektebi'nde okumuştur. Türkçe ve Fransızca okuryazar.

30 Ocak 1897'de 400 kuruş maaşla İzmir Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberât-ı Ecnebiye memurluğuna atanmıştır. Maaşı, 4 Ağustos 1903'te 550 kuruşa çıkarılmıştır. Daha sonra bir telgrafın adresini yanlış yazmasından dolayı Meclis-i İdare'nin 18 Ocak 1904 tarihli kararıyla uyarı cezası almıştır. 16 Mart 1905'te 700 kuruş maaşla Muğla Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğü'ne nakledilmiştir.

11 Ağustos 1899'da salise rütbesi verilmiştir.³²⁶

4.18. Ali Galip Efendi

Karahisar-ı Şarki Muhasebe Başkâtibi Abdullah Efendi'nin oğludur. 1874'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

1889'da mülâzemetle Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemi'ne girmiştir. 1891'de geçici olarak 750 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Ağnam kâtipliğine atanmıştır. 13 Mart 1892'de 100 kuruş maaşla Muhasebe Kalemi Evrak mukkayidliğine tayin edilmiştir. 14 Aralık 1894'te 200 kuruş aylıkla Muhasebe Kalemi yevmiye kâtipliğine, 8 Şubat 1896'da 240 kuruş maaşla Muhasebe Kalemi varidat kâtipliğine ve 28 Ocak 1897'de 500 kuruş maaşla Alucra vergi kâtipliğine nakledilmiştir³²⁷

³²⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 154/431.

³²⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 98/321.

³²⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 137/87.

4.19. Ali Ratip Efendi

Mehmet Ağa'nın oğludur. 1839'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Beşiktaş Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

3 Nisan 1858'de Beşiktaş Sarayı bekçiliğine; 28 Temmuz 1863'te 75 kuruş maaşla Nüzhetiye Kasrı hizmetçiliğine nakledilmiştir. 13 Eylül 1864'te maaşı 150 kuruşa yükseltilmiştir. 13 Ocak 1865'te Beylerbeyi Sarayı hizmetçiliğine nakledildiği halde 19 Kasım 1871'de şehri 60 kuruş aylıkla emekli olmuştur. 13 Şubat 1873'te 20 kuruş maaşla Evkaf-ı Hümayunu Hazinesi Evrak Odası'na girmiştir. 14 Temmuz 1873'te 30, 14 Ekim 1873'te 50, 13 Haziran 1877'de 10, 7 Ekim 1294'te 30, 13 Haziran 1878'de 20, 23 Ocak 1880'de, 10 Nisan 1882'de 10, 13 Mayıs 1882'de 20, 13 Temmuz 1886'da 30 ve 28 Ocak 1888'de ise 20 kuruşluk zamlarla maaşı 500 kuruşa yükseltilmiştir. 30 Temmuz 1893'te 800 kuruş maaşla Mahzen-i Evrak Memuriyeti'ne nakil edilmiştir. Maaşı, 21 Kasım 1894'te 850, 3 Şubat 1896'da maaşı 905 kuruşa yükseltilmiş, 13 Mart 1897'de ise 814 kuruş 20 paraya indirilmiştir.

21 Nisan 1896'da rabia ve 10 Aralık 1899'da ise salise rütbesi verilmiştir. 1 Mayıs 1903'te Hamidiye Hicaz Demir Yolu Madalyası'na layık görülmüştür. 13 Aralık 1909'da 596 kuruş maaşla emekli olmuştur. 13 Aralık 1909'da 4.884 kuruş ikramiye almıştır.³²⁸

4.20. Ali Rıza Efendi

Mehmet Salih Efendi'nin oğludur. 1871'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

3 Temmuz 1892'de mülâzemetle Karahisar-ı Şarki Bidayet Mahkemesi Kalemi'ne girmiştir. 4 Ekim 1892'de 225 kuruş maaşla ve İntihâb-ı Memurîn Komisyonu kararıyla Alucra Kazası Bidayet Mahkemesi ikinci kâtipliğine atanmıştır.³²⁹

³²⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 49/227.

³²⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 130/417.

4.21. Ali Ulvi Efendi

Halil Efendi'nin oğludur. 1857'de Karahisar-ı Şarki'nin İskefser Kazası'na bağlı Tavara köyünde doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuduktan sonra Rüşdiye Mektebi'nde Arapçadan *Sarf ve Nahv*, Farsçadan *Gülistan*, fenn-i hesap ve coğrafya okumuştur. Türkçe okuryazar.

2 Mart 1884'te 380 kuruş maaşla Karaman Telgraf Merkezi haberleşme memurluğuna atanmıştır. 1 Ocak 1885'te 500 kuruş aylıkla Koza, 19 Aralık 1886'da 475 kuruş maaşla Mudanya, 27 Şubat 1888'de 500 kuruş maaşla Gediz (*Gedus*) ve 14 Aralık 1889'da 400 kuruş maaşla Karahisar-ı Sahip Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluklarına sırasıyla nakledilmiştir. 28 Ağustos 1891'de 500 kuruş aylıkla Edirne Merkezi Muvakkat Muhabere memurluğuna ve 14 Kasım 1892'de 600 kuruş maaşla Kızılkilise Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. Maaşı, 14 Mart 1897'de 540 kuruşa düşürülmüş, 28 Mayıs 1904'de 600 kuruşa yükseltilmiştir.

Ali Ulvi Efendi'ye 24 Eylül 1900'de salise rütbesi ve beşinci rütbeden Mecidi Nişanı verilmiştir.³³⁰

4.22. Âlim Efendi

Karahisar-ı Şarki Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi azasından Tevfik Efendi'nin oğludur. 1879'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Tophane-i Amire İdadi-i Sanayi Mektebi'nde okumuştur. Daha sonra askere giderek 14 Mart 1902'de tezkeresini alarak terhis olmuştur.

Karahisar-ı Şarki Tahsilât Komisyonu'nca imtihanı yapılarak 24 Eylül 1908'de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahsilât-ı Müfredat kâtipliğine atanmıştır.

Tophane-i Amire İdadi-i Sanayi Mektebi'ne devam ettiği sırada Sanayi ve Yunan Madalyaları'na layık görülmüştür.³³¹

³³⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 91/333.

³³¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 154/425.

4.23. Arif Hikmet Efendi

Tahsilât Müfettişi Mehmet Hayri Efendi'nin oğludur. 1887'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Koyulhisar Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

Aziziye ve Gediz Telgraf şakirtliğine girmiştir. 3 Eylül 1906'da 300 kuruş maaşla Alucra Birinci Daire Süvari tahsildarlığına atanmıştır.³³²

4.24. Artin Çerkesyan Efendi

Karahisar-ı Şarkili Tüccar Ağa Ağa'nın oğludur. 1847'de Trabzon'da doğmuştur. Ermeni Millet Mektebi'nde Fransızca, Ermenice ve İtalyanca okumuştur. Fransızca, Ermenice ve İtalyanca okuryazar. Türkçeye aşinadır.

1865'te 400 kuruş maaşla Trabzon'dan Erzurum'a kadar inşa olacak yolun tercümanlık ve muhasiplik ve ressamlık hizmetlerine tayin olunmuştur. İlave-i memuriyet olarak pikörlük görevi de kendisine verilmiştir. 1868'de Erzurum yolu idaresinin lağvedilmesiyle görevinden ayrılmıştır. Daha sonra Samsun'dan Amasya'ya kadar yapılacak olan yolda 500 kuruş maaşla pikörlük görevinde istihdam olunmuştur. 1871'de 800 kuruş ve 1872'de 1000 kuruş maaşla Trabzon, Giresun ve Ordu'da kondüktörlük görevlerinde bulunmuştur. 1873'te mühendis unvanıyla ve 1250 kuruş maaşla ve 1877'de 1500 kuruş maaş ile Samsun'da yol işlerinde istihdam olunmuştur. 1880'de 1500 kuruş maaşla Turuk ve Meabir İdaresi mühendisliğine atanmıştır. 13 Şubat 1886'da maaşı 2000 kuruşa çıkarılmıştır.

Artin Efendi'ye 4 Nisan 1884'te dördüncü rütbeden Mecidî Nişanı verilmiştir. Selanik'e getirilecek suyun ve inşa edilecek tramvayın yapım çalışmaları için oluşturulan komisyonla 11 Aralık 1893'de Selanik'e gitmiştir. 24 gün sonra İstanbul'a dönerek ve Su Şirketi tarafından 2000 frank ve Tramvay Şirketi'nden ise 50 adet Osmanlı altını harcırah almıştır. İstanbul-Selanik arası Osmanlı demir yolunun Hacıbeylik'ten Siroz'a kadar olan kısmının teftiş edilmesi için Heyet-i Fenniye ile 15 Şubat 1895'te oraya gitmiştir. 19 gün sonra İstanbul'a dönerek şirket

³³² BOA, DH.SAİD.d, No: 162/357.

tarafından 50 adet yüzlük Osmanlı altını harcırahı almıştır. 13 Mart 1897’de maaşı 1800 kuruşa düşürülmüş ve 18 Temmuz 1897’de yine 2000 kuruşa yükseltilmiştir.³³³

4.25. Bekir Sıtkı Efendi

Mehmet Ağa’nın oğludur. 1844’te Karahisar-ı Şarki’de doğmuştur. Sıbyan Mektebi’nde esası İslamiyet olan dini bilgileri ve medresede Arapça görmüştür. Türkçe okuryazar.

14 Eylül 1870’te 250 kuruş aylıkla Karahisar-ı Şarki Sancağı Seyyar Messah Kitabeti’ne tayin olunduktan sonra 3 sene sonra istifa etmiştir. 13 Eylül 1874’te 250 kuruş maaş ile Karahisar-ı Şarki Duhân Fabrikası Kâtibi olmuştur. 13 Nisan 1875’te 300 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Rüsûmât Kitabeti’ne ve 14 Aralık 1876’da ise aynı maaşla Akşehirabat (Suşehri) Kazası Rüsûmât memurluğuna atanmıştır. 13 Mayıs 1880’de 500 kuruş aylıkla Suşehri Rüsûm-ı Sitte Duhân Müfettişi Yoklama memurluğuna nakledilmişse de memuriyetinin sona ermesiyle 13 Eylül 1880’de 400 kuruş maaş ile Karahisar-ı Şarki Sancağı ve 13 Nisan 1880’de ise 300 kuruş aylıkla Suşehri Kazası Rüsûm-ı Sitte Memuriyeti’ne alınarak iki ay sonra istifa etmiştir. 17 Ağustos 1883’te aynı maaş ile Hamidiye Kazası Aşar ve Ağnam Memuriyeti vekâletinde istihdam edilmiştir. 14 Ağustos 1884’te 400 kuruş maaş ve 8 ay müddetle Hamidiye Ambar Memuriyeti’ne alınmış ve 27 Mart 1885’de görevinden ayrılmıştır. 13 Haziran 1885 tarihinde 450 kuruş aylıkla Karahisar-ı Şarki Sancağı Sandık Eminliği’ne girdikten 23 ay sonra istifa etmiştir. 27 Mart 1888’de 600 kuruş maaş ve 8 ay müddet ile Suşehri Kazası Reji Memuru ve 5 Şubat 1889’da ise 500 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Sancağı Nüfus Memuru olmuştur.³³⁴

4.26. Esat Muhlis Efendi

Karahisar-ı Şarki Tahrirat Müdürü Enveri Efendi’nin oğludur. 1845’te Karahisar-ı Şarki’de doğmuştur. Sıbyân Mektebi’nde okuduktan sonra özel hocadan Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

21 Temmuz 1859’da mülâzemetle Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemi’ne girmiştir. Eylül-Ekim 1861’de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Arazi kâtibi

³³³ BOA, DH.SAİD.d, No: 5/909.

³³⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 44/355.

yardımcılığına atanmıştır. Ağustos-Eylül 1866'da 250 kuruş maaşla Meclis-i Temyiz-i Liva kâtabi yardımcılığına nakledilmiştir. 13 Mart 1867'de maaşının altıda biri kesilmiştir. Ekim-Kasım 1867'de 290 kuruş maaşla Tahrirat Kalemî üçüncü yardımcılığına ve Şubat-Mart 1870'te 450 kuruş maaşla Meclis-i İdare-i Liva başkâtipliğine atanmıştır. 13 Ekim 1871'de maaşı 425 kuruşa indirilmiştir. Ekim-Kasım 1874'te görevinden ayrılmıştır. Nisan-Mayıs 1875'te Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi rika öğretmenliği ve 280 kuruş maaşla da Tahrirat Kalemî ikinci kâtipliğine atanmıştır. İki ay sonra 300 kuruş maaşla Meclis-i Temyiz başkâtipliğine nakledilmiştir. 12 Eylül 1879'da maaşı 255 kuruşa indirilmiş ve daha sonra 600 kuruş maaşla Bidayet Mahkemesi başkâtipliğine tayin olunmuştur. 14 Mart 1880'de maaşı 570 kuruşa indirilmiş ve 14 Ocak 1882'de istifa etmiştir. Ocak-Şubat 1882'de yarım maaş olan 450 kuruşla Tahrirat Müdüriyeti vekâletine atanmıştır. 14 Mart 1882'de 500 kuruş maaşla Tarik Eminliği'ne nakledilmişse de bulunduğu birimin lağvedilmesiyle üç ay boşa kaldıktan sonra 2 Haziran 1883'te 600 kuruş maaşla Alucra Aşar ve Ağnam memuru olmuştur.³³⁵

4.27. Hacı Halil Efendi

Hasan Ağa'nın oğludur. 20 Mart 1855'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okur.

1870'de Defter-i Hakanî Nazırı Ali Rıza Paşa'nın özel hizmetinde istihdam edilmiştir. 1 Ekim 1899'da 400 kuruş maaşla Defter-i Hakani Nezareti Kapı Çukadarlığı'na tayin olunmuştur.³³⁶

4.28. Hacı Niyazi Bey (1819-1887)

Hacıhasanzâde Hasan Bey'in oğludur. 1819'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki daha sonra İstanbul ve Mısır'da Arapça, Farsça ve fenn-i hesap okumuştur. Arapça konuşur ve Türkçe yazar.

1840'ta 500 kuruş maaş ile Tersane-i Amire'nin Rasathane başkâtipliğine atanmıştır. Bir sene çalıştıktan sonra görevinden ayrılmıştır. Daha sonra Akif Paşa'nın hesap işlerine memur olan Mazlum Paşa'nın kâtipliğinde bulunarak

³³⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 36/59.

³³⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 103/419.

Edirne'ye ve daha sonra Mazlum Paşa ile beraber Donanma-yı Hümayun'u kurtarmak için Mısır'a gitmiştir. Geri döndüğünde 1841'de 750 kuruş maaşla Odun ve Kömür Ambarı başkâtipliğine tayin edilmiştir. 1842'de 350 kuruş maaşla Deavi Nezareti Kisedar yamaklığıyla Mısır Kapı Kethüdalığı kâtipliğine nakledilmiştir.

1843'te hocalık rütbesini, 1845'te hamise ve 1847'de rabia rütbesini almıştır. 1851'e kadar memuriyetinde görev yaptıktan sonra Mısır'a gitmiş ve 1857'de Mısır Hidivi vasıtasıyla kendisine saniye rütbesi sanisi verilmiştir.

1862'da İstanbul'a dönmüştür. 1869'da 1000 kuruş maaşla Maliye Nazırı Mustafa Fazıl Paşa'nın mühürdarlığına atanmıştır. 25 Ocak 1877 Laleli ve Aksaray İntihab Dairesi Riyaseti'ne memur olmuştur. 1878'den itibaren bir sene fahrî olarak Mevkib-i Hümayun Komisyonu ve İskân-ı Muhacirin Komisyonu Riyasetleri'nde bulunmuştur. 11 Nisan 1879'da yine maaşsız olarak Encümen-i Âli-i Komisyonu'na aza olmuş ve kendisine saniye rütbesi mütemayizi ile dördüncü rütbe Osmanî nişanı verilmiştir. 7 Mart 1880'de 1500 kuruş maaş ile Muhacirin Komisyon-ı Umumisi azalığına tayin edilmiştir. Maaşı 1200 kuruşa indirilmiş ve 24 Eylül 1883 ve 25 Ocak 1884 tarihlerinde 200'er kuruşluk zamlarla maaşı 1600 kuruşa çıkarılmıştır. Temmuz-Ağustos 1885'te Harameyn Komisyonu azalığına tayin edilmiştir. Niyazi Bey'in Muhacirin Komisyonu'ndan aldığı 1600 kuruş maaşına 7 Aralık 1885'te 800 kuruş zam olunmuştur.

1880'de kendisine ulâ rütbesi sanisi ve 3 Eylül-2 Ekim 1883'te ise üçüncü rütbeden Mecidî Nişanı verilmiştir. Niyazi Bey'e 7 Haziran 1886'da ulâ evveli rütbesi verilmiştir.

Hacı Niyazi Bey, 5 Şubat 1887'de vefat etmiştir.³³⁷

4.29. Hafız Mahmut Rıza Efendi

Camcı Hacı Ali Efendi'nin oğludur. 1862'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuyarak hafız olmuştur. Daha sonra Karahisar-ı Şarki ile Uşak Medreseleri'nde ve İstanbul'da Beyazıt Camii'nde ders görmüştür. Türkçe okuryazar.

³³⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 2/692.

14 Ekim 1894'te mülâzemetle Hazine Tahrir ve Vergi İdare-i Umumiyesi'ne girmiştir. 24 Haziran 1896'da 300 kuruş maaş ile İzmit Sancağı'nın Bahçecik Nahiyesi Tahrir ve Vergi kâtipliğine atanmıştır. Bayındır Vergi kâtipliğine nakledilmesiyle 25 Haziran 1899'da Bahçecik'ten ayrılarak Bayındır'daki vazifesine başlamıştır. 14 Aralık 1899'da 300 kuruş maaşla Aydın Merkez Vergi kâtipliği yardımcılığına; 14 Haziran 1900'de 800 kuruş maaşla Ankara Tadilat-ı Umumiye Onuncu Seyyar Fırkası muharrirliğine nakledilmiş, 15 Mart 1902'de yazı işlerinin bitmesiyle görevinden ayrılmıştır.

23 Mayıs 1893'te 800 kuruş maaşla Küçükçekmece Tadilat-ı Umumiye Seyyar Fırkası muharrirliğine tayin edilmiştir. 14 Ekim 1904'te görevin bitmesiyle ertesi günden itibaren 500 kuruş maaşla Küçükçekmece Kuyud tesisi için eksik kalan işlerin yapılmasına memur edilmiştir. 13 Ocak 1905'te buradaki görevinin bitmesiyle 28 Eylül 1905'te 800 kuruş maaşla Yanya Tadilat-ı Umumiye İkinci Seyyar Fırkası muharrirliğine atanmıştır.

23 Kasım 1905'te Zagor Nahiyesi'nin emlak ve araziye deftere kaydetmediğine ve masraf namıyla ahaliden para talep ettiğine dair ihbar üzerine işinden el çektirilmiştir. Yapılan soruşturma neticesinde hazineyi zarara uğratacak bir hal görülmediğinden yarım maaşı olan 400 kuruş kendisinden kesilmiştir. Daha sonra başka bir memuriyette istihdamına karar verilmiştir. 21 Haziran 1908'te 900 kuruş maaşla Aydın Tadilat-ı Umumiye Dördüncü Fırka muharrirliğine tayin edilmiştir.³³⁸

4.30. Halil Rifat Efendi

Suşehri Mal müdürü Hüseyin Tahsin Efendi'nin oğludur. 1885'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemi'ne mülâzemetle girdikten sonra 4 Ekim 1902'de 20 kuruş maaşla Muhasebe Kalemi mukayyidliğine tayin edilmiştir. 14 Kasım 1904'te 15, 24 Nisan 1906'da 55 ve 18 Kasım 1906'da 60 kuruşluk zamlarla maaşı 150 kuruşa yükseltilmiştir. 20 Şubat 1908'de istifa etmiştir. İmtihan

---

³³⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 78/483.

Komisyonu'nca sınav yapılarak 28 Mayıs 1908'de 200 kuruş maaşla Suşehri Tahsilât Müfredat kâtipliğine atanmıştır.³³⁹

4.31. Hasan Efendi

Karahisar-ı Şarki'nin Milas Kazası'na bağlı Herosa Köyü'nden Mustafa Ağa'nın oğludur. 1836'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

1860'da Cennet-mekan Sultan Selim Han'ın eşi Refet Kadınefendi'nin hademeliğine atanmıştır. 2 Ekim 1867'de Refet Kadınefendi'nin vefat etmesiyle mülâzemetle ikinci hademeliğine kaydedilmiştir. 13 Mart 1868'de 300 kuruş maaşla Saray-ı Hümayun Mefruşat İdaresi'ne memur olmuştur. 14 Ekim 1871'de ikinci hademeliğinin yanında 150 kuruş maaş ve bekçiliğe mahsus bir takım elbise tahsis olunmuştur. 13 Nisan 1877'de Maliye Hazinesi'ne 150 kuruş maaşla çırak olmuştur. Bekçilik maaşı kesilmiş ve elbisesini iade etmiştir. 13 Mart 1878'de maaşı 450 kuruşa yükseltilmiş, 13 Mayıs 1880'de Mefruşat İdaresi'nce maaşı 350 kuruşa indirilmiştir. 18 Mayıs 1882'de hazineden 200 kuruş maaş tahsis edilmiştir. 14 Mart 1887'te maaşıyla Debboy memurluğuna nakledilmiştir. 14 Eylül 1887'de asıl maaşı 400 kuruşa yükseltilmiştir. Çıraklık maaşı, 25 Ağustos 1879 ve 14 Mart 1880'deki kesintilerle 108 kuruşa indirilmiştir. Maaşı, 24 Mayıs 1892'de 500, 29 Ocak 1896'da 600 ve 25 Aralık 1897'de 750 kuruşa yükseltilerek görevi de Debboy İdaresi Ahz ve Hidmet memuriyetine dönüştürülmüştür. 17 Temmuz 1898'de maaşı 950, 14 Aralık 1900'de 1000 ve 15 Nisan 1903'te 1100 kuruşa çıkarılmıştır.

Hasan Efendi'ye 4 Kasım 1889'da beşinci rütbeden Mecidî Nişanı; 23 Haziran 1899'da ise salise rütbesi verilmiştir.³⁴⁰

4.32. Hasan Hilmi Efendi

Ali Efendi'nin oğludur. 1832'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

1856'da maaşsız olarak Karahisar-ı Şarki Meclis İdaresi'ne aza olmuştur. Eylül-Ekim 1861'de görevinden ayrılmış ve 14 Mayıs 1862'de aidatla Tozanlı

³³⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 154/421.

³⁴⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 67/73.

Müdürlüğü'ne atanmıştır. Şubat-Mart 1864'te işinden ayrılmıştır. 1 Nisan 1866 - Ekim 1866 tarihleri arasında 500 kuruş maaş ile Kura-yı Seba (İkizdere) Müdür vekâletinde bulunmuştur. 28 Kasım 1868 - 28 Kasım 1870 tarihleri arasında 416 kuruş maaş ile Karakuş Nahiyesi Müdürlüğü'nde görev yapmıştır. Ağustos-Eylül 1872 - 12 Kasım 1872 tarihleri arasında 1120 kuruş maaşla Nalut (Trablusgarp), 20 Kasım 1874 - 3 Ocak 1876'da 1800 kuruş maaşla Varna, 17 Şubat 1878 - 28 Ekim 1879 tarihleri arasında 1350 kuruş maaş ile Guryan (Trablusgarp) ve 1 Şubat 1883 - 14 Haziran 1884 tarihleri arasında 1215 kuruş maaş ile Şatak³⁴¹ Kazaları Kaymakamlıkları'nda bulunmuştur. 14 Haziran 1884'te maaşıyla Bargiri Kaymakamlığı'na nakledilmişse de istifasından dolayı 6 Kasım 1884'te azledilmiştir.³⁴²

4.33. Hasan Tahsin Ağa (1834-1894)

Zeynelabidin Ağa'nın oğludur. Haziran-Temmuz 1834'te Karahisar-ı Şarki'nin Hamidiye Kazası'nın Herosa köyünde doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okur.

Bir müddet eski sadrazam Şirvanîzâde Rüşdi Paşa'nın dairesinde bulunmuş ve 21 Kasım 1872'de 350 kuruş maaşla Evkâf-ı Hümâyûn Hazinesi Mühimme Kapı Çukadarlığı'na tayin edilmiştir. 28 Kasım 1888'de 150 ve 13 Kasım 1890'da 100 kuruşluk zamlarla maaşı, 600 kuruşa yükselmiştir. 13 Ocak 1894 tarihinde vefat etmiştir.³⁴³

4.34. Hasan Tevfik Efendi

Tüccardan Karahisar-ı Şarkili Ömer Ağa'nın oğludur. Ekim 1826'da Halep'te doğmuştur. Şam'da Mısırlılar tarafından açılan Mekteb-i Fünûn-ı Harbiye'de ve Mısır'da Kasr-ı Ali Mektebi'nde Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe ve Arapça okuryazar.

27 Mayıs 1848'de 300 kuruş maaşla Şam Nüfus kâtipliğine atanmıştır. 14 Aralık 1859'da 400 kuruş maaşla Şam Meclis-i Kebiri kâtipliği yardımcılığına

³⁴¹ Van'ın Çatak ilçesidir. Akbayan, *a.g.e.*, s. 151.

³⁴² *BOA, DH.SAİD.d.*, No: 10/45.

³⁴³ *BOA, DH.SAİD.d.*, No: 44/453.

nakledilmiştir. 13 Ocak 1861'de maaşı 600 kuruşa çıkarılmıştır. 13 Mayıs 1861'de 1000 kuruş maaşla Şam hadisesinin çıkmasından dolayı zarara uğrayanların zararlarını ödemek için devlet tarafından oluşturulan Muhasebe'nin başkâtipliğine atanmıştır. 14 Haziran 1863'te 1000 kuruş maaşla Haremeyn-i Muhteremeyn Evkaf-ı Şerifesi başkâtipliği ilave-i memuriyet olarak verilmiştir. Bu sırada kalem maaşı kesilmiş ve 13 Eylül 1865'te Muhasebe başkâtipliği görev süresi de bitmiştir. 30 Mayıs 1866'da 2000 kuruş maaşla Suriye Mutasarrıflığı Tahrirat Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. Maaşı, 13 Mart 1867'de 1660 kuruşa düşürülmüş, 13 Mart 1870'de 2500 kuruşa yükselmiş ve 13 Ekim 1871'de ise 2375 kuruşa indirilmiştir.

24 Mayıs 1861'de kendisine hamse, 8 Haziran 1863'te rabia ve 26 Kasım 1867'de saniye sınıf-ı sanisi rütbeleri verilmiştir.

20 Kasım 1871'de mutasarrıflığının lağvedilmesiyle açığa kalmış, 30 Kasım 1871'de 3000 kuruş maaşla Yafa Kaymakamlığı'na atanmışsa da merkez tarafından yerine başkasının tayin edilmesinden 25 Şubat 1872'de 1000 kuruş maaşla Kudüs Defter-i Hakani memurluğuna nakledilmiştir. 27 Mart 1872'de 2375 kuruş maaşla Akka Muhasebeciliği'ne tayin edilmiş ve 13 Temmuz 1873'te görevinden ayrılmıştır. 4 Temmuz 1874'te 2500 kuruş maaşla Belka Aşar memurluğuna tayin edilmiştir. 3 Eylül 1874'te görev süresinin dolmasıyla Şam'a geri dönmüştür. 13 Kasım 1875'te 1600 kuruş maaşla Şam Meclis İdaresi başkâtipliğine atanmıştır. 21 Aralık 1878'de 2750 kuruş maaşla Havran Muhasebe memurluğuna nakledilmiştir. Maaşından 12 Eylül 1879'da 500 ve 14 Mart 1880'de ise 250 kuruş kesilerek 2000 kuruşa düşürülmüştür. 3 Ağustos 1880'de istifa etmiştir. 26 Mart 1881'den itibaren 110 güne 100 kuruş günlük ücretle Cebel-i Dürüz Havran Islahatı memurluğuyla Beşinci Ordu-yı Hümayun Müşiri Hüseyin Fevzi Paşa tarafından oluşturulan komisyon azalığına tayin edilmiştir. 24 Eylül 1881'den itibaren de 20 günlüğüne 5000 kuruş harcırah ile Kuneytara'da yaşayan Araplar ve Dürzîler arasında çıkan arazi davasını incelemek üzere bölgeye gitmiştir. Şubat 1882'de 1750 kuruş maaş ile Tabluşşam Aşar memurluğuna tayin edilmiştir.³⁴⁴

---

³⁴⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 15/93.

4.35. Hürrem Efendi

Karahisar-ı Şarki Semerciler Kethüdası Müezzinzâde Mehmet Ağa'nın oğludur. 1879'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki İptidâî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okuduktan sonra İstanbul Polis Mektebi'nde de devam etmiş, 12 Eylül 1910 tarihli ve iyi (*âlâ*) dereceli diploma almıştır.. Türkçe yazar ve Arapçaya aşinâdır.

7 Ekim 1903'te 300 kuruş maaşla İstanbul III. Bölüğü polisliğine atanmıştır. 25 Mart 1904'te maaşıyla 38. Taksim Bölüğü polis memurluğuna nakledilmiştir. 14 Ağustos 1909'da 400 kuruş maaşla Beyoğlu polis memurluğuna tayin edilmiştir. Geçici olarak Trablusgarp'a gönderilmiş ve 29 Eylül 1910'dan itibaren maaşıyla Trablusgarp'ta polislik görevine başlamıştır. 22 Ekim 1910'da 500 kuruş maaşla Komiser yardımcılığına terfii etmiştir. Trablusgarp Savaşı münasebetiyle 23 Ekim 1911'de İstanbul'a dönmüştür. Maaşıyla Emniyet-i Umumiye Memurin Kalemi'nde istihdam olunmuştur. Geçici olarak 10 Ocak 1912'te Tokat'a gönderilmiş ve daha sonra İstanbul'a dönmüştür. 2 Kasım 1912'den itibaren Memurin Kalemi'nde istihdam edilmiştir. 22 Aralık 1912'de 500 kuruş maaşla Kastamonu Komiser yardımcılığına tayin edilmiştir. 5 Ocak 1913'te görevine başlamıştır.

Hürrem Efendi'ye 9 Eylül 1905'te tarihinde Gümüş Liyakat Madalyası verilmiştir. Trablusgarp'ta bulunduğu sırada gösterdiği başarılarından dolayı 9 arkadaşıyla beraber 31 Ekim 1911'de kendisine bir adet Osmanlı lirası mükâfat olarak verilmiştir. İtalya harbi esnasında İtalya donanmasının şehri bombardıman ettiği sırada konsoloshaneleri korumakla görevliydi. Şehrin işgal edilmesine kadar görevinde başarılı olmasından dolayı Trablusgarp Polis Meclisi ve azalarının mühürlü tahsinnamesi 7 Kasım 1911'de kendisine verilmiştir. Yine Kastamonu'da bulunduğu zamanda Kastamonu Hapishanesi'nden firar eden 15 mahkûmdan 13'ünün birkaç saat içinde yakalanmasındaki başarılı görevinden dolayı Kastamonu Vilayeti tarafından kendisine 24 Temmuz 1913 tarihli tahsinname verilmiştir.³⁴⁵

³⁴⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 182/203.

4.36. Hüseyin Ağa

Çiftçi Hacıahmetzâde Ahmet Ağa'nın oğludur. 1871'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. İptidâî Mektebi'nde okumuştur.

1887 – 1896 yılları arasında Adile Sultan Sarayı'nda kilerci olarak istihdam edilmiştir. 4 Mart 1899'da 200 kuruş maaşla Beşiktaş Mutfak kilerciliğine tayin edilmiştir. Maaşı, 24 Mart 1904'te 220, 27 Nisan 1909'da 240 kuruşa ve 20 Mayıs 1913'te ise 300 kuruşa çıkarılmıştır.³⁴⁶

4.37. Hüseyin Hamdi Efendi

Alucra Nüfus Memuru Süleyman Sabri Efendi'nin oğludur. 1869'da Alucra'da doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

İsmine kura isabet etmesiyle askere alınmış ve askerlik görevini tamamladıktan sonra 15 Eylül 1902'de 300 kuruş aylıkla Alucra İkinci Daire Piyade tahsildarlığına atanmıştır.³⁴⁷

4.38. Hüseyin Hüsnü Efendi

Hariciye Memuru (*kavas*) Halil Ağa'nın oğludur. 7 Haziran 1868'de Karahisar-ı Şarki'nin Kızılcaviran köyünde doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuduktan sonra özel hocadan Arapça, Farsça ve hesap dersleri görmüştür. Türkçe yazar.

Şubat-Mart 1886'da mülâzemetle Dâhiliye Nezareti Nüfus-ı Umumiye Kalemî'ne girmiştir. 13 Eylül 1889'da 250 kuruş maaş tahsis edilmiştir. Maaşı, 6 Ağustos 1892'de 300, 12 Haziran 1894'te 325, 28 Şubat 1895'te 400, 9 Ağustos 1895'te 450, 20 Kasım 1895'te 480, 23 Kasım 1896'da 500, 30 Mart 1902'de 570 ve 18 Ağustos 1904'te ise 620 kuruşa çıkarılmıştır. 7 Kasım 1904'te Nüfus Kalemî başkâtibi yardımcılığına terfî etmiştir ve 8 Şubat 1905'te maaşı 650, 9 Şubat 1906'da 700, 28 Kasım 1906'da 740, 28 Aralık 1906'da 780 ve 18 Temmuz 1907'de 820 kuruşa yükseltilmiştir. 19 Ağustos 1906'da 2000 kuruş ücretle sekizinci ve

³⁴⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 178/500; 193/489.

³⁴⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 164/387.

dokuzuncu daireler Tahrir-i Nüfus Müfettişlikleri'ne nakledilmiştir. Maaşı, 21 Eylül 1907'de 870, 26 Eylül 1907'de 905 ve 6 Kasım 1907'de ise 940 kuruşa çıkarılmıştır.

Hüseyin Hüsnü Efendi'ye 16 Haziran 1900'de salise rütbesi ve 18 Nisan 1908'de ise dördüncü rütbeden Osmanî Nişanı verilmiştir.³⁴⁸

4.39. Hüseyin Hüsnü Efendi

Sultan Abdülhamit Han'ın İkinci Mabeyncisi (*karin*) Hasan Bey'in Kethüdası ve Mabeyn-i Hümayûn hademeliğinden emekli Bekir Efendi'nin oğludur. 5 Aralık 1854'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Beşiktaş Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe yazar.

14 Kasım 1876'da mülâzemetle Maliye Düyûn-ı Umumiye İdaresi Bedelat Kalemi'ne girmiştir. 3 Haziran 1880'de 320 kuruş maaş ile Muhasebâta tayin edilmiştir. 15 Mart 1882'de istifa etmiştir. 13 Şubat 1883'te 250 kuruş maaş ile Yoklama Kalemi'ne nakledilmiştir. 13 Ağustos 1883'te 50, 13 Ocak 1889'da 25, 20 Mart 1892'de 15, 14 Ağustos 1891'de 10 ve 21 Mayıs 1895'te 30, 3 Temmuz 1896, 13 Aralık 1897 ve 10 Mart 1900 tarihlerinde 20'şer ve 26 Mayıs 1902'de 60, 22 Temmuz 1904'te 50, 12 Ocak 1906 ve 11 Ekim 1907'de 20'şer kuruşluk zamlarla 590 kuruşa yükseltilmiştir. 1 Eylül 1909'da 600 kuruş maaşla veznedarlığa nakledilmiştir.³⁴⁹

4.40. Hüseyin Tahsin Efendi

Esnaftan Ömer Ağa'nın oğludur. 1873'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okuduktan sonra Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde *sarf ve nahv*, *Gülistan*, fenni hesap ve coğrafya okumuştur. Türkçe okuryazar.

1890'da mülâzemetle İstanbul Telgrafhanesi'ne girmiştir. 21 Ağustos 1894'te 400 kuruş maaşla Konya Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluğuna tayin edilmiştir. 26 Nisan 1896'da memuriyetinin lağvedilmesiyle görevinden ayrılmıştır. 13 Aralık 1896'da 200 kuruş aylıkla tekrar Konya Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluğuna atanmıştır. İsmine kura isabet etmesiyle 13 Temmuz 1897'de askere alınmıştır. Vatani görevini tamamladıktan sonra bir müddet İstanbul

³⁴⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 21/387.

³⁴⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 168/299.

ve Beyoğlu Telgraf ve Posta Merkezleri'ne mülâzemetle devam etmiştir. 15 Kasım 1899'da 600 kuruş maaşla Yesaç (Kosova) Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğü'ne tayin edilmiştir. 19 Mayıs 1902'de 300 kuruş maaş ve becayış suretiyle Pazar (Kosova) Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluğuna nakledilmiştir.

30 Eylül 1903'te 500 kuruş maaşla Mamuretülaziz ve 11 Kasım 1907'de 400 kuruş maaşla ve becayış suretiyle Karahisar-ı Şarki Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluğuna nakledilmiştir.³⁵⁰

4.41. Karabet Fehmi Efendi

Artin Efendi'nin oğludur. 6 Ocak 1849'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki'de İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe ve Ermenice okuryazar.

1865'ten itibaren Karahisar-ı Şarki Muhasebe ve Tahrirat Kalemleri'ne 4 sene kadar mülâzemet etmiştir. Temmuz-Ağustos 1871'de 250 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Meclis-i İdare kâtipi yardımcılığına atanmıştır. Haziran-Temmuz 1872'de istifa ederek İstanbul'a gitmiştir. 20 Aralık 1882'de 500 kuruş maaşla Hazine-i Celile Kuyud Kalemi'ne memur olmuştur. Kasım-Aralık 1888'de maaşı kesilerek 3 ay mülâzemeten çalışmıştır. 27 Şubat 1889'da 500 kuruş maaşla 3 ay daha istihdam olunmuş ise de 27 Mayıs 1889'da yine maaşı kesilerek maaşsız olarak çalışmaya devam etmiştir. 14 Nisan 1890'da görevinden ayrılmıştır.³⁵¹

4.42. Mehmet Adil Efendi

Jandarma Onbaşı Mehmet Şerif Ağa'nın oğludur. 1882'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

2 sene kadar Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemi'ne mülâzemetle devam etmiştir. 9 Haziran 1900'da 35 kuruş maaş tahsis edilerek Muhasebe Kalemi mukayyidliğine tayin edilmiştir. 10 Mart 1901'de istifa ederek vatani görevini yapmıştır. 29 Aralık 1906'da 250 kuruş maaşla Hapishane kâtipliğine tayin

---

³⁵⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 91/107.

³⁵¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 36/417.

olunmuştur. 22 Mayıs 1908'de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahsil-i Müfredat kâtipliğine nakledilmiştir.³⁵²

4.43. Mehmet Ali Efendi

Piri Paşa sülalesinden Karahisar-ı Şarkili Tüfekçi Ali Ağa'nın oğludur. 12 Ağustos 1856 tarihinde Konya'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri ve Konya Rüşdiye Mektebi'ndeki dersleri okuyarak diploma almıştır. Medresede dahi Arapça ve Farsça okumuştur. Arapça ve Farsça anlar ve Türkçe yazar.

31 Temmuz 1872 tarihinde mülâzemetle Konya Vilayeti Mektubî Kalemi'ne girmiştir. 3 Mayıs 1873'te 50 kuruş maaş almaya başlamıştır. Maaşı 27 Haziran 1873'te 20, 24 Ağustos 1875'te 30, 7 Mart 1876 ve 12 Aralık 1877 tarihlerinde 50'şer ve 25 Eylül 1879'da 145 kuruşluk zamlarla 345 kuruşa çıkarılarak birinci mübeyyizliğe terfi etmiştir. Aynı tarihten itibaren öşrü olan 34 buçuk kuruş ve 14 Mart 1880'de zammı olan 62 kuruş 10 para kesildikten sonra maaşı 248 kuruş 10 para kalmıştır. 22 Eylül 1880'de 31 kuruş 10 para ve 24 Nisan 1881'de 20 kuruş zamlar ile 299 buçuk kuruşa çıkarılarak üçüncü müsevvitliğe, 14 Ağustos 1881'de 500 kuruş maaş ile ikinci müsevvitliğe ve 24 Şubat 1885'te ise 650 kuruş maaşla birinci müsevvitliğe tayin edilmiştir. 5 Şubat 1886 tarihinde başkaca 100 kuruş maaşla Konya Rüşdiyesi rika muallimliği görevi kendisine verilmiştir. 18 Mart 1887'de 1000 kuruş maaşla Konya Mektubî Kalemi Mümeyyizliği'ne atanarak 4 Nisan 1887'de rika muallimliği görevinden istifa etmiştir. 30 Mart 1888 tarihinden 15 Nisan 1888 tarihine kadar 291 kuruş zamlı maaşla ve 21 Nisan 1890'dan 24 Kasım 1890 tarihine kadar maaşsız olarak Konya Vilayeti Mektupçuluğu vekâletinde bulunmuştur. 13 Eylül 1892'de 100 kuruş maaşla Vilayet Gazetesi Muharrirliği ilave-i memuriyet olarak kendisine verilmiştir. 26 Şubat 1895 tarihinden 15 Mart 1895 tarihine kadar başkaca 600 kuruş maaşla Konya Vilayeti Mektupçuluğu vekâletinde bulunmuştur. 13 Mart 1897'de mümeyyizlik maaşı 900 kuruşa indirilmiştir. Mümeyyizlik maaşı 21 Ekim 1898'de 500 kuruş zammıyla 1400 kuruşa çıkarılmıştır. 24 Nisan 1900 tarihinden 14 Mayıs 1900 tarihine kadar başkaca 540 kuruş zamlı maaşla yine mektupçuluk vekâletinde bulunmuştur. 23 Şubat 1903'den 5

³⁵² BOA, DH.SAİD.d, No: 157/233.

Mart 1903'e kadar 540 kuruş zamlı maaşla yine mektupçuluk vekâletinde bulunmuştur.

22 Mart 1883'de salise rütbesi, 12 Haziran 1890'da ise saniye rütbesi sanisi ve 24 Şubat 1895 tarihinde saniye rütbesi mütemayizi ihsan buyrulmuştur. Mehmet Ali Efendi görevindeki gayretlerinden dolayı 15 Ocak 1893 tarihinde beşinci rütbeden Mecidî, 13 Haziran 1898 dördüncü rütbeden Osmanî ve 19 Ocak 1900'de üçüncü rütbeden Mecidî nişanlarına nail olmuştur. 10 Mart 1902'de Hamidiye Hicaz Demir Yolu Madalyası ve 18 Eylül 1905'te ise Gümüş İmtiyaz Madalyası'na layık görülmüştür.³⁵³

4.44. Mehmet Ali Efendi

Esnaf Recep Ağa'nın oğludur. 1882'de Karahisar-ı Şarki'nin Erdet köyünde doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okuduktan sonra Soğuk Çeşme Rüşdiyesi'nde Arapça, Farsça, fenn-i hesap ve coğrafya okumuştur. Türkçe okuryazar.

1902'de 100 kuruş maaşla İstanbul Telgraf Merkezi Tahsilât Odası'nda atanmıştır. Maaşı 14 Mayıs 1905'te 120 kuruşa ve 14 Ekim 1905'te 160 kuruşa yükseltilmiştir.³⁵⁴

4.45. Mehmet Asım Efendi

Ömer Efendi'nin oğludur. 1862'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki'nin Sıbyân Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

22 Kasım 1902'de 300 kuruş aylıkla Suşehri Dokuzuncu Daire Süvari tahsildarlığına atanmıştır.³⁵⁵

4.46. Mehmet Cemal Efendi

Kebapçı Karahisar-ı Şarkili Halil Efendi'nin oğludur. Mayıs-Haziran 1863'te İstanbul'da doğmuştur. Sütlüce Rüşdiye Mektebi'nde Arapça, Farsça okumuş ve sülüs, rika ve divani hatlarını çalışmıştır. Türkçe yazar.

³⁵³ BOA, DH.SAİD.d, No: 42/43.

³⁵⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 114/247.

³⁵⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 163/217.

Ekim 1878'de 250 kuruş maaşla Kırkağaç Fişenhanesi İmaliye Yoklamacılığı'na atanmıştır. 23 Şubat 1879'da memuriyetin lağvedilmesiyle 150 kuruş maaş ve bir nefer tayiniyle Humbarahane Hastahanesi Karantina kâtipliğine tayin edilmiştir. 14 Mart 1880'de 200 kuruş maaşla Aşar Nezareti mukayyidliğine nakledilmiştir. 4 Aralık 1880'de 240 kuruş Aşar Nezareti mübeyyizliğine ve 1 Şubat 1881'de maaşıyla üçüncü yardımcılığa tayin edilmiştir. Ekim-Kasım 1882'de 200 kuruş maaşla Eminönü Aşar Şubesi'nin ikinci kâtipliğine nakledilmiştir. 30 Ekim 1883'de 240 kuruş maaşla tekrar Aşar Nezareti mübeyyizliğine tayin olunmuştur. 8 Aralık 1885'te üçüncü yardımcılığa nakledilmiştir. Aşar İdareleri'nin lağvından dolayı 12 Mart 1886'da işinden ayrılmıştır. 29 Eylül 1886'da 250 kuruş maaşla Balıkhane ve Tuz Nezareti Deniz Müfettişliği'ne atanmıştır. 28 Ağustos 1887'de 300 kuruş maaşla Balıkhane ve Tuz Nezareti memur yardımcılığına nakledilmiştir.

13 Ekim 1891'de maaşıyla Balıkhane ve Tuz Nezareti Tahrirat Kalemî mübeyyizliğine ve 14 Eylül 1892'de 400 kuruş maaşla Tahrirat Kalemî Evrak memurluğuna tayin edilmiştir. Maaşı 13 Mart 1898'de 450 kuruşa yükseltilmiştir.³⁵⁶

4.47. Mehmet Esat Efendi

Hacıhüseyinzâde Mehmet Tufan Ağa'nın oğludur. 1842'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

13 Mart 1860'ta 40 kuruş maaşla İstabl-ı Amire hademeliğine girerek Sultan Abdülmecit'in dördüncü ikbalinin arabacısı yardımcılığına atanmıştır. 13 Haziran 1864'te 100 kuruş maaşla Sultan Abdülmecit'in kızı Mediha Sultan'ın (Sultan Vahdettin'in kız kardeşi) hademeliğine nakledilmiştir. 13 Mart 1867'de maaşı 83 kuruşa indirilmiştir. 19 Mayıs 1870'te maaşıyla Şehzâde Vahideddin Efendi'nin At (Esb) Hademesi yardımcılığına tayin edilmiştir. 13 Kasım 1872'de 166 buçuk kuruş maaşla Şehzâde Vahideddin Efendi'nin Esb-i Ser Hademeliği'ne terfi etmiştir. 14 Eylül 1876'da 500 kuruş Mabeyn-i Hümayun hademeliğine girerek Şehzâde Vahideddin Efendi'nin mümeyyizliğine atanmıştır. Maaşı 13 Mart 1880'de 400

---

³⁵⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 61/281.

kuruş indirilmiştir. 31 Aralık 1889'da 600 kuruş maaşla Şehzâde Vahideddin Efendi'nin lâlâlığına tayin edilmiştir.³⁵⁷

4.48. Mehmet Hayri Efendi

Mülkiye Kaymakamları'ndan Ahmet Hamdi Efendi'nin oğludur. 1876'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

12 Ağustos 1893'te Karahisar-ı Şarki Bidayet Mahkemesi Kalemî'ne mülâzemetle girmiştir. 16 Eylül 1898'de 220 kuruş maaşla Alucra Bidayet Mahkemesi kâtipliğine atanmıştır.³⁵⁸

4.49. Mehmet Hayrullah Efendi

Yenihan Mal müdürü Mehmet Tevfik Efendi'nin oğludur. 1890'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sivas İdadisi'nden 5 Haziran 1904'te iyi (*âlâ*) dereceden idadi diplomasını ve Darülfünun-ı Osmanî Tıp Fakültesi'nden ise 3 Temmuz 1912 tarihli ve 1725 numaralı doktor diplomasını almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazar ve Ermenice sadece yazar.

31 Temmuz 1912'de 800 kuruş maaşla Alucra Belediye tabipliğine atanmıştır. 27 Ağustos 1912'de görevine başlamıştır.³⁵⁹

4.50. Mehmet Münip Efendi

Mehmet Ağa'nın oğludur. 1851'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri ve Rüşdiye Mektebi'ndeki dersleri okumuştur. Medresede ise Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

Haziran/Temmuz 1869'da mülâzemetle Karahisar-ı Şarki Sancağı Tahrirat Kalemî'ne girmiştir. 31 Ekim 1883 tarihinden 1 Mayıs 1885 tarihine kadar 250 kuruş maaşla geçici olarak Karahisar-ı Şarki Tahrir-i Nüfus Kitabeti'nde bulunduktan sonra Haziran/Temmuz 1885'te 250 kuruş aylıkla Koyulhisar Kazası Aşar ikinci kâtipliğine atanmıştır. Koyulhisar'daki görevindeyken daha önce bu görevde bulunan

³⁵⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 66/311.

³⁵⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 139/141.

³⁵⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 185/212.

memurun memuriyetine geri dönmesinden dolayı görevinden ayrılmak zorunda kalmıştır. 25 Temmuz 1886'dan 21 Aralık 1886'ya kadar 125 kuruş yarım maaş ile Karahisar-ı Şarki Sancağı Nüfus Kitabeti Vekâleti'nde bulunmuştur. 2 Ekim 1888 tarihinde 250 kuruş aylıkla bulunduğu memuriyete asaleten atanmıştır.³⁶⁰

4.51. Mehmet Nazif Efendi

Esnaftan Hacı Abdullah Efendi'nin oğludur. 1854'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki İptidâî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

21 Şubat 1903'te 300 kuruş maaşla Alucra Üçüncü Daire tahsildarlığına atanmıştır. 14 Mart 1907'de maaşıyla Koyulhisar İkinci Daire Piyade tahsildarlığına nakledilmiştir.³⁶¹

4.52. Mehmet Ragıp Bey (1869-1908)

Şamdani-i Şehriyari Hacı Salih Efendi'nin oğludur. 9 Ağustos 1869'da Karahisar-ı Şarki'nin Hamidiye Kazası'nda doğmuştur. Enderûn Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

23 Mart 1891'de 500 kuruş maaşla Rüsûmât Emaneti Tamirat Müdürü kâtipi olmuştur. Şimendifer Gümrüklerin teftiş etmek üzere 3 Kasım 1894'te 2000 kuruş maaşla İstanbul Gümrükleri müfettişliğine tayin edilmiştir. Maaşı 13 Mart 1897'de 1800 kuruşa düşürülmüştür. 3 Aralık 1908 tarihinde vefat etmiştir.³⁶²

4.53. Mehmet Rahmi Efendi

Karahisar-ı Şarki Redif Binbaşı Hacı Yusuf Ziya Efendi'nin oğludur. 1879'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

13 Ocak 1888'de 27 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemi mübeyyizliğine atanmıştır. 11 Mart 1889'da maaşı 37 kuruşa yükseltilmiş ve 18 Mayıs 1890'da istifa etmiştir. 23 Haziran 1892'de 400 kuruş aylıkla Vize Telgraf

³⁶⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 120/401.

³⁶¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 162/342.

³⁶² BOA, DH.SAİD.d, No: 44/209.

Merkezi haberleşme memurluğuna tayin edilmiştir. 28 Ağustos 1892'de memuriyetinin lağvedilmesiyle işinden ayrılmıştır. 2 Nisan 1893'te 400 kuruş maaşla Beyrut Telgraf Merkezi haberleşme memurluğuna nakledilmiştir. 600 kuruş maaşla 23 Ağustos 1894'te Beyrut Telgraf ve Posta Başmüdüriyeti kâtipliğine atanmıştır. 2 Kasım 1894'te maaşıyla Beyrut Telgraf Merkezi haberleşme memurluğuna nakledilmiştir. 23 Ekim 1895'te 600 kuruş maaşla Halep Telgraf ve Posta Merkezi haberleşme memurluğuna tayin edilmiştir. 13 Ocak 1896'da maaşıyla Halep Hükümet Konağı'na memur edilmiştir. Maaşı, 13 Mart 1897'de 540 kuruşa indirilmiştir. 31 Mart 1897'de 1080 kuruş maaşla ve becayiş suretiyle Zor Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'ne; 13 Mayıs 1898'de maaşıyla Antakya Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'ne tayin edilmiştir.

Mehmet Rahmi Efendi, bazı kötü hal ve hareketlerinden dolayı 17 Nisan 1902'de azledilmiştir. Daha sonra yaptıklarından pişmanlık duyduğunu ve görevini en iyi şekilde yerine getireceği teminatı vermesi üzerine idareten açıkta kaldığı süre ceza olarak yeterli görülerek 22 Nisan 1903'te 950 kuruş maaşla Erzincan Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti'ne tayin edilmiştir.

Mehmet Rahmi Efendi, Erzincan'dan Gümüşhane'ye gönderilecek olan postanın gecikmesine sebep olduğundan 17 Mart 1904'te ve Erzincan'daki işleri zorlaştırmasıyla 8 Ekim 1904'te uyarı cezası almıştır. Yine bir telgrafi kaybetmesiyle ücreti olan 24 kuruş kendisinden tahsil edilerek kınama cezası almıştır.³⁶³

4.54. Mehmet Rasim Efendi

Karahisar-ı Şarki Vergi kâtibi Hasan Tahsin Efendi'nin oğludur. 1886'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okuduktan sonra Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde de okuyarak iyi (*âlâ*) derecede diploma almıştır. Türkçe okuryazar.

1906'da Halep Telgraf Merkezi haberleşme memurluğu yardımcılığına mülâzemetle girmiştir. 5 Mayıs 1907'de 240 kuruş maaşla bulunduğu göreve atanmıştır.³⁶⁴

---

³⁶³ BOA, DH.SAİD.d, No: 102/25.

³⁶⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 159/333.

4.55. Mehmet Rıza Efendi

Karahisar-ı Şarki Defter-i Hakanî Memuru Hüseyin Efendi'nin oğludur. 1857'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde okumuştur.

1876'da Karahisar-ı Şarki Tahrir ve Vergi Kalemî'ne mülâzemetle girmiştir. 8 Kasım 1879'da 150 kuruş maaşla Meadin-i Erbaa Nahiyesi Vergi kâtibi yardımcılığına atanmıştır. Maaşı 14 Ekim 1881'de 250 kuruşa yükseltilmiştir.³⁶⁵

4.56. Mehmet Rıza Efendi

Karahisar-ı Şarki Tahrirat müdürü Müftüzâde Mehmet Enverî Efendi'nin oğludur. 1871'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan ve Rüşdiye Mektepleri'nde okuduktan sonra özel hocadan *Tasavvurat*, *Tasdikat* ve *Hoca Hafız Divan-ı Şerifi*'ni okumuştur. Türkçe okuryazar.

14 Ocak 1888'de 40 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemî mübeyyizliğine atanmıştır. 14 Mart 1888'de 25 kuruş ve 28 Kasım 1888'de 30 kuruşluk zamlarla maaşı 95 kuruşa yükselmiştir. 16 Nisan 1894'te 450 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Sandık Eminliği'ne ve 15 Temmuz 1895'te 400 kuruş aylıkla Evkaf Müdürlüğü'ne nakledilmiştir. 2 Ekim 1901'de 1350 kuruş maaşla Yanya Evkaf Muhasebeciliği'ne tayin edilmiştir. 9 Eylül 1907'de 1800 kuruş maaşla Cezayir-i Bahri Sefid Evkaf Muhasebeciliği'ne nakledilmiştir. 1 Ekim 1907'de Cezayir-i Bahri Sefid'deki görevine başlamıştır. Bazı itaatsiz ve dik başlı hareketlerinden dolayı 29 Eylül 1909'da vilayetçe işten el çekirilmiştir. İstanbul'a giderek 14 Eylül 1909'da maaşı 2000 kuruşa yükseltilmiştir. 29 Ocak 1910'da 2500 kuruş maaşla Erzurum Evkaf Müdüriyeti'ne atanmıştır.

Erzurum'da bulunduğu sırada vali ile aralarında olan hadiseden dolayı orada görevini sürdüremeyeceği hakkında Encümen-i Evkaf ve İntihab Komisyonu'nun yazısından anlaşılacak 29 Aralık 1910'da azledilmiştir. 29 Aralık 1910'da 625 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir.

27 Mayıs 1911'de 500 kuruş maaşla Harem-i Şerif Hazret-i Nebevî ruznamçeciliğine tayin edilmiştir. 28 Ağustos 1911'de maaşıyla Trablusgarp Evkaf

³⁶⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 14/313.

Müdürlüğü'ne nakledilmiştir. Mehmet Rıza Efendi'nin bazı sebeplerden dolayı memuriyetine gidememesinden dolayı kendisine Harcırah Kararnamesi'nin beşinci maddesine göre yarım maaş verileceği 15 Mayıs 1912 tarihli Şûrâ-yı Devlet kararında belirtilmiştir. 12 Şubat 1913'te 1500 kuruş yarım maaşla Hüdavendigâr Evkaf Müdürlüğü vekâletine tayin edilmiştir. 18 Şubat 1913'te görevine başlamıştır. 8 Mart 1913'te asilin gelmesiyle vekâletlik görevi sona ermiştir. 7 Nisan 1913 - 3 Mayıs 1913 tarihleri arasında ikişer Mecidî ücretle Hüdavendigâr Evkaf İdaresi'nin Tedkik-i Hesabat ve Muamelatı'nda istihdam edilmiştir. 16 Temmuz 1913'te 2500 kuruş maaşla Hüdavendigâr ve 21 Ekim 1913'te maaşıyla Kastamonu Evkaf Müdürlükleri'ne nakledilmiştir.³⁶⁶

4.57. Mehmet Sami Efendi

Tüccar Hacı Mehmet Efendi'nin oğludur. 1866'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur.

9 Haziran 1894'te maaşsız olara Karahisar-ı Şarki Ziraat Bankası Meclis azalığına tayin edilmiştir. 25 Temmuz 1898'de 400 kuruş maaşla Ziraat Bankası memur yardımcılığına nakledilmiştir. Ziraat Bankası Meclis azasıyken 1895'te 800 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Ağnam Tahkik memurluğunda bulunmuştur. 2 Mart 1899'da 150 kuruş maaşla Muhasebe kâtabi yardımcılığına nakledilmiştir. 20 Ocak 1902'de 500 kuruş maaşla Kemah Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe kâtipliğine tayin edilmiştir. 28 Haziran 1900'de salise rütbesi verilmiştir.³⁶⁷

4.58. Mehmet Şerif Efendi

Karahisar-ı Şarki Jandarma Süvari Çavuşu Avşar Mehmet Efendi'nin oğludur. 1882'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki Sıbyan ve İptidaî Mektepleri'yle Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

Karahisar-ı Şarki Bidayet Mahkemesi ve Vergi Kalemleri'ne mülâzemetle devam ettikten sonra 29 Nisan 1901'de 30 kuruş Karahisar-ı Şarki Evrak Kalemi ikinci mukayyidliğine atanmıştır. 13 Ekim 1902'de 40 kuruş maaşla Tahrirat Kalemi mübeyyizliğine nakledilmiştir. 22 Nisan 1903'te 150 kuruş maaşla Mindeval

³⁶⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 67/251.

³⁶⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 97/377.

Nahiyesi kâtipliğine tayin edilmiştir. Askerlik görevi için 13 Şubat 1905'te kâtiplik görevinden ayrılmıştır. 15 Nisan 1908'de vatani görevini tamamlamıştır. 14 Mart 1907 - 17 Nisan 1908 tarihleri arasında askerde olduğu için yarım maaş almıştır. 28 Mayıs 1908'de 200 kuruş maaşla Alucra Tahsil-i Müfredat kâtipliğine atanmıştır.³⁶⁸

4.59. Mehmet Talat Efendi

Naip Mehmet Efendi'nin oğludur. 1882'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur.

Karahisar-ı Şarki Muhasebe Kalemî'ne mülâzemetle devam ettikten sonra 23 Ekim 1905 - 15 Şubat 1907 tarihleri arasında aidaatla Suşehri Orman memurluğunda bulunmuştur. 14 Mart 1907'de 200 kuruş aylıkla Suşehri Birinci Daire Piyade tahsildarlığına tayin edilmiştir.³⁶⁹

4.60. Mehmet Tefik Efendi

Karahisar-ı Şarkili müteveffa Tuğlacı Hacı Mehmet Ağa'nın oğludur. 9 Nisan 1868'de İstanbul'da doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde ve Kasımpaşa Bahriye Rüşdiyesi'nde daha sonrada Menşe-i Küttâb-ı Askerî'de okumuştur. Türkçe yazar.

11 Eylül 1881'de mülâzemetle Bahriye Muhasebesi'ne girmiştir. 13 Şubat 1883'te 100 kuruş maaşla Bahriye Muhasebesi Merkez Kısmı'na atanmıştır. 13 Mayıs 1883'te 150 ve 13 Ağustos 1883'te 50 kuruşluk zamlarla maaşı 300 kuruşa yükselmiştir. 15 Eylül 1888'de maaşıyla Muhasebe-i Hariciye Kısmı Kalemî'ne nakledilmiştir. 13 Ocak 1889'da ve 13 Kasım 1889'da 40 kuruş zamlarla maaşı, 380 kuruşa yükselmiştir. 23 Mart 1891'de tekrar Muhasebe-i Merkeziye Kısmı'na tayin edilmiştir. 23 Kasım 1891'de 30, 14 Mart 1892'de 50 ve 28 Haziran 1892'de 60 kuruşluk zamlarla maaşı 520 kuruşa çıkarılmıştır.

Maaşı 13 Mart 1893'te 550, 13 Nisan 1894'te 570, 13 Haziran 1894'te 590, 14 Ocak 1895'te 600 ve 20 Mayıs 1895'te 650 kuruşa çıkarılmış, 13 Mart 1897'de ise 585 kuruşa indirilmiş; 13 Aralık 1897'de 700, 18 Mart 1900'de 740, 16 Temmuz 1901'de 790, 22 Şubat 1903'te 840, 28 Ağustos 1903'te 900, 14 Şubat 1904'te 970, 14 Haziran 1904'te 1040, 30 Aralık 1904'te 1090, 3 Nisan 1905'te 1120, 14 Haziran

³⁶⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 158/217.

³⁶⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 163/221.

1905'te 1160, 15 Ocak 1906'da 1200 ve 24 Aralık 1906'da 1240 kuruşa çıkarılmıştır. 14 Mart 1909'da maaşıyla Bahriye Muhasebesi Merkez Kısmı Kalemi ikinci mümeyyizliğine tayin edilmiştir. Maaşı, 1 Eylül 1909'da 1500 kuruşa ve 18 Aralık 1911'de ise 1759 kuruşa yükseltilmiştir. 14 Haziran 1912'de 2000 kuruş maaşla başmümeyyizliğe atanmıştır.

7 Eylül 1895'te salise, 19 Mart 1899'da saniye sınıfı sanisi ve 6 Kasım 1904'te saniye mütemayizi rütbeleri verilmiştir. 19 Ağustos 1900'de ise dördüncü rütbeden Mecidî Nişanı verilmiştir.³⁷⁰

4.61. Mehmet Tevfik Efendi

Çiftçi Atazâde Mehmet Efendi'nin oğludur. 1888'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Beşiktaş Sinan Paşa Medresesi'nde eğitim gördükten sonra aliyyülâlâ (pekiyi) derecede diploma almıştır. Girmiş olduğu imtihanlardan 15 Temmuz 1909, 15 Mayıs 1911 ve 4 Mayıs 1912 tarihli 3 adet *ispat-ı ehliyet-i âliye* belgesini Selimiye Fırka-i Askeriyesi Erkan-ı Harbiyesi'nden almıştır.

16 Ekim 1911 tarihinde izinli olarak memleketine gitmiştir. 19 Kasım 1911 tarihinde görevini bırakan Fırın İmamı Asım Efendi'ye vekâleten 27 gün imamlıkta bulunarak 123 kuruş maaş almıştır. 28 Nisan 1912 tarihinde 150 kuruş maaşla imamlığa asaleten atanmıştır.³⁷¹

4.62. Mehmet Zikri Efendi

Çiftçi Mehmet Ağa'nın oğludur. 1881'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde okuduktan sonra Beyazıt Rüşdiyesi'nde *Sarf ve Nahv, Gülistan, fenn-i hesap* ve coğrafya okumuştur. Türkçe okuryazar.

14 Ekim 1900'de 150 kuruş maaşla İstanbul Postahanesi dağıtıcılığına tayin edilmiştir. 14 Mart 1905'te maaşı 200 kuruşa yükseltilmiştir. 1 Ağustos 1906'da 400 kuruş aylıkla Cidde Telgraf ve Posta Merkezi Kartpostal memurluğuna atanmıştır.³⁷²

³⁷⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 73/229.

³⁷¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 193/241.

³⁷² BOA, DH.SAİD.d, No: 149/403.

4.63. Mehmet Zühtü Efendi

Bab-1 Cubul Kaymakamı Kurtzâde Ahmet Hamdi Efendi'nin oğludur. 15 Kasım 1857'de Karahisar-1 Şarki'de doğmuştur. İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okuduktan sonra özel hocadan da ders almıştır Türkçe yazar ve Rumcaya aşinadır.

13 Temmuz 1873'te Haçin, 27 Kasım 1874'te Sungurlu ve 17 Ocak 1877'de Karahisar-1 Şarki Tahrirat Kalemleri'ne mülâzemetle devam etmiştir. 300 kuruş maaşla Karahisar-1 Şarki Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi zabıt kâtipliğine tayin olunmuştur. 14 Ekim 1879'da vazifesine başlamıştır. 13 Ocak 1882'de maaşıyla Karahisar-1 Şarki İdare Meclisi başkâtipliğine nakledilmiştir. 23 Ekim 1883'te Alucra Kaymakam vekâleti ilave-i memuriyet olarak kendisine verilmiştir. 4 ay 20 gün görev yaptıktan sonra istifa etmiş ve 473 kuruş maaş almıştır. 24 Mart 1884'te İdare Meclisi başkâtipliğine geri dönmüştür. 13 Şubat 1885'te bir ay izin alarak İstanbul'a gitmiştir. 13 Mart 1885'te memuriyetine geri dönerek 150 kuruş yarım maaş almıştır. 30 Ağustos 1887'de fahri olarak Meclis-i İdare-i Liva Savcılığı kendisine verilmiştir. 28 Nisan 1894'te savcılıktan istifa etmiştir.

27 Ekim 1889'da maaşı 350 kuruşa yükseltilmiştir. 15 Ekim 1891'de kanuna aykırı barut satışı yapıldığı hakkında inceleme yapmak üzere 50 kuruş yevmiye ile Suşehri'nin Avanis köyüne gitmiştir. 250 kuruş yevmiye ve 100 kuruş harcırah ile 15 Mart 1892'de Alucra Kaymakamı hakkındaki şikâyetin araştırılmasına memur olmuştur. 28 günde 1400 kuruş yevmiye almıştır. 1892 senesi Alucra Aşar İhale memurluğunda 54 gün bulunarak 3240 kuruş yevmiye ve 70 kuruş harcırah almıştır. 1893 senesi Suşehri Aşar İhale memurluğundan da 1800 kuruş yevmiye ve 60 kuruş harcırah ve 1 Kasım 1894'te ise Alucra Kaymakamı ile Naibi arasında çıkan olayın incelenmesine memur olarak 2 günde 100 kuruş yevmiye ve 70 kuruş harcırah almıştır.

14 Ağustos 1894'de Koyulhisar Kaymakamı hakkındaki şikâyetin araştırılmasına 600 kuruş maaşla gönderilmiştir. 8 Ocak 1895 - 13 Ekim 1895 tarihleri arasında gönüllü olarak Karahisar-1 Şarki Tahrirat Müdüriyeti vekâletinde bulunmuştur. Daha sonra Hamidiye Kazası'nın 1896 senesi Aşar İhale memurluğunda 54 gün bulunarak 3240 kuruş yevmiye ve 180 kuruş harcırah almıştır. 5 Eylül 1897'de Karahisar-1 Şarki Tahrirat Müdüriyeti vekâleti ilave-i memuriyet olarak kendisine verilmiştir.

Mehmet Zühtü Efendi'ye 4 Nisan 1888'de salise rütbesi verilmiştir.³⁷³

4.64. Mehmet Zühtü Efendi

Mehmet Ağa'nın oğludur. 1872'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Hamidiye İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Rüşdiye'den 27 Temmuz 1889 tarihinde pekiyi (aliyyülâlâ) derecede diploma almıştır.

13 Temmuz 1895'te 60 kuruş maaşla Hamidiye Belediye kâtipliği ve Sandık Emaneti'ne tayin edilmiştir. 13 Mayıs 1897'de 200 kuruş maaşla İskefser Sandık Eminliği'ne nakledilmiş ve 13 Mayıs 1899'da görev süresinin bitmesiyle işinden ayrılmıştır. 29 Ocak 1901'de 80 kuruş maaşla Hamidiye Belediye kâtipliği ve Sandık Emaneti'ne tekrar geri dönmüştür. 14 Mart 1901'de maaşı 100, 14 Mart 1902'de 150, 14 Mart 1905'te 200 ve 14 Mart 1906'da 250 kuruşa yükseltilmiştir. 1894 ve 1896 senelerinde 300 kuruş ücretle Ağnam-ı Tadad Kol ve 1905 senesinde 600, 1906 ve 1907 senelerinde dahi 500'er kuruş ücretle Ağnam kâtipliklerinde bulunmuştur. 14 Temmuz 1907'de 250 kuruş maaşla Hamidiye Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe kâtibî yardımcılığına tayin edilmiştir.³⁷⁴

4.65. Mehmet Zühtü Efendi

Bakıroğlu Mustafa Ağa'nın oğludur. 25 Ağustos 1873'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. İptidaî ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

17 Eylül 1895'te askere alınarak sırayla kâtip yardımcısı daha sonra başçavuş olmuş ve Yunan Madalyası verilmiştir. 14 Kasım 1901'de vatani görevini tamamlayarak terhis olmuştur. 26 Mayıs 1904'te mülâzemeten Alucra Tapu Kalemi'ne girmiştir. 14 Mart 1905'te aylıkla Yoklama kâtipliğine ve ilave-i memuriyet olarak tahsildarlığa tayin edilmiştir. 14 Ağustos 1907'de 250 kuruş maaşla İskefser Tapu kâtipliğine nakledilmiştir. 3 Mayıs 1909'da maaşıyla Niksar Tapu kâtipliğine tayin olunmuştur. Maaşı, 15 Temmuz 1910'da 150 kuruşluk zamlarla 400 kuruşa yükselmiştir. Mehmet Zühtü Efendi'nin isteği üzerine 400 kuruş maaşla Erbaa Tapu kâtipliğine becayış suretiyle nakledilmiştir.³⁷⁵

³⁷³ BOA, DH.SAİD.d, No: 100/431.

³⁷⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 162/263.

³⁷⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 192/169.

4.66. Mustafa Asım Efendi

Naip Mehmet Hamdi Efendi'nin oğludur. Haziran-Temmuz 1847'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde Arapça, Farsça, fenn-i hesap ve coğrafya okumuştur. Arapça, Farsça ve Türkçe yazar.

1867'de 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Evkâf Muhasebe kâtipliğine atanmıştır. 14 Ekim 1867'de maaşıyla Muhasebe Kalemi dördüncü yardımcılığına nakledilmiştir. 14 Haziran 1868'te 400 kuruş maaşla üçüncü yardımcılığa terfi etmiştir. 14 Temmuz 1875'te 550 kuruş maaşla Muhasebeci yardımcılığına ve 14 Nisan 1881'de 800 kuruş maaşla Dersim Muhasebe mümeyyizliğine nakledilmiştir.

Maaşı 13 Kasım 1882'de 200 kuruş ve 13 Şubat 1885'te yine 200 kuruş zamlı 1200 kuruşa yükselmiştir. Vilayetin livaya dönüştürülmesiyle 13 Nisan 1888'de görevinden ayrılmıştır. 1 gün sonra 500 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Muhasebe yardımcılığına ve 20 Haziran 1888'de 1000 kuruş maaşla Diyarbakır Muhasebe mümeyyizliğine tayin edilmiştir. Daha sonra beş ay izin alarak İstanbul'a gitmiştir. 12 Mart 1895'te izin süresini dolmuşsa da memuriyetine dönmediğinden ilişiği kesilmiştir. 6 Ekim 1896'da 1800 kuruş maaşla Drama Sancağı Muhasebeciliği'ne atanmıştır. Maaşı 13 Mart 1897'de 1620 kuruşa indirilmiştir. Mustafa Asım Efendi'nin felç olması dolayısıyla kendisinin sıhhatine kavuşuncaya kadar 19 Mart 1906'da azledilerek yerine başkası tayin edilmiştir. Kendisine 810 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edilmiştir.

Mustafa Asım Efendi'ye 7 Eylül 1890'da saniye rütbesi, 28 Kasım 1891'de saniye rütbesi mütamayizi ve 1 Eylül 1902'de ûlâ rütbesi sanisi verilmiştir.³⁷⁶

4.67. Mustafa Celal Efendi

Karahisar-ı Şarki Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi başkanı Abdi Efendi'nin oğludur. 1853'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde ve Sivas Rüşdiyesi'nde okuduktan sonra özel hocalardan Arapçadan *İzhar*, Farsçadan *Gülistan*, hesap ve coğrafya derslerini okumuştur. Türkçe yazar.

³⁷⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 15/111.

13 Ağustos 1869'da 150 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Meclis İdaresi başkâtipliği yardımcılığına atanmıştır. Maaşı 14 Ekim 1871'de 142 ve 13 Mart 1872'de ise 140 kuruşa indirilmiştir. 13 Ocak 1873'te istifa etmiştir. 1 Haziran 1875'te 230 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemi üçüncü yardımcılığına tayin edilmiştir. 14 Aralık 1876'da 380 kuruş maaşla ikinci yardımcılığa ve 20 Ağustos 1879'da 500 kuruşla başyardımcılığa terfi etmiştir. 14 Eylül 1879'da maaşı 450 kuruşa düşürülmüştür. 1879'da nahiye teşkili hakkında Alucra ve Tahkik memurluğuyla Hamidiye'ye gönderilmiştir. Toplam 480 kuruş harcırah almıştır. 13 Mart 1880'de maaşı 360 kuruşa indirilmiştir. 24 Haziran 1880'de 600 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Aşar başkâtipliğine atanmıştır. 20 Mart 1882'de istifa etmiştir. 9 Nisan 1882'de 800 kuruş maaşla Maarif-i Nezareti Mektubi Kalemi müsevvitliğine tayin edilmiştir. 27 Eylül 1882'de maaşı 1000 kuruşa çıkarılmıştır. 13 Mart 1883'te 2500 kuruş maaşla Van Maarif Müdürlüğü'ne atanmış ve 2 Kasım 1883'de maaşıyla Diyarbakır ve 17 Kasım 1886'da 2000 kuruş maaşla Kastamonu Maarif Müdürlükleri'ne nakledilmiştir. 2 Aralık 1887'de Kastamonu Tehvin-i İhtiyari Komisyonu azalığına ve 1887'de İskilip Aşar İhalesi memurluğuna tayin edilmiştir. 2160 kuruş yevmiye ve harcırah almıştır. 1889 ve 1891 senelerinde mekteplerin teftişi için sırasıyla Daday, Tosya, İskilip, Boyabat ve Taşköprü ve Kengiri (Çankırı)'ya gönderilmiş ve 2200 kuruş harcırah almıştır. 5 Kasım 1894'te 2500 kuruş maaşla Halep Maarif Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. 21 Temmuz - 19 Ağustos 1896 tarihleri arasında izinli olarak İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'da bulunduğu süre içinde 1250 kuruş yarım maaş almıştır. 31 Aralık 1899'da Yanya Maarif Müdüriyeti'ne 2500 kuruş maaşla tayin edilmiştir. 13 Aralık 1899'da 300 kuruş maaşla İdadi Mektebi edebiyat ve ahlak öğretmenlikleri ilave-i memuriyet olarak kendisine verilmiştir. 10 Şubat 1900'de müdürlük maaşı 2250 kuruşa ve öğretmenlik maaşı da 250 kuruşa indirilmiştir. İptidâî mekteplerin çoğaltılması ve incelemelerde bulunmak için Ergiri, Leskovik, Koniçe ve Preveze'ye gönderilmiş ve 2279 kuruş harcırah almıştır. Mustafa Celal Efendi Yanya'da hastalandığı için başka bir memuriyete nakledilmesini istemiştir. 1 Şubat 1902'de 2500 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Edirne Maarif Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. Yanya Maarif Müdürlüğü'nde bulunduğu sırada İşkodra Umûr-ı Maarifi'ne 5 Mayıs 1900'de memur edilmiş ve maaşı 2750 kuruşa yükseltilmiştir. Edirne gitmeden önce 13 Şubat - 19 Şubat 1902

tarikhleri arasında yarım maaşla Yanya Maarif Müdüriyeti'nde bulunmuştur. 12 Mart 1902'de Edirne'deki görevine başlamıştır

Mustafa Celal Efendi'ye 28 Eylül 1882'de rabiya, 9 Ocak 1889'de salise ve 29 Nisan 1893'te saniye sınıfı sanisi rütbeleri, 25 Mart 1900'de Yunan Muharebe Madalyası, 17 Ekim 1897'de saniye rütbesi mütemayizi ve 13 Kasım 1894'te ûlâ sınıfı sanisi rütbeleri verilmiştir ve 12 Eylül 1902'de Hicaz Demir Yolu Madalyası verilmiştir. Mustafa Celal Efendi'nin sağlık sebeplerinden dolayı İstanbul'da olduğu ve Edirne'ye gidemeyeceği daha sonra anlaşıldığından maaşıyla 9 Mayıs 1904'te Ankara Maarif Müdüriyeti'ne nakledilmiştir.³⁷⁷

4.68. Mustafa Efendi

Ali Efendi'nin oğludur. 1849 Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. İptidaî mekteplerde okumuştur. Türkçe okuryazar.

8 Haziran 1884'te 50 kuruş maaşla Evkaf Nezareti hademeliğine atanmıştır. Maaşı 150 kuruş zam ile 200 kuruşa yükselmiştir. 15 Mayıs 1886'da 50 kuruş zamlı 250 kuruşa yükseltilmiştir. 19 Haziran 1895'te 350 kuruş maaş ile veznedarlığa nakledilmiştir. 24 Mart 1908'de 150 kuruş daha zamlı maaşı 500 kuruşa çıkarılmıştır. 14 Ağustos 1909'da 450 kuruş maaşla kadro haricinde kalmıştır. 13 Mayıs 1910'da 50 kuruş zamlı maaşı 500 kuruşa yükseltilmiştir.³⁷⁸

4.69. Mustafa Kazım Efendi

Karahisar-ı Şarki Müftülüğü'nde bulunmuş olan Abdülkerim Efendi'nin oğludur. 1881'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri ve Rüşdiye Mektebi'nde ders görerek 27 Temmuz 1895 tarihli diplomayı almıştır. Daha sonra bir müddet Medresede Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar ve Arapça ve Farsçaya aşinadır.

9 Ocak 1897'de 60 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemi mübeyyizliğine tayin olduktan sonra 4 Temmuz 1899 tarihinde 50 kuruş aylıkla Karahisar-ı Şarki Meclis-i İdare kâtipliğine nakledilmiştir. Ayrıca ilave-i memuriyet olarak 1903 ve 1904 senelerinde 200 ve 400 kuruş maaşlarla Karahisar-ı Şarki

³⁷⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 76/383.

³⁷⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 186/130.

Ağnam ve Hayvanât-ı Ehliye kâtiplilerinde de bulunmuştur. 19 Aralık 1906 tarihinde 400 kuruş aidatla Karahisar-ı Şarki Tahsilât Müfettişliği'ne ve 10 Mart 1907 tarihinde ise aynı maaşla Suşehri Kazası Tahsil Memurluğu'na nakledilmiştir.³⁷⁹

4.70. Mustafa Nayap Efendi

Haffaf Hüseyin Ağa'nın oğludur. Nisan 1854'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri öğrendikten sonra medresede bir miktar Arapça ve Farsça okumuşsa da diploması yoktur. Türkçe yazar.

28 Şubat 1870'te Defter-i Hakanî Tapu Kalemî'ne mülâzemetle girmiştir. 17 Mart 1878'te ismine kura isabet ettiğinden askere alınmıştır. 1880'de 46 buçuk kuruş maaş ile başçavuş rütbesine yükselmiştir. Mart 1882'de askerliğini yaptığı sırada her biri 10 para ücretle senet kayıt etmek üzere Vergi Emaneti Ketebe-i Mevkutesi'ne dâhil edilmiştir. 25 Mayıs 1883'te yapılan imtihanla 2. sınıf mukayyidliğe seçilmiştir. Aydan aya 450 kuruş civarında senet kayıt etmektedir. 28 Ocak 1895'te 172 buçuk kuruş maaşla İstanbul Senedâtı Kayıt Kalemî'ne nakledilmiştir. Maaşı 13 Nisan 1897'de 205 kuruş 20 paraya ve 13 Temmuz 1897'de ise 238 kuruş 20 paraya çıkarılmıştır.³⁸⁰

4.71. Osman Efendi (1862-1900)

Çiftçi Abdurrahman Ağa'nın oğludur. Mayıs-Haziran 1862'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. İstanbul'da Sıbyan ve Rüşdiye Mektepleri'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

Nisan-Mayıs 1874'te Telgraf Mektebi'ne girmiştir. Nisan-Mayıs 1875'te 500 kuruş maaşla Trabzon haberleşme memurluğuna atanmıştır. Aynı yıl içerisinde Batum ve Eylül-Ekim 1876'da Livane Muhabere memurluklarına nakledilmiştir. Batum'un 1878 Berlin Antlaşması ile Rusya'ya terk edilmesinden dolayı açığa kalmıştır. 15 Temmuz 1878'de 400 kuruş maaşla Yenişehir Merkezi memurluğuna tayin edilmiştir. 20 Şubat 1879'da merkezin lağvedilmesiyle görevinden ayrılmıştır. 14 Ocak 1880'de 600 kuruş maaşla Yenişehir Tırnovası Merkezi memurluğuna tayin

³⁷⁹ BOA, DH.SAİD.d, No: 158/181.

³⁸⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 91/233.

olunmuştur. Maaşı, 14 Mart 1880'de 500 kuruşa indirilmiştir. 26 Ekim 1881'de maaşıyla Selanik Tophanesi'nde Telgraf Şubesi memurluğuna nakledilmiştir.

20 Mayıs 1887'de 600 kuruş maaşla Kırçova Merkezi memurluğuna nakledilmiştir. Maaşı 13 Mart 1897'de 140 kuruşa düşürülmüştür. 24 Mayıs 1899'da maaşıyla İştib, 21 Ağustos 1899'da Radoviçte Telgraf ve Posta başmemurluğuna ve 9 Mart 1900'de Leftehora Telgraf ve Posta Müdüriyeti'ne nakledilmiştir. 17 Kasım 1900 tarihinde vefat etmiştir.³⁸¹

4.72. Ömer Adil Efendi

Karahisar-ı Şarki Nafia Komisyonu kâtibi Mehmet Arif Efendi'nin oğludur. 1875'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Karahisar-ı Şarki Rüşdiyesi'nde okumuştur. Türkçe yazar.

15 Eylül 1891'de mülâzemetle Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemi'ne girmiştir. 9 Ocak 1897'de 20 kuruş maaşla Tahrirat Kalemi mübeyyizliğine tayin edilmiştir. 13 Mart 1898'de maaşı 45 kuruşa çıkarılmıştır. 14 Temmuz 1898'de 160 kuruş maaşla Koyulhisar Tahrirat kâtipliğine nakledilmiştir. 42 buçuk kuruş yarım maaşla Koyulhisar Rüşdiyesi'nin hüsn-i hat hocalığı ilave-i memuriyet olarak kendisine verilmiştir. 150 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Belediye Meclisi kâtipliğine nakledilmiştir. 30 Mart 1899'da görevine başlamıştır. 15 Mart 1900'de maaşı 200 kuruşa yükseltilmiştir. 300 kuruş maaşla Suşehri Müstantik yardımcılığına terfi ederek 28 Ekim 1900'de vazifesine başlamıştır. 1 Kasım 1901'de Adliye Nezareti'nce memuriyetinin tasdik olunmamasından dolayı görevinden ayrılmıştır. 28 Kasım 1901'de 112 buçuk kuruş yarım maaşla Koyulhisar Bidayet Mahkemesi ikinci kâtipliğine atanmıştır. 9 Mart 1902'de 225 kuruş olan tam maaşını almaya başlamıştır. Kendinden önceki memurun memuriyetine iade edilmesiyle 22 Ocak 1903'te açığa kalmıştır. 14 Eylül 1903'te 200 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Nafia Komisyonu kâtipliğine tayin olunmuştur. 26 Ekim 1904'te 250 kuruş maaşla Nüfus kâtipliğine nakledilmiştir.³⁸²

³⁸¹ BOA, DH.SAİD.d, No: 21/453.

³⁸² BOA, DH.SAİD.d, No: 163/237.

4.73. Parunak Küçükyan Efendi

Tamzara Nahiyesi Müdürü Abraham Efendi'nin oğludur. 26 Ekim 1869'da Tamzara'da doğmuştur. Tamzara Ermeni İptidaî Mektebi'nde ders görmüştür. Türkçe, Ermenice okuryazar ve konuşur.

7 Temmuz 1889'da %20 aylıkla Tamzara Düyûn-ı Umumiye memurluğuna girmiştir. 27 Mayıs 1890'da istifa etmiştir. 13 Eylül 1895'te 200 kuruş maaşla Tirebolu Düyûn-ı Umumiye Memuriyeti Tuz kantarcılığına nakledilmiştir. 23 Şubat 1900'de 250 kuruş maaşla Sinop Düyûn-ı Umumiye İdaresi Tuz Ambar memurluğuna atanmıştır.³⁸³

4.74. Recep Efendi

Cağferzâde Mahmut Ağa'nın oğludur. Eylül 1871'de Karahisar-ı Şarki'nin Tamzara Karyesi'nde doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar Ermenice konuşur.

28 Eylül 1889'da mülâzemetle Küçükçekmece Mal Kalemi'ne girmiştir. 360 kuruş ücretle Küçükçekmece'nin 1890 yılı Aşarı ve 500 kuruş ücretle de 1891 yılı Ağnamı kâtipliklerinde istihdam olunmuştur. 13 Nisan 1892'de 200 kuruş maaşla Küçükçekmece Mal Müdür Refakati'ne memur olmuştur.

İsmine kura isabet etmesiyle 12 Şubat 1894'te kâtiplikten ayrılarak askere alınmıştır.³⁸⁴

4.75. Salih Lütfi Efendi (1867-1912)

Aşçı Hacı Mehmet Ağa'nın oğludur. 13 Kasım 1867'de Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. İptidaî Mektebi'nde ve Rüşdiye Mektebi'nde okumuştur. Türkçe okuryazar.

21 Ağustos 1882'de mülâzemetle Karahisar-ı Şarki Ağnam ve Aşar İdaresi'ne girmiştir. 13 Mayıs 1883'te 240 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Aşar İdaresi üçüncü kâtipliğine atanmıştır. 14 Şubat 1884'te maaşıyla Alucra Aşar ve Ağnam İdaresi ikinci kâtipliğine nakledilmiştir. 2 Mart 1885'te yerine başka birinin tayin edilmesiyle açıkta kalmıştır. 6 Ağustos 1885'te 160 kuruş maaşla Hamidiye Tahrirat

³⁸³ BOA, DH.SAİD.d, No: 123/229.

³⁸⁴ BOA, DH.SAİD.d, No: 69/389.

kâtipliğine atanmıştır. 17 Eylül 1889'da istifa etmiştir. 27 Kasım 1889'da 95 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemi mübeyyizliğine tayin edilmiştir. Maaşı, 17 Nisan 1894'te 125 kuruşa çıkarılmıştır. 4 Ocak 1895'te Karahisar-ı Şarki Hazine-i Deavi vekâleti dahi ilave-i memuriyet olarak kendisine verilmiştir. 26 Mayıs 1895 - 15 Eylül 1895 tarihleri arasında ayrıca 78 kuruş maaşla Karahisar-ı Şarki Tahrirat Kalemi başkâtipliği vekâletinde bulunmuştur. 10 Ocak 1897'de 315 kuruş maaşla başkâtiplik görevine asaleten tayin edilmiştir. 29 Ocak 1897'de Hazine-i Deavi vekâletinden istifa etmiştir. 14 Mart 1898'de maaşı 350 kuruşa çıkarılmıştır. 29 Haziran 1899 - 1 Ekim 1899 tarihleri arasında gönüllü olarak (*hasbî*) Karahisar-ı Şarki Tahrirat Müdüriyeti ve Meclis İdare-i Liva Savcılığı vekâletlerinde bulunmuştur. 6 Aralık 1899'da tekrar Meclis-i İdare-i Liva Savcılığı ilave-i memuriyet olarak kendisine verilmiştir. 13 Aralık 1900 - 21 Şubat 1901 tarihleri arasında yine gönüllü olarak Tahrirat Müdüriyeti vekâletini yürütmüştür. 24 Haziran 1901'de başka 100 kuruş maaş ile ilave-i memuriyet olarak Tesisat-ı Askeriye İlane Komisyonu kâtipliğiyle Sandık Emaneti'ne tayin edilmiştir. 5 Ağustos 1901 - 11 Eylül 1901 tarihleri arasında üçüncü kez Tahrirat Müdürlüğü vekâletinde bulunmuştur. Salih Lütfi Efendi, Meşrutiyetin İlanı'nda ahali tarafından meydana gelen galeyana üzerine 8 Ağustos 1908'de tarihinde istifa etmiştir.

Salih Lütfi Efendi, 26 Aralık 1912 tarihinde vefat etmiştir.³⁸⁵

4.76. Şakir Efendi

Mahalle bekçisi Ali Ağa'nın oğludur. 1893'te Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Nişantaşı Teşvikiye'de Hamidiye İptidâî Mektebi'nde okuduktan sonra Beşiktaş Rüşdiye Mektebi'nde de okuyarak 1 Eylül 1903 ve 28 Ağustos 1906 tarihlerinde pekiyi (aliyyülâlâ) derecelerde iki adet diploma almıştır. Daha sonra Kabataş İdadisi'ne giderek oradan da mezun olmuştur.

26 Ekim 1910'da 250 kuruş maaşla Ziraat Bankası İdare-i Merkeziyesi mülâzımlığına atanmıştır.³⁸⁶

---

³⁸⁵ BOA, DH.SAİD.d, No: 104/394.

³⁸⁶ BOA, DH.SAİD.d, No: 181/329.

4.77. Yakup Fahri Efendi

Torunzâde Salih Efendi'nin oğludur. 1880'de Karahisar-ı Şarki'nin Baytarlı köyünde doğmuştur. Baytarlı Sıbyan Mektebi'nde temel bilgileri ve medresesinde 7 sene kadar Arapça ve Farsça okuyarak icazetnâme almıştır. Türkçe yazar.

19 Temmuz 1905 tarihinde 300 kuruş maaşla üçüncü sınıf Polis Komiserliği'ne atanarak Sivas'ta görevine başlamıştır. 26 Eylül 1908 500 kuruş maaşla Sivas ikinci Sınıf Komiserliği'ne terfi etmiştir.

Sivas Tensik Komisyonu'nun 17 Kasım 1909 tarihli mazbatası gereğince ikinci komiserlikte devam ettirilmiştir. 14 Ağustos 1909'da itibaren maaşı olan 750 kuruşa çıkarılmıştır.³⁸⁷

4.78. Yani Gevanidi Efendi

Todor Gevanidi Efendi'nin oğludur. 1872'de Karahisar-ı Şarki'nin Turpçu köyünde doğmuştur. İptidâî Mektebi'nde ve Fener Rum Mektebi'nde okumuştur. Mülkiye Mektebi'nin İdadi ve Âlî kısımlarında okuyarak idadi kısmından 2 Temmuz 1899 tarihli iyiye yakın (*karib-i âlâ*) dereceden ve âlî kısmından ise 11 Temmuz 1899 tarihli iyi (*âlâ*) dereceden diploma almıştır. Türkçe ve Rumca yazar, Arapça, Latince ve Bulgarca'ya aşinadır.

11 Ekim 1902'de 500 kuruş maaşla Trabzon Maiyyet memurluğuna tayin edilmiş ve 19 Mart 1903'te vazifesine başlamıştır. 18 Ağustos - 13 Kasım 1905 tarihleri arasında 500 kuruş maaşla Maçka Nahiyesi Tahrir-i Nüfus Komisyonu Riyaseti'nde bulunmuştur. Görev süresinin dolmasıyla 17 Mart 1906'da Maiyyet memurluğundan ayrılmıştır. 29 Ekim 1906'da 1125 kuruş maaşla Midye Kaymakamlığı'na atanmıştır. Maaşı, 14 Ağustos 1909'da 1500 kuruşa yükseltilmiştir. 3 Temmuz 1910'da maaşıyla ve becayış suretiyle Karamürsel Kaymakamlığı'na nakledilmiştir. 12 Ekim 1911'de dört numaralı ikinci sınıf kaymakamlık belgesini almıştır. 8 Mart 1912'de 1500 kuruş maaşla Darende Kaymakamlığı'na tayin edilmiştir. Ancak görevine gitmeyerek istifa etmesi üzerine 7 Nisan 1912'de yerine başkası tayin edilmiştir. 26 Ekim 1912'de 2000 kuruş maaşla Gere de Kaymakamlığı'na nakledilmiştir.

---

³⁸⁷ BOA, DH.SAİD.d, No: 154/141.

Yani Gevanidi Efendi'ye 26 Ekim 1907'de sâlise ve 24 Mayıs 1908'de ise Gümüş Liyakat Madalyası verilmiştir.³⁸⁸

4.79. Yusuf Efendi

Mehmet Bey'in oğludur. 1840'da Karahisar-ı Şarki'de doğmuştur. Sıbyân Mektebi'nde temel bilgileri ve medresede Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazar.

Mayıs 1869'da 200 kuruş maaş ile Trabzon Postanesi mukayyidliğine girmiştir. 1870'de istifa edip 1872'de 400 kuruş geçici maaşla Keşap Nahiyesi Aşar kâtipliğine tayin olunmuştur. 4 ay görev yaptıktan sonra 1873 senesinde 300 kuruş maaş ile Karahisar-ı Şarki Duhân Fabrikası memuru olmuştur. Nisan/Mayıs 1874'te aynı maaşla Andriyas³⁸⁹ Rüsûmât İdaresi memurluğuna nakledilmiştir. 2 yıl sonra istifa ederek Şubat 1878 tarihinde yine aynı miktar maaşla Niksar Kazası Rüsûmât memurluğuna atanmıştır. 1879 senesinde bulunduğu görevden istifa ederek ayrılmıştır. Mart/Nisan 1879'da 250 kuruş maaş ile Bartın Boğazağzı Rüsûmât memurluğuna atanmışsa da daha sonra istifa ederek 22 Mayıs 1884 tarihinde 200 kuruş maaş ile Sürmene Rüsûmât kâtipliğine tayin edilmiştir.³⁹⁰

---

³⁸⁸ BOA, DH.SAİD.d, No: 112/297.

³⁸⁹ Andriyas, Sivas'ın Suşehri ilçesinin eski adıdır. Akbayar, a.g.e, s. 8-9.

³⁹⁰ BOA, DH.SAİD.d, No: 24/212.

SONUÇ

İmparatorluğunu en uzun yüzyılı olarak nitelenen XIX. yüzyılda yapılan reformlardan biri de memurların sicil kaydının tutulmaya başlanmasıydı. II. Abdülhamit tarafından Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun kurulmasıyla devlet kademesinde bulunan memurların biyografileri oluşturulmuştur. Tezimizde Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki Dâhiliye Nezareti'nin sicil defterleri içerisinde yer alan Giresunlu 158 memurun sicil dosyası incelenmiştir. Bu 158 memurun bazıları doğdukları yerin önde gelen ailelerine mensuptu.

Giresunlu memurlar ilköğrenimlerini genellikle sıbyan/iptidaî mekteplerinde okumuşlar ve ortaöğrenimlerini de Rüşdiye ve idadilerde tamamlamışlardır. Yüksek öğrenimlerine ise medrese, Tıbbiye Mektebi, Hukuk Mektebi, Darülfünun ve Mülkiye Mektebi gibi okulların yanında Maarif Mektebi ve Menşe-i Küttâb gibi mesleki eğitim okullarında öğrenim gören memurlar da olmuştur. Bunların içerisinde okullarını başarıyla bitirenlerin olduğunu da görmekteyiz. İlk ve ortaöğrenimlerinde Arapça, Farsça, tarih, coğrafya ve fenni hesap gibi dersleri okumuşlardır. Bunlarında yanında özel hocadan ders alanlarda bulunmaktadır. Giresunlu memurların birkaçı yabancı dil bilmektedir. En çok yabancı dil bilen memur Şebinkarahisar doğumlu olan Yani Gevanidi Efendi'dir. Yani Efendi Rumca, Arapça, Latince ve Bulgarca bilmektedir. Genel olarak bildikleri diller ise Arapça, Farsça, Fransızca, Latince, Bulgarca, Çerkezce, Ermenice, Rumca ve İtalyanca'dır.

Giresunlu memurlar II. Mahmut, Abdülmecit, Abdülaziz, II. Abdülhamit ve V. Mehmet Reşat'ın saltanat yıllarında devlet hizmetinde bulunmuşlardır. Memuriyet hayatlarına başta Giresun olmak üzere Osmanlı coğrafyasının değişik bölgelerinde devam etmişlerdir. Görevinde başarılı olanlar rütbe, nişan ve madalyalarla ödüllendirilmiştir. Bunun yanında görevini hakkıyla yerine getirmeyenler de bazı cezalar almışlardır. Giresunlu memurlar içerisinde askeriyede paşa, Vahidettin'nin lalası, III. Selim'in eşi Refet Kadın Efendi'nin ve Mediha Sultan'ın hizmetçisi, doktor, kaymakam vb. gibi önemli görevlerde bulunan memurlar yer almaktadır.

Yukarıda ifade edilen tüm bilgiler bu tezin amacı olan Osmanlı bürokrasisinde Giresunlu memurların yeri ve önemini en iyi şekilde desteklemektedir. Bu bilgiler neticesinde Giresunlu memurların Osmanlı bürokrasisinin her kademesinde bulunduğunu göstermektedir. Yine bu belgelerde yer

alan memurların eğitim durumu ve bildiği yabancı diller de memuriyet hayatını da etkilemiştir. Eğitimine ve bildiği yabancı dile göre memuriyette bulunan memurlar olmuştur.

Giresunlu memurların sicil dosyalarını inceledikten sonra Osmanlı bürokrasisinde önemli bir yere sahip olduğunu görmekteyiz. Son olarak bu tez gerek Giresun yerel tarihi ve gerekse aile tarihi araştırmalarına öncülük edecek derecede öneme sahiptir. Yine memurların çalıştıkları yerlerin yerel tarihlerinin incelenmesine de kolaylık sağlayacak niteliktedir.

KAYNAKLAR

1- Başkanlık Osmanlı Arşivi Belgeleri (BOA)

Dahiliye Nezareti Sicill-i Ahvâl Defterleri (DH.SAİD.d), No: 1/526, 2/330, 2/564, 2/692, 4/440, 5/909, 8/233, 8/277, 9/593, 9/967, 10/45, 10/915, 11/327, 12/197, 12/199, 12/255, 12/49, 14/313, 15/93, 15/111, 15/183, 17/223, 19/13, 21/387, 21/453, 22/313, 24/37, 24/141, 24/212, 36/59, 36/417, 38/129, 40/111, 41/149, 42/43, 44/209, 44/355, 44/453, 49/227, 49/275, 52/127, 52/197, 52/201, 55/191, 56/29, 57/73, 57/169, 59/51, 61/281, 64/127, 64/197, 65/85, 66/311, 67/73, 67/251, 69/389, 72/61, 73/229, 76/383, 78/483, 81/237, 82/91, 82/341, 89/53, 90/257, 91/107, 91/233, 91/333, 95/155, 97/113, 97/377, 98/321, 99/321, 100/431, 102/25, 102/351, 102/355, 102/413, 103/419, 104/394, 106/111, 108/123, 109/153, 111/239, 111/435, 112/297, 114/247, 118/21, 118/353, 118/477, 120/401, 122/201, 123/89, 123/229, 124/253, 127/175, 127/177, 129/219, 129/281, 129/49, 130/33, 130/351, 130/417, 134/421, 137/87, 137/353, 138/299, 138/351, 139/141, 141/241, 144/191, 144/413, 145/197, 148/427, 149/403, 151/437, 154/141, 154/421, 154/425, 154/431, 157/233, 158/181, 158/217, 159/333, 161/39, 162/263, 162/337, 162/342, 162/357, 163/193, 163/217, 163/221, 163/237, 163/319, 163/411, 164/387, 165/19, 165/415, 166/59, 168/299, 170/501, 173/75, 173/257, 178/500, 180/127, 181/151, 181/329, 182/203, 185/185, 185/212, 186/130, 186/225, 188/55, 192/169, 193/241, 193/283, 193/489, 195/475, 200/115.

Dahiliye Nezareti Memur Sicil Zarfları (DH.SAİD.MEM), No: 8/13.

Hazine-i Hassa Nezareti Memur Sicil Zarfları (HH.SAİD.MEM), No: 45/5, 46/1.

İradeler Dâhiliye (İ.DH), No: 1270/99908, 27 N 1309.

Şûrâ-yı Devlet Sicilleri (ŞD.SAİD), No: 7/13,14/2.

2- Kitap ve Makaleler

AKBAYAR, Nuri, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, İkinci Baskı, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2003.

BALCI, Sezai, *Giresun Rumları ve Gayrimüslim Bir Belediye Başkanı: Kaptan Yorgi Konstantinidi Paşa*, Libra Kitapçılık ve Yayıncılık, İstanbul 2012.

BİRİNCİ, Ali, *Tarihinin Alacakaranlığında Meşâhir-i Meçhûleden Birkaç Zât-2*, Dergâh Yay., İstanbul 2010.

ÇETİN, Atilla, “Sicill-i Ahvâl Defterleri ve Dosyaları”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, TDAV Yay., İstanbul 1992, ss. 34-42.

DAŞÇIOĞLU, Kemal, “Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Buldanlı Memurlar” *Buldan Sempozyumu (23-24 Kasım 2006)*, ss. 561-570.

FATSA, Mehmet, *Giresun Yöresinde Osmanlı Vakıfları ve Vakıf Eserler (Dinî-İlmî Hayat ve Sosyal Kurumlar)*, Giresun Belediyesi Yay., Giresun 2008.

GENÇ, Yusuf İhsan ve diğerleri, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, İkinci Baskı, BDAGM Yay., İstanbul, 2000.

KÜTÜKOĞLU, Bekir, “Son Devir Osmanlı Biyografik Kaynakları”, *Vekayi'nüvis Makaleler*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yay., İstanbul, 1994 ss. 211-216.

MEHMED SÜREYYA, *Sicill-i Osmanî*, (Haz. Nuri Akbayar) C. 1-4, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996.

MERT, Talip, “Abdülhalim Paşa”, *Giresun Tarihi Sempozyumu 24-25 Mayıs 1996*, Giresun Belediyesi Kültür Yay., İstanbul 1997, ss. 325-331.

Milli Savunma Bakanlığı, *Osmanlı Döneminde Askerî Okullarda Eğitim*, Milli Savunma Bakanlığı Yay., Ankara 2000.

SÂDÎ-İ ŞİRÂZÎ, *Gülistan*, (Haz. Can Alpgüvenç) Karanfil Yay., İstanbul 2011.

SARIYILDIZ, Gülden, “Sicill-i Ahvâl Defterleri”, *DİA*, C.37, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul, 2009, ss. 134-136.

SARIYILDIZ, Gülden, *Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun Kuruluşu ve İşlevi(1879-1909)*, Der Yay., İstanbul, 2004.

SEZEN, Tahir, *Osmanlı Yer Adları*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2006.

ŞEMSETTİN SAMİ, *Kâmus-i Türki*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2007.

Trabzon Vilayeti Salnamesi(1309/1892), Trabzon Vilayeti Matbaası, Trabzon 1892.

TUNÇAY, Mete, “Mustafa Suphi”, *YYOA*, C.2, Yapı Kredi Yay., İstanbul 1999, ss. 324-325.

YURDAKUL, Doğan, *Güncel Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük (Grand Dictionnaire Français-Turc)*, Kurmay Yay., Ankara 2011, s. 1260-1261.

YÜKSEL, Ayhan, *Görelili Memurlar, (Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre 1879-1909)*, Melisa Matbaacılık, İstanbul 2005.

YÜKSEL, Ayhan, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Döneminde Tirebolulu Memurlar(1879-1909)*, Kitabevi Yay., İstanbul 2004.

3- İnternet Kaynakları

<http://193.255.138.2/takvim.asp> (13.05.2013)

ÖZGEÇMİŞ

1987 yılında Giresun'da doğdu. İlköğretimine İstanbul Pendik Kurtköy İlköğretim Okulu'nda başlayıp, ilköğrenimini Keşap Cumhuriyet İlköğretim Okulu ve Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu'nda tamamladı. Ortaöğrenimini Keşap Atatürk Çok Programlı Lisesi'nde okudu. 2006 yılında girdiği Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü 2010 yılında bitirdi. 2011 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nden Pedagojik Formasyon sertifikasını aldı. Aynı yıl Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans programına girdi. 2014 yılında ise bu enstitüden mezun olmuştur. Osmanlı Bürokrasisinde Yahudiler (Sezai Balcı ile birlikte, Libra Kitap, İstanbul 2013) adlı bir kitabı bulunmaktadır.